

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Portekizce aslından çeviren
Özlem Ekmekçiler Rocha

Mario Sabino

Babamı Öldürdüğüm Gün

roman

Mario Sabino

1962 yılında Brezilya'nın ve Güney Amerika'nın en büyük şehri São Paulo'da dünyaya geldi. Uzun yıllar ülkenin ünlü haftalık dergisi *Vejan*ın editörlüğünü yürüttü. İlk romanı olan *O Dia Em Que Matei Meu Pai/Babamı Öldürdüğüm Gün*, okurda yarattığı sürekli merak duygusu ve ustalıkla üslubuna yedirdiği ince ironiyle uzun süre çok satanlar raflarını doldurdu. Ayrıca bu romanında kötülüğün doğasına dair felsefi, dini ve edebi temaları ele alışı da edebiyat çevrelerince takdire şayan bulundu. Diğer kitapları *O Antinarciso* ve *O Vicio Do Amor* ile edebî kariyerine devam eden Mario Sabino, halen *Revista Crusoe* dergisinde başeditör olarak gazetecilik mesleğini yürütmekte.

Özlem Ekmekçiler Rocha

1979'da İzmir'de dünyaya geldi. Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde lisans ve UCLA Anderson School of Management'ta işletme yüksek lisans eğitimini tamamlayan Özlem Ekmekçiler Rocha, işi gereği uzun yıllar yurt dışında yaşadı. Bu dönemde İspanyolca ve Portekizce öğrendi. Rocha, daha önce Africano Kitap için Brezilyalı Mario di Andrade'nin kült eseri *Macunaima*'yı Türkçeye kazandırmıştı.

Babamı Öldürdüğüm Gün

Mario Sabino

Yayın No: 10

Çağdaş Dünya Edebiyatı: 7

Babamı Öldürdüğüm Gün

Mario Sabrino

Eserin özgün adı: O Dia em que Matei Meu Pai

Yayın yönetmeni: Soner Can

Portekizce aslından çeviren: Özlem Ekmekçiler Rocha

Editör: Alperen Soysaldı

Kapak tasarımı: Berna Biber

Sayfa tasarımı: Hakan Güngör

1. Basım: Kasım 2020

Copyright © Mario Sabrino, 2004

© 2020, AFRİCANO KİTAP Yayıncılık ve Tic. Ltd. Şti.

Türkçe yayın hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

ISBN: 978-605-06325-3-8

Sertifika No: 47700

Baskı ve Cilt: Matbaa Sertifika No. 34712

Gülmat Matbaacılık Yayıncılık San. Ve Tic. Ltd. Şti.

Africano Kitap

Cemal Nadir Sokak, Ferah Han, 16/70,

Hobyar Mahallesi, Cağaloğlu – İSTANBUL

Tel: 0(212) 526 26 92

e-posta: bilgi@africanokitap.com

www.africanokitap.com

africanokitap

africanokitap

africanokitap

Mario Sabino

Babamı Öldürdüğüm Gün

Roman

Portekizce aslından çeviren

Özlem Ekmekçiler Rocha

Hayatta kalanlara...

BİRİNCİ BÖLÜM

1.

Babamı öldürdüğüm gün, aydınlık bir gündü, göz alabil-diğine berraktı ancak gölgesizdi ve kayda değer bir tarafı da yoktu. Ya da belki kül rengiydi, melankoliye meyyal olmayan ruhlara bile dokunabilen o grilik... Garip olan, bunun iyi hatırlayamadığım tek detay olması; diğer her şey, içimde hâlâ capcanlı duruyor. Kimin umrunda ki?.. Her şey, kendi bağla-mı içinde ve yerli yerindeydi. Zaten doğayı, biz insanlara dair kayıtsızlığından çekip almaya çalışmanın âlemi ne?.. Sadede gelirsek...

Babamı, bir böceği öldürür gibi öldürdüm. Hayır, böylesine vâkayı âdiyeden bir eylem, korkudan ziyade öfke, tikslenme ve hatta iğrenmenin eseri olduğuna göre, bu imge, insanı yanıltır. Konudan uzaklaştım, kusura bakmayın. Babamı nefes alır gibi öldürdüm, demek daha doğru olacak. Öylesine bir nefes; havayı, ciğerlere taşımak için büyük bir çaba gerektirmeyecek türden...

Önce ensesine, ardından başına bir tahta darbesi...

Salonda, koltuğunda oturmuş, her sabah yaptığı gibi, kırk dakikada bin 500 metre yüzdüğü kulübe gitmeden önce, gazetesini okuyordu. Fişek gibiydi babam; teni, zenginlerinki gibi her daim bronzdu; teninin tonu, servetinin en belirgin emarelerindendi. Arkadan yaklaştım, halının tüyleri adımlarımın sesini yutuyordu. İlk darbeye gövdesi önüne doğru düştü, ayakkabılarını bağlamak için eğilen biri gibi... Tam o vaziyet-

teyken aldı ikinci darbeyi -vaftizin tasdiki¹. Kan, ağzının kenarından ipince bir şerit gibi sızarken sağ eli, saniyelerle ölçülebilecek kadar titredi; yere yığılıp hareketsiz kalmadan önce yüzüne buz kesmiş bir şaşkınlık ifadesi yerleşti kaldı. Sahnenin tasviri tatmin edici mi?.. Umarım çok tatsız olmamıştır, niyetim bu değildi.

Şimdilerde bana abartılı gelen bir özenle (sanki bir âyin nesnesiymiş gibi), tahta parçasını koltuğun arkasına dayadım. Arkama döndüm ve babamı koltuğuna yeniden oturtmadan önce, ölmeden az evvel okumakta olduğu sayfaya göz attım. Erotik ilanlar sayfasıydı. Son anında ne hayal ediyordu?.. Bal Dudaklı Çekici Aline’i mi?.. Süzme Yaramaz Milena’yı mı?.. Ya da her şeyi iki kere yapacaklarını vaat eden sadist kuzenleri mi?.. Bu kısmı es geçebilirdim, biliyorum ama fahişelerin ilanlarıyla ilgilendiğini bilmek, duygulandıran bir insaniyet katıyor ona. İnsaniyet dediysem de zâfiyet daha doğru bir ifade. Baştan çıkarma yeteneğiyle bilinir ve hatta bu özelliğine şapka çıkarılırdı. Babam, benim buyurduğum finale kadar herhangi yaş ve durumdaki kadınların tamamının aklını başından almak konusunda rüştünü fazlasıyla ispat etmişti. Biriyle yatmak için para ödediğini düşünmek mümkün değil. Beraber olduğu kadınlar, onun için deli olurdu. Fahişeler, benim gibiler içindir. Öyleydiler.

Babamın cesedini kanepeye boylu boyunca uzattım ve basucuna iliştim. Ona o vaziyette ne kadar süre baktım bilmiyorum ama bu, yüzündeki her bir kırışıklığı belleğime kazımaya yetmişti. Yuvalarından uğramış gözlerini örtünce, şaşkınlık yerini gülümsemeye bıraktı. Bana öyle gelmiş de olabilir.

Hemen ardından polisi aradım; “Gelin, beni alın!” dedim. “Babamı öldürdüm!”

1 Hristiyanlıkta buluş çağına gelen çocuğun kilise camiasına kabul âyini adımlarından. Ç.N.

2.

Denizle tanıştığım da beş yaşındaydım. Varlığımın babaminkine ne kadar bağılı olduğunu keşfetmeme olanak sağlayan da deniz oldu. O, artık eskilerde kalmış yaz tatillerine kadar, –30 yıl olmuştu– benim veletlik dönemimde sadece bir figürandı. Tek çocuktum ve öyle de kalacağımı düşünmüştüm –yakın zamana kadar bunun doğru olduğuna inanıyordum– ve günlerimi anneme mutlak bir adanmışlıkla geçiriyordum. O, beni doyuran varlıktı, ruhumun gıdasıydı, daima rüyalarımdaydı. Benzersiz ama bir bakıma da diğer çocuklarınkinin tıpatıp aynısı bir aşk hikâyesi... Çocuk kibrimle bu yoğun aşkıma tamamen karşılık bulduğuma ve sadakate inanıyordum. O vakitlerde, o derinlikli hislerimi sözcüklere dökebilseydim annemin arzusuna son noktayı koyacak kişinin ben olduğumu söylerdim. Mutlu bir son... Ben, bir rüyanın gerçeğe dönüşmesiydim, bir idealin ifadesiydim, günahlarına kefarettim, onun kurtarıcısıydim. Hakikat bu... Ancak bu, eninde sonunda koca dünyanın da hikâyesidir, değil mi?

O yaz günü, onun her şeyi olmanın neşesi, aydınlık sabahla da doğrulanmış gibiydi. Pastel mavisi bir gökyüzü... Yine doğadan bahsediyorum, kusuruma bakmayın. Ancak çaresizlik ya da onun da yarattığı bir durum, doğayı asla silinemeyecek bir biçimde hafızama kazıdı. Ailecek kiraladığımız evin bulunduğu siteden çıkıp birkaç blok yürüyünce sahile geldik; bu gezinti, toprak yolda karşıma çıkan bitkileri, taşları, böcekleri

inceleme merakım yüzünden uzamıştı. Babam, plaj şemsiyesini taş duvarın yanına kurarken annemle ben suya yakın bir yerde kumdan kale yapmaya gittik. Bir an geldi, kovamla denize girdim. “Kalenin hendeğini doldurmak için bir dalga yakalayacağım.” dedim anneme.

Sıgılıkta birkaç metre yürüdükten sonra bacaklarımın arasında yüzen ufacık bir balık gördüm. Kovaya koyup anneme hediye olarak götürmeyi düşündüm. Bir iki kez yakalamaya çalıştım ama her seferinde elimden kurtulmayı başardı. Ava devam edip etmemekte kararsızdım ancak anneme sürpriz yapma fikri üstün geldi. Derinliklere doğru onu izledim, su göğsüme geliyordu. Daha önce yalnız başıma hiç o kadar açılmamıştım. Annem neredeydi? “Anneciğim!..” diye bağırdım, bir yandan dönüp bacaklarımın arasında oynamaya koyulan balığı izliyordum. Başımı ufka doğru kaldırdığımda, biraz ileride, üzerimi örtecek büyüklükte bir dalga oluşmaya başlamıştı bile. Dalganın çarpma şiddetiyle sarsıldım. Ve aydınlık sabahta her şey karardı.

Neden insanın babası olur ki?.. Psikanalistim... Bilmediğinizi söylemeyin... Evet, bir psikanalistim oldu, siz hayatıma girmeden önce... Ya da ben sizinkine, farketmez... Bu soruyu duyduğunda psikanalistim tek kelime etmezdi. Daha da trajik olanı, o psikanalist sessizliği, bilirsiniz, sizi dört yol ağzına getirir; bütün yollar her yere çıkar ama hiçbir yere ulaşmaz. Aca ba farklı olur muydu, bir cevap vermiş olsaydı?.. Tabii, artık bunun için geç!.. Bu dört yol ağzından bir kestirmeyle çıktım, orası kesin. Deli miyim?.. Belki ama delilik bana aydınlığı geri getirdi bu aydınlığı en azından... Kabullendim.

Bugün, artık kesin ki babam, onu tahta darbeleriyle öldürme değin sadece beni aşağılamak için nefes alıp vermişti.

Beni ilkin o yaz sabahında sudan çekip çıkararak küçük düşürmüştü. Dalga öyle şiddetle vurdu ki bayıldım. Bu tecrübe üzerine söylenecek hiçbir şey yok, bugüne kadar yaşadığım

yegâne baygınlığım olması dışında... Olduğundan daha beyaz görünen bir odada uyandım. Başım ağrıyordu, çocukluğumu kâbusa çevirecek olan bir dizi baş ağrısından ilkiydi. Yatağın ucuna konulmuş peluş ayım tanıdık bir şeydi. Orada ne işi vardı ki?.. Yüzümü pencereye doğru döndüm. Babam ve annem öpüşüyorlardı. Ve, şimdi diyebilirim, aşkla, aceleyle, tutkuyla...

Kâbusundan sıyrılamayan biri gibi çılgılık attım.

Annem koşup geldi ve gözyaşlarıyla beni sarmaladı. "Uyandı!"

Hâdisenin özü şuydu: Babam, plaj şemsiyesini kurduktan sonra, annemle yaptığımız kalenin oralarda esnetme hareketleri yapıyormuş. Sabah vakti kulaçlarını atmadan önce daima bu egzersizleri yapardı. Bir süre sonra kafasını şöyle bir kaldırıncaba benim çok açıldığımı fark etmiş. En kötüsünü düşünerek harekete geçmiş. Ancak o zaman annem kendisini kumdan kale yapmaya fazla kaptırdığının farkına varmış. (Bu yüzden hayatının sonuna dek kendini affetmeyecekti.) Kendimden geçtiğimde babamla aramızda birkaç metre kalmıştı ki bu da boğulmamı engellemişti. Hastaneye götürüldüğümde beyin sarsıntısı teşhisi konulmuştu. Doktorların, travmanın boyutlarını değerlendirebilmeleri için gün boyunca uyutulmuştum. Kaza, fiziksel bir hasar bırakmadı bırakmasına ama hâlâ yüzmeyi bilmem. Öğrenemiyorum. Bedenim suyun altındayken kurşun gibi... Babamın mükemmel bir yüzücü olması da bu imkansızlığın tuzu biberi oldu.

Annemle babamın öpüşmesine hiç şahit olmamıştım. Birbirlerine sarılmalarına bile... Ergenlik dönemimde, doğumu izleyen ilk aylardan itibaren birbirlerinden uzaklaştıklarını öğrendim. Sebebi bilinmiyordu ama aile mitolojisine göre birkaç açıklama vardı: Annem frijit olmuştu, babam bir sevgili bulmuştu, annemin kendini bebeğine aşırı adaması babamı çileden çıkarıyor, dahası kendisini dış kapının mandalıymış gibi

hissettiriyordu, babalık ona büyük bir darbe vurmuştu. Hangisine mi inanmalı?.. Belki bu versiyonların her biri hakikatin bir bölümünü yansıtıyordu. Ve belki de tam, sağlam, bire bir, kusursuz gerçek diye bir şey de yoktu. Ve belki de gerçek, düzensiz yarı gerçeklerden oluşmuş bir yığından fazlası değildi.

Burada asıl önemli olan şey, doğumum, onları birbirinden uzaklaştırdıysa öleyazmam da yakınlaştırmıştı. Ve o gün, bir yanımla ölsün diye yeniden doğmuştum.

3.

Onların aşkı tahammül edilir gibi değildi. Plajdaki o günden sonra, babam güçlenmiş, ben de güç kaybetmiştim. Annemin ilgisi, babama sakladıklarıyla kıyaslandığında bana sadaka gibi geliyordu. Benimleyken babamla olmak isteğini gizleyemiyordu. Yatmadan önce bana anlattığı hikâyeler gide-rek kısaldı. Uykuya dalmama yardım eden saçlarımı okşama-ların yerini baştan savma öpücükleri aldı. Beni odamdaki teh-ditkâr gölgelere terk ediyordu. Kaç defa çılglık atmak istedim!.. Ne hayaletler gördüm, pencerenin camına karşı dans eden!.. İçlerinden birinin ellerinin yerinde ziller vardı. Bu zillerin şın-gırtıları ortaya çıkacaklarının habercisiydi. En ıstırap verici olan, geleceklerini bilmek ve elin kolun bağlı onları beklemek-ti. Ben cinlere, doğaüstü varlıklara, acılar içindeki ruhlara ya da adına her ne deniyorsa inanmam. Ama çocukluğuma mu-sallat olan o hayaletlere inanıyorum. Onca yıl geçmesine karşı, hücrenin ışığını kapattıklarında korku, etrafımda sinsi sinsi dolaşüyor. Garip, şu anki durumumda, karanlıktan korkmak... Hücre değil mi?.. Benim için, öyle...

Başta, psikanalitik literatürde kaçınılmaz komplekse¹ ayrılmış bölümlerde tanımlı olan bildik yöntemlerin tamamını

1 Oidipus Kompleksi'nden söz ediliyor. Freud'un ünlü psikanalitik teorisine göre, çocuklar, karşı cinsteki ebeveyni sahiplenir ve kendi cinsinden ebeveyni saf dışı etme konusunda birtakım duygu, düşünce, dürtü ve fanteziler geliştirir. E.N.

kullanarak o mutlu çifti ayırmaya çalıştım. Sarılmalarını engellemek için aralarına sokulurdum. Onları baş başa bırakmamak için türlü bahaneler uydururdum. Ancak, dediğim gibi, ben zayıf olurdum. O zayıflık, hayatımın en korkunç gecesinde daha da bariz hâle gelecekti. Ya da, daha iyisi, hayatımın en korkunç gecelerinden birinde...

Annemle babam artık kapılarını kapatıp uyuyorlardı. Ben ise dışarıda kalıyordum, dünyanın zindanında. O sabaha karşı, hayaletlerin zilleriyle uyandım. Görülmedik biçimde şiddetle çingirdiyordu. Pencere tarafından gözlerimi sakınmış, duvara doğru, yorganın altında tortop olmuş, yastığı da başıma geçirmiştim. Faydasızdı. Korkunun, yenilmez bir cazibesi vardır. Direncim, çingirdaklar bir yana, camdaki tıkırtılarla sona erdi. İlk kez böyle oluyordu. Bunun üzerine ben de gözümü o yana çevirdim.

Oradaydı... Eski tanış, kendinden geçmiş bir biçimde dans ediyordu. Yanında daha önce hiç görmediğim biri duruyordu: benim yaşlarımda bir oğlan çocuğu. Sanki kurban edilecekmiş gibi diz çökmüştü. Ellerinden birinde, mavi bir taş parıldıyordu. Yüzü kime mi benziyordu?..

Yüzü, benim yüzümdü.

Can havliyle annemin odasına koştum. Bağırıp kapıyı yumruklamak istesem de soluk bile almadan sessizce kapının önünde durdum. Bir iki dakika ne yapacağımı bilemeden orada kaldım. Odamdan çıtırtılar gelince içeri girmeye karar verdim. Dehşet içinde "Evimi hayaletler bastı!" diye düşündüm. Kapıyı dikkatle ittim ve yüklüğün içine girdim. Bir yandan da açık kalmış banyo lambasının yatağın bir bölümünü aydınlatıldığını görünce duraksadım. Ama dönmek için çok geçti; yerde, annemin yakınında yatabilirdim. Böylece güvende olurdum.

Bir iki adım daha attım ama atmaz olaydım. Bugün bile bunun pişmanlığını yaşarım.

Yatağında üzerinde cereyan eden şey, dehşet vericiydi: anem, devasa bir penisin üzerine gidip geliyordu. Her zaman görmek istediğim ve her defasında da gözlerimi kaçırdığım penis...

4.

Beni bağışlayınız. D n anlattıklarımın hiçbiri aslında yaşanmadı. Yani sadece kısmen yaşandı. Hatta mavi taşın görüntüsü bile... Annem ile babamın sevi mesine şahit olduğuma nasıl inanabildiniz ki?.. Oysa hikâyem öylesine şematik, öylesine kli e ki!.. G r n  e göre, sizi kandırmak pek de zor değil. Belki bundan böyle kendimi buna adarım, sizi kandırmaya... E lencem olur.

Evet, haklısınız, hikâyem kısmen uydurma olsa da özü değişmez. Psikolojiye Giriş kitabından esinlenilmi , küçük, uyduruk oyunlar gibi... Aslında böyle olmasını mı isterdim?.. Pek de değil.

Bu hik yeye hile katmam... Buna nasıl bir anlam vermeli?.. Sizinle bir ba  kurma iste im mi var acaba? Ancak ba  filan istemiyorum. İstemiyorum, duyuyor musunuz? Ya da daha iyisi, istiyorum...  n nde sonunda, kimse buna mecbur bırakmasa da olup bitenleri size anlatmayı kabul ettim. Bu ne menem bir ba  ki?.. Orası, çalakalem bir yazıdan yapacağınız çıkarıma kalmış.

Biliyorum, agresifim. Kusuruma bakmayın, yorgunluktandır. Dün gece gözümü kırpmadım. İçinde mavi taşın geçtiği garip bir rüya gördüm. Rüya deyince gözleriniz parlamı tır herhalde.  imdiyi bir kenarda bırakma konusundaki anla mamıza rağmen merakınızı giderece im.

Bir zindandaydım, rüyalarda olduğu üzere, zindandan ziyade bir hastaneydi. Loş koridoru geçip büyükçe, metal bir kafesle çevrelenmiş gibi bir alana vardığımda altı yedi yaşlarındaki çocuğu gördüm. Çocuk, ilk komünyonlardakilere benzer bir kıyafet giymişti. Bakışlarındaki hüznün, teslimiyet ve şaşkınlığı görmemek mümkün değildi. Yanında, bana profesyonelce bir gülümsemeyle bakan bir hemşire vardı. Hemşire, oğlanı kolundan tutup sessizce, en yakındaki kapıya götürdü, kapıyı açtı ve bu komşu ortama girmesi için bir hareket yaptı. Girdikten sonra, kapıyı kapattı. O anda, o çocuğun ben olduğunun farkına vardım. Ben de çocuğun sokulduğu o hücrenin içindeydim. Her şey dehşet vericiydi... Duvarlar baştan aşağı kanayan fetüslerle bezeliydi. Orası zindan değil bir yeraltı mezarlığıydı. Bakışlarımı kapıya kaydırdım. Hemşirenin yüzüne âdeta yapışmış gülümsemesiyle beni gözlediği parmaklıklılı bir küçük penceresi vardı kapının. Parmaklıkların arasından elini uzattı. Avucunda peri masallarındaki elmaslar gibi parlayan mavi bir taş vardı. Sonra uyandım ve bir daha uyuyamadım.

Bu mavi taş, başka rüyalarda da boy göstermişti. Haydi işinizi biraz kolaylaştırayım: babamın gözleri maviydi. Bu bağlantı, analizimde bu konu gündeme getirildiğinde yapılmıştı. Ancak, görünüşe bakılırsa şey değildi... Nasıl desem?.. Ah evet, üzerinde pek durulmamıştı!..

Yani gerçek şu ki annemle babamı hiçbir zaman sevişirken görmedim. Gece korkularım ve annemin babama, babamın anneme karşı sergilediği günlük aşk gösterileri, zaafiyetimi beslemeye yetip de artıyordu bile. Dokuzuma kadar, mutlu çiftin beraberliğini sabote etmek için elimden geleni ardıma koymadım. Gece boyunca annemi ondan uzak tutmak için hastalıklar uydururdum.

Onlara öylesine eziyet ederdim ki benimle nasıl başa çıkacaklarına dair yaptıkları tartışmalarda birbirleriyle yarışıyorlardı. Beni vurmakla tehdit ettirene kadar babamı tahrik ederdim,

bu da annemin onu sertçe azarlamasına yol açar, bana da şefkatini sergilemesini sağlardı. Çocukların çoğu bu taktiği kullanır, biliyorum ama onları harekete geçiren kıskançlık ve nefret, üstü kapalı kalır. Benim durumumda... Hayır!.. Ben babamdan nefret ettiğimi biliyor ve bundan da hiçbir pişmanlık duymuyordum. Bu hoşuma gidiyordu.

Okumayı söktükten sonra, çocuksu hayallerimin celladını kırbaçlamak ve sevdiğimin dikkatini celbetmek için bir taktik daha uygulamaya başladım: entelektüel küçük düşürme. Babam, genel kültür alanında solda sıfır olduğundan, yutarak okuduğum tarih kitaplarında öğrendiklerimi anneme sergilemekten keyif alırdım. Bu küçük gösteri, her zaman, üçümüzün bir arada olduğu akşam yemeği saatinde sahne alırdı. Yunan mitolojisi, Roma İmparatorluğu'nu etkileyen önemli olaylar, İkinci Dünya Savaşı'nın unutulmaz muharebeleri... Benim sorduğum bir soruya babamın kısa ve anlamlı "Bilmiyorum." cevabını çıkış noktası olarak repertuvarımı sergilemeye başlardım. Annem benim bilmişliklerimle gurur duyardı. Zira okumaya önem veriyor, sanat ve insanî bilimlere başlığı altında toplanabilecek her şeyle ilgileniyordu. Babama gelince, o, tam da benim beklentime uygun olarak, rahatsızlığını saklamayı başaramazdı. Yavaş yavaş o da benden nefret etmeyi öğreniyordu. Bunun kanıtı da yedi yaşımdayken bana reva gördüğü işkenceydi.

5.

Evet, şakacıktan dövüşmek, dalaşıp güreşmek hariç, bana hiç elini kaldırmadı. Favori tekniği, boğmaktı. Bedeninin ağırlığıyla beni hareketsiz hâle getirir ve yüzüm pancar gibi kıpkırmızı kesilmeden üzerimden kalkmazdı. Beni bir “erkek” yapmak için, yalvartana dek kollarımı bükerek, kafakola alırdı. Bir seferinde parmağımı kırdı, ancak iki gün sonra teşhis konulmuştu çünkü hiçbir şeyim olmadığında ısrar ediyor, beni zayıf ve çitkırıldım olmakla itham ediyordu. Annem bunları normal karşılıyordu. “Erkek şakaları!..” diyordu. Ama hiçbir şey bir gece babamın bana sarf ettiği üç sözcük kadar canımı acıtmamıştı.

Çocukluğun bir döneminde sıkça rastlarsınız. Çocuklar, anne babasının gerçek evladı olup olmadığını kafaya takar. Evlat edinilme fantezisi, erkek ve kız çocukların akıllarına takılır ve ailevi kimliklerinden emin olmaya çalışırlar. Ben, doğumuma ilişkin koşullar üzerine sorduğum sorular yardımıyla, dolaylı bir biçimde yapardım bunu. Annemi doğduğum güne dair sorulara boğardım; doğurduğu hastane, hakkımdaki ilk izlenimleri, bunun gibi şeyler... Bebeklik fotoğraflarıma bakmaktan da çok hoşlanırdım. Tüm bunlar beni sakinleştirirdi ama şüphelerimi bastıracak kadar değil. Ve yapabildiğim her an, sorgulamaya geri dönerdim.

Babamın darbesi, bu soru-cevap seanslarından birinden sonra olmuştu. Beni kucağına alıp anneme “Bırak, ben yatı-

rayım onu!” dedi. Odaya gelmemizin ardından yatağa yatırdı, üzerimi örttü ve yanıma oturdu. Birkaç saniye bana baktı ve ardından, yüzündeki tek bir kası bile oynatmadan konuştu: “Sen evlatlıksın!”

Gece boyunca ağladım, pencereyi kamçılayan sabahın ilk gürültülerini duyana dek. Acım, başka hiçbir semptom sergilemeden geceleri aniden yükselen bir ateş şeklinde seyretti. Kesin bir teşhis koyamayan doktor, virüs kapıldığımı söyledi. Annem beni sevip sarmalamara doyamazken ben kendimi ondan kaçıırıyordum. Bir bahane uyduruyor ve odama sığınyordum. Bana ihanet etmiş gibi geliyordu. Bana neden anlatmamıştı ki?.. Ardından, o dönemde biçimlendirebilmemin imkansız olduğu başka bir soru geliyordu: “Artık benim annem olmayan o kadına duyduğum aşkı ne yapmalı?” Tabii ki oğlu olmadığım doğru mu diye ona sorabilirdim. Neden yapmadım?.. İçerlediğimden -dediğim gibi, aldatılmış hissediyordum- ama aynı zamanda annemin söyleyeceklerinden korktuğum için... Sanıyorum onun “Gerçekten de sen benim oğlum değilsin!” demesinden sonra oracıkta can vermekten korkuyordum.

Herhangi bir baba hâlime acırdı. Ama o değil... Aksine, bundan kendine övünç pâyesi çıkardı. Akşam yemeğinde masada, beni kendi silahımla vurdu. Genel kültür sorularıyla beni provoke ediyor, bense cevap vermiyordum. “Bak bak, bilmişin dilini yemişler!” diyerek iğneliyordu. Annem beni rahat bırakmasını söylese de şaka yaptığını, amacının beni neşelendirmek olduğunu söylüyordu. Yine bir akşam yemeğindeki mini şovlarından birinin ortasında, anneme dedi ki:

“Bu ufaklık rol yapıyor, görmüyor musun? Haydi o zaman, söyle bakalım, Macaristan’ın başkenti hangisi; Bükreş mi Budapeşte mi?”

Hiddetle, cevapladım: “Budapeşte, aptal!.. Pal Sokağı Çocukları’nı okumuş olsaydın bilirdin. Senin bir şey okuduğun yok, sadece anneciğim okuyor!”

Onca çabamın sonucu, yüzüme bir bardak su yemek oldu: “Çık dışarı yoksa döverim seni!” diyerek tehdit etti beni. Annem çaresizlikten kahrolmuş, ağlıyordu. O gece, babam odama geldi ve çocukların baba ve annelerine saygı göstermesine dair bir nutuk çektikten sonra yarama tuz bastı:

“Sana ceza vermiyorum çünkü evlatlık meselesinden dolayı neler hissettiğini anlıyorum. Detayları sormadın ama ben anlatayım. Aslında, sen evliliğimizin ilk senesinde tuttuğumuz hizmetçinin oğlusun. Tatilden dönünceye kadar sana bakmamızı istedi. Ama çekti gitti ve bir daha yüzünü görmedik. Belki çıkıp geliverir. Ama üzülme sakın! Babacığın ve anneciğin senin kimselere vermez. İyi geceler!.. Meleklerle uyu oğlum!”

Yaşadığım dehşeti tasavvur edebiliyor musunuz? Hayır, edemezsiniz!.. Hiç kimse edemez.

İşkence bir hafta kadar devam etti. Bir sabah, ikimiz kahvaltı yaparken babam gözlerini gazeteden ayırmadan bana dedi ki:

“Beraber yaşamamanın insanları birbirine benzetmesi ne kadar da ilginç!.. Fiziksel benzerlik de buna dâhil. Mesela, gözlerini ondan almışsın, annenden... Gözlerin onunkilerle aynı, herkes öyle diyor. Sen bebekken bu benzerlikten eser yoktu.”

Sonra, gazeteyi katlayıp masanın üzerine koydu, kahvesinden bir yudum aldı ve tüm bu küçük hareketleri tamamladıktan sonra gözlerini bana dikerek ekledi:

“Evlat edinme hikâyesinin aramızda kalması en iyisi. Babayla oğul arasında bir sır olarak... Erkek meselesi, annen anlayamaz. Hayatın zorluklarını göğüslemeyi öğrenmen için gerekli eğitimin bir parçası... Gel de sana bir sarılayım!..

Gözlerim, annemin gözleriydi, orası kesindi. Gözlerim...

Birlikte hayat süren insanların birbirlerine benzediğinden bahsetmişti. Ama aynı zamanda bebekliğime bir atıfta bulundu. Çocukların çoğunluğu beşikteyken evlât edinilirdi, biliyorum ama şu cümle “Sen bebekken... Benim evlatlık değil öz

oğul olduğumu gösteriyordu. Anneme çok benziyor olmama rağmen... Birlikte yaşamaktan olabilir mi?

Rahatlama ve öfke karışımı bir hisle, bana bu şekilde işkence etmesinin sebebini sormadan babamın bana sarılmasına izin verdim. Gerek yoktu. Artık şurası gayet netti: Biz düşmandık. Rahatlama ve öfkenin ardından, minnet olarak tanımlanabilecek bir his geldi. Acıma bir son verdiği için minnettardım ona. Açıklanabilir bir şeydi: İşkence görenler de eziyet sona erdiğinde işkencecilerine karşı minnet duyarlar.

6.

Onuncu yaş günü kutlamam -bir eğlence parkında büyük bir kutlama- son anda iptal edilmek durumunda kaldı çünkü annem, kanser olduğu haberini almıştı. Dört aylık ömrü kaldığı söylenmişti. Yumurtalıklarında başlayan tümör, bağırsaklara, sonra mide ve ciğerlere yayıldı. Buna dair ne mi söyleyebilirim?.. Bir kere, hastalığını açıkladığında bana öleceğinden söz etmedi. Ve gözümün önünde eriyip gitmesine rağmen, annemin ölmesi olacak şey miydi ki?.. Nihayetinde apar topar hastaneye kaldırılması, bir sabah, doktorların adına fekaloid materyal dedikleri siyah ve kötü kokulu bir karışım kusmasının ardından oldu; kanser öyle büyüktü ki bağırsaklarını tıkıyordu. Veda vakti geldiğinde, babama yaslanmış hâlde, bana “Mutlu ol, oğlum!” dedi. Alnıma bir öpücük, buz gibi bir öpücük kondurdu. Onu bir daha canlı göremeyecektim.

Ertesi sabaha karşı beni teyzem uyandırdı; küçük kardeşi, anneme destek olmak için yurtdışından gelmişti. “Canım, sana bir şey söylemem gerek!” diye fısıldadı. Uykulu uykulu “N’oldu, teyze?” diye sordum. “Annen cennete gitti.” dedi boğuk bir sesle.

“Annen cennete gitti.” sözü o an, benim için hiçbir şey ifade etmemişti. Bu yüzden de olan biteni anlamakta zorlandım. Benim afallamış yüz ifadem karşısında (yıllar sonra tepkimi bu şekilde tarif edecekti) teyzem, doğru sözcükleri kullandı: “Annen öldü.”

Yorulдум.

7.

Biraz eskilere dönüp annemin eriyip gitmesinin, üzerimde bıraktığı etkiye dair konuşmak istiyorum. Zayıflığı, feri kaçmış gözleri, solgun beyaz teni, ölümün habercisi o donukluk, kemoterapinin yol açtığı saç dökülmesi, bütün bunlar benim gözümde, öylesine sevdiğim ve daima gücünü hissettiğim o kadının istediği vakit çıkarıp atabileceği bir kostüm gibiydi. Bir deri bir kemik bedeninin altında sanki hâlâ eskisi gibiydi. Gerçek annemin dönmesini beklerken bana zerre kadar ilgi göstermeyen o zavallı mahlûktan uzak duruyordum. Benim gibi sevgi dolu bir çocuğun annesi canıyla uğraşırken böyle davranması pek hoş değil, biliyorum. Ancak öleceği aklımın ucundan bile geçmemişti ve her zamanki hâlinde olamaması beni üzmekten ziyade şaşırtıyordu.

Sadece o gece hüznün geldi, beni buldu -ya da ben onu buldum desem daha doğru olur-, belki de onu aranıp duran bizzat kendimdim. Ancak o hüznü, vicdan azabından ayırt etmek de zordu ve bunu yapmayı beceremediğim için acım büyüyordu. Neden onu doyasıya öpüp koklamamıştım?.. Onu son gördüğümde neden tek kelime olsun etmemiştim? İçin için kanserinin sebebinin ben olduğunu düşünüyordum. Hatta kanserin kendisiydim ben. Bana sarılmaya çalışan teyzemi ittim ve annemin yatağına koştum. Annelerinin terk ettiği hayvan yavrularının yaptığı gibi kokusunu aranıyordum. Hayır, bunları şimdi uyduruyor filan değilim! Çocuk aklımdan ne geçmiş,

ne yaşamışsam onları yeniden canlandırıyorum. O anda televizyonda izlediğim belgeselleri hatırladım. Analarının terk etmesini izlerken içim acırdı. Annemin kokusunu alabilsem ağlamayı başarabilirdim belki de... Ama gözümünden tek damla yaş gelmedi. Ne o zaman ne de daha sonra... En son ne zaman ağladığımı da hatırlamıyorum. Biriyle kavga mı etmiştim, düşüp bir yerimi mi yaralamıştım ya da biri mi azarlamıştı, bilmiyorum. Bildiğim tek şey, on yaşımı doldurduktan ve annemin hastalığı sürecinde evdeki değişikliklerden sonra, bir daha tek bir damla gözyaşı dökmedim.

Yastığa yüzümü gömmüş, ağlamıyor, soğuk soğuk terliyorum. Ve ardından bir baş dönmesidir başladı: “Başım dönüyor teyze!” dedim. Ve cenaze töreninde, bu baş dönmesi sürerken, naaşı törene hazırlayanların eseri olan o mukaddes ve aptal gülümsemesiyle annemin yüzüne baktım son kez. Tabutun toprağa indirilmesini izlerken de tören sonrasında tanıdık tanımadık kim varsa artık beni avutmaya çalışırken de kafam bir dünyaydı. Babam bana “Seninle ben varız artık!” dediğinde de gözlerim kararıyordu.

Baş dönmesi hâlâ devam ediyor mu? Tam da şu an, şu durumda ne hissettiğimi söylemek zor. Bazı zamanlar karanlığın beni yuttuğu hissine kapılıyorum, bazense beni ben yapan şeylerin çerçevesini kaybetmişim gibi geliyor. Ne demek mi istiyorum? Açıklamaya çalışayım... Bir bakalım... Etrafımdan yükselen en küçük ses, beni allak bullak ediyor. Gözeneklerimden giriyor, vücudumu delik deşik edip özümü çekip çıkarıyor. Yerle bir oluyorum, evet ama baş dönmesine veya vertigoya dönüşmüyor. Daha çok, panikatak olanların kendilerini birden kalabalığın ortasında bulduklarında maruz kaldıklarına benzer bir şey... Vücut, çeperlerini yitiriyor, öz cismi büzülüyor ve her şey onun infilâk edip un ufak olacağına işaret ediyor. Kendime gelebilmek için, tam bir sessizlikte, kendimi tecrit etmem gerekiyor. Ancak hücreme giren çıkanın haddi hesabı yokken bu o kadar da kolay bir iş değil. Yani odamı kastediyorum.

Hayır, babamı öldürdüğümde başım dönmüyordu!.. Sonrasında da herhangi bir vertigo hissetmedim. Avukatlarım baş dönmesinin, anlık bir bilinç kaybı ya da benzer hukuki bir saçmalığa dair olası iddiaları güçlendirerek yargı sürecine olumlu katkı yapacağını söylediler. Fakat ben yalandan medet ummamayı tercih ettim. Bütün bunlara rağmen avukatlar, hâkimi, cezamı bir hapishanede değil özel bir tecrit mekânında çekmem konusunda bir hüküm verilmeyi başardılar. Mevcut hâlim, bu karara da elbette katkı yaptı.

“Artık, sadece sen ve ben varız!..”

...Evet, haklısınız, filmlerdeki düello sahnelerinden önce söylenen klişe cümle. Babamla çatışmamda hayal ürünü tek bir şey yok. Hayatımın en sahici boyutuydu. Artık yapacak başka bir şey yok. Ve belki de söylenecek bir şey de... Yorgunum. Sizinle yaptığımız şu sohbetler zaman içinde beni bîtap düşürüyor. En iyisi buna bir son verelim... Ne?.. Bu sizi zor durumda mı bırakır? Neden sizi düşüneyim ki?.. Gerçekten de sizi tanımıyorum, sadece adınızı biliyorum, o kadar!.. Nerede oturuyorsunuz, evli misiniz, çocuğunuz var mı, egzersiz yapıyor musunuz, bir hastalığınız var mı, ne kadar kazanıyorsunuz, bilmiyorum. Hiçbir şey... Ama siz benim hakkımda her şeyi biliyorsunuz ya da bildiğinizi zannediyorsunuz. Çünkü düşündüğünüzün aksine, size her şeyi anlattığım falan yok. Erişiminiz olan dosya da her şeyi içermiyor. Hayır, bu benim de dramım! Bana dair her şey biliniyor. Analizlerin, tariflerin, yorumların, yargıların târumâr ettiği bir adamım... Benimkinden daha şeffaf hikâyesi olan bir başkası yok. Yani benim dava dosyamın kalın bir kopyasına sahip olsanız burada olmanız, tekrarlara gerek kalmazdı. Evet, bu doğru, kabul etmem gerek, hikâyemi bir kez daha anlatırken yepyeni ayrıntılar çıkıyor. Ancak bir şey beni rahatsız ediyor: Varlığımın ulaştığı bütün görünürlüğe rağmen bir parçam hâlâ görünmez, karanlık,

kendi içine hapsolmuş durumda. Ruh dedikleri bu mu acaba? Üzerinde ne kadar konuşulsa da anlaşılmaz olan şey!..

Babamı öldürdüğüm dönemde bir kitap yazmakta olduğumu okudunuz. Doğru!.. Özgeçmişimde bitmemiş bir romanım var. Adaletin eline geçmesini engelledim. Otobiyografik bir tarafı da var, bariz bu ama anlatmakta olduğum babamla olan çatışmaya dair bir şey yok... Okumak ister miydiniz? Bilmiyorum... Başlığı mı?.. *Gelecek*... Konusu ne mi?.. Şöyle, hayatta biri olmak isteyen ve aşılabilir engellerle karşılaşan kayıp biri hakkında... Nasıl “Yalnızca bu mu?..” Yeterli bulmadınız mı?.. Karakterimin, onu belli bir yola sokan felsefî arayışları var. Merakınızı mı uyandırıyorum? Korkarım, yazdıklarım sizi hayal kırıklığına uğratacak. Biliyor musunuz, sizi hayal kırıklığına uğratmayı istemem. Nadiren işitmeme rağmen sesinizi öyle çok seviyorum ki!.. Beni affedin, sizi utandırmak istemezdim. Yani şimdi, kitabımı okumayı istiyor musunuz?.. Bir bakalım!.. Ancak cevabım “Evet!” olursa bir şartımı kabul etmek zorunda kalacaksınız: Kitabımı burada, yüksek sesle, benim de dinlemem için okuyacaksınız. Kelimelerimi sizin ağzınızdan duymak ilginç bir deneyim olurdu. Şimdiden kabul mu ediyorsunuz? Bunu düşüneceğim.

8.

Kitap yazmaya karar verdim çünkü marmelat rengindeydim. Asıl sebep buydu. Siz sormadan ben açıklayayım: 17 yaşındayken edebiyat öğretmenim beni böyle tarif etti: marmelat rengi. Duyulara karşı pek hassastı, insanları renklerle sınıflandırmaya bayılıyordu. Bu oyun, onu öğrenciler arasında popüler yapmıştı. Zavallı şey!.. Özellikle bir hükümlü gibi uzaktan, zevkle seyrettiği oğlanlar arasında meşhurdu. Bakışlarını bir öğrencinin yüzüne sabitler ve birkaç saniye sonra, ruhuna nüfûz etmişçesine mavi, kırmızı, sarı ya da yeşil olup olmadığını söylerdi. Bakışlarını bana diktiğinde, biraz daha uzun bir süre baktı, en nihayetinde hükmünü verirken sesi de titredi. Şaşırmıştım ve marmelat rengi olmanın ne anlama geldiğini sordum, sonuçta farklı renklerde marmelatlar vardı. Ne diyeceğini bilemedi. Gülüyor musunuz?.. Gülebilirsiniz, bunca yıldan sonra sadece komik fakat ben o anda hiç de gülecek bir şey görememiştim. Doğruyu söylemek gerekirse bugün bile öğretmenimin teşhisini eğlenceli bulmuyorum. 17 yaşınızdayken her şeyden önce, tüm istediğiniz, açık hatlarınız olmasıdır; iyice belirgin bir renginiz... Marmelat rengi, renk falan değil, şarabî ile kahverengi arasında bir şey sanırım. Aslında onun yanıldığı da söylenemez. Ben gerçekten de renksizdim ve babamın canına kıyıp nihayet bir renge kavuşana kadar da öyle kaldım. Baba katili ne renktir?.. Bu sorunun cevabını bulmakta geciktim. Ama buldum... Baba katili beyaz olur, bem-

beyaz!.. Her şeyin beyazıyken hiçbir şeyin beyazı!.. Anlamıyor musunuz?.. Bir düşüneyim... Doğup büyüyen, bir sisteme ait olduğu görüntüsünü veren, her şeyi yutan kozmik patlamada ölüp geride inanılmaz bir madde yoğunlaşması bırakan bir şey!.. Artık sadece uzayda beyaz bir nokta gibi görünen şey!.. Renkler... Üstüne üstlük, rüyalarım bile renkliydi. Zamanla rüyalar siyah ve beyazın boyunduruğu altına girdi, renkler birer anı hâline geldi ve anılar da kavramlara dönüştü. Kırmızı kavramı, yeşil kavramı, sarı kavramı... Ve beyaz kavramı...

Bir gün bu kavramlardan da olacak mıyım acaba?

Dediğim gibi, bir kitap yazmaya karar verdim çünkü tarife sığmayan marmelat rengi, bir yetişkin olana kadar varlığıma nüfuz etmişti. Hayatımın her bir köşesine sızıyordu. Marmelat renkli varlığım, neredeyse mutlak bir sanallıktı ve acilen ayaklarım yere basmalıydı, babamla didişip durduğum gerçeklikle bağı olmayan bir gerçekliğe erişmeliydim. Gariptir, bunun için kurguya başvurulur ama bence bu sadece yazarlar ya da yazar olma heveslileri için geçerlidir. Ben de buna dönüştüm, yazar olmayı arzulayan birine... Yıllar önce, Clarice Lispector ile yapılan söyleşinin tekrarını izlemiştim. Siz hiç Clarice Lispector okudunuz mu? Benim ki de soru mu, tabii ki Clarice'yi okudunuz... Ama cevap vermezseniz nasıl bilebilirim ki?.. Konuşma tarzınız, bana, okuduğunuzu düşündürüyor. En favori yazarım değil ama imajıyla bile beni etkilerdi. Gizemli bir dünyayı yansıtmış gibi badem gözleri, çarpık parmakları, tuhaf Kuzeyli -Ukraynalı- aksanı!.. Clarice, tam da görebildiğiniz biçimiyle düşsel bir varlıktı. Bu söyleşinin bir yerinde, ölmek için yazdığını, yazarak hayata tutunduğunu söyledi. Bir kitabın sonuyla bir diğerinin başlangıcı arasındaki vakitlerde öleyazdığını da... Hayatın tüm merhalelerinin hakkını veriyor olsam da şu ölüp gitme, beyhudelik, ufuktan, yönelecek bir noktadan yoksun olma hissi beni kaygılandırıyordu. Bölümü tamamladıktan sonra Fransa'daki yüksek lisansımın

da bitmesi, kendi evime çıkmak, evlilik... hiçbiri bu ruh hâ-
linden beni kurtaramıyordu. Bütün o endişelerim bir gürültü
gibiydi. Bazen yüksek perdeden, bazen sakince, bazen anla-
şılmaz ama hep oradaydı, daima vardı. Clarice'in röportajını
izledikten sonra yazıp çizmeye dönünce belki onu, ıstırabımı
yani, bir kenara itebilirdim. Her şey yolunda giderse bir kita-
bı diğerine ekleyerek devam eder ve bu yolla hayatımı keyifle
sürdürebilirdim.

Tabii ki söyleşiyi izlemeden önce de düşünüyordum ya-
zar olmayı. Öte yandan bu, üzerimdeki ölü toprağını silkinip
atmaya vesile olmuştu. İtici bir güç mü?.. Evet, itici bir güç!..
Boktan bir fakültede dersler veriyordum, zaman zaman ter-
cüme yapıyor, tezleri kontrol ediyordum; bir kitaba ayırabi-
leceğim zamanım da vardı. Ancak bilgisayarın başına oturup
yazmayı erteleme yolunu da buluyordum. Elimi kolumu
bağlayan ıstırabımı, bana gaz verecek bir şeye dönüştürecek
uyaran yoktu ortada. Para mı?.. Babam zengindi, biliyorsunuz.
Her ay hesabıma yüklüce bir miktar para yatırırđı. Ki evlendik-
ten sonra bu miktar daha da arttı. Zira eşim İngilizlerin *high
maintenance woman*¹ diye tarif ettikleri türden bir kadındı. Bu
yüzden babam ona hayrandı. Evet, babamın himmetiyle yaşa-
mak başlı başına utanç kaynağıydı. Parayı bastırıp işini gördü-
ğü kadınlardan biriydim... En başta fahişelerle işi olmadığını
mı söylemişim? Bu doğru, lâkin bir yandan da kendimi onun
çekimine kapılmış herhangi bir fahişe gibi hissediyordum.

Clarice röportajını izlememden birkaç ay önce psikanal-
iz seanslarına gitmeye başladım. Terapinin yazmaya başla-
mamda ciddi etkisi olduğunu kabul etmem gerek. Analistime
göre, yazmamın sebebi, malûm kompleksimden kaynaklanan
nevrozumu kontrol altına almaya çabalamamış. Oedipus
Kompleksi'nden söz etmek istemeyişime gelince!.. Bir kere

1 Lüks tutkunu, masraflı kadın. E.N.

bu terimi bir cümlede kullanmak bile bana saçma geliyordu. Katıldığım bazı sohbetlerde insanların “Oedipus Kompleksi’n ilişkime zarar veriyor.”, “Şu Oedipus Kompleksi’n yüzünden işlerini yoluna koyamıyorsun.” gibi, uyduruk bir doğallığın ürünü gülünç ifadeleri sık sık işittiğim için belki de!..

Bunu babamı öldürdükten sonra, bir biçimde aştım; psikanalitik manada değil... Tabii ki Oedipus Kompleksi benim dramımı açıklamaktan çok uzak. Bunu açıklamaya gücü yetmez onun. Sözcüklerin, kavramların bizi değil de hep diğer insanları kategorize etmeye yaradığı sizin de kafanıza dank etti mi?.. Ya da bu, kendini diğerlerinden üstün, insanlığın geri kalanından daha iyi görenlere has bir izlenim mi acaba?.. Psikanalistimin benim için şöyle yazdığını öğrendim: Narsisizimim öyle bir mertebeye ulaşmış ki kendimi sıradan fânilerle bir tutmamak adına, kendi hikâyemde bir mit izi bırakmaya karar vermiş ve sonra kendimi o mite dönüştürmüştüm. Gayet mâkul bir saptama gibi gelse de sırf bu yorum yüzünden onu bir orospu çocuğu olarak görmekten de kendimi alamıyorum.

8.

Annemin ölümünü takiben, iki yıl boyunca bütün pazar ayinlerine katıldım. Beni kiliseye götüren yaşlı hizmetçimiz, bir öksüzün annesinin ruhuna düzenli olarak dua etmesi gerektiğine inanıyordu. Kilisenin mimarisi gerçekten çok ilginçti. Dışarıdan sıradan bir yapı olarak görünse bile içi muhteşemdi. Yapı, bir ana ve iki yan neften oluşuyordu. Nefleri ayıran koyu renkli mermerden sütunların enfes korintiyen başlıkları vardı. Ana altardaki skenografide, yanlarında Meryem ile Maria Magdalena'nın yer aldığı, çarmıha gerilmiş İsa heykeli bulunuyordu. Diz çökmüş iki kadın gözlerini İsa'ya dikmişlerdi. Bu mizansenin arkasında, tıpkı opera sahnelerinde olduğu gibi mor bir perde vardı. Yukarı kısımdaki sunağın üzerinde bir fresk, dirilişi temsil ediyordu: Romalı askerler gözlerini, elinde bayrağı ve haçıyla İsa'nın, bir zamanlar bedeninin barındığı mezarın üzerinde yükselirken yaydığı nurdan sakınıyorlardı. Ana altarın hemen yanında, rahibin vaaz verirken çıktığı, renkli oyma ahşap işi, grotesk bir minber vardı. Karşıda, ana kapının üzerindeki çıkıntıda, sadece özel merasimlerde kullanılan gümüş kaplama org bulunuyordu. Yan nefler, İtalya'dan gelen göçmenlerin finanse ettiği bir kilise olduğundan, çoğunluğu İtalyan olan, farklı azizlere adanmış şapelleri barındırıyordu. Girişin sol tarafında kalan nefteki altarda, Aziz Pavlus'un tasviri vardı. Sağdakinde Günahsız Gebe Meryem Anamız'ın tasviri...

İlk komünyonum bu kilisede oldu ve ilkokul mezuniyet törenimde altıma kaçırmıştım; pislik, diz altı çoraplarımdan da aşağıya, ayakkabılarıma doğru akmıştı. İki olayda da başımda babamın olmaması bende derin izler bırakmıştı. O komünyonda, babam bu ayini kök salmış bir hurafe olduğu gerekçesiyle protesto etmiş ve günü, bir arkadaşının şehir dışındaki çiftliğinde geçirmişti. Bu, annemi çok üzse de babamın yokluğu bana iyi gelmişti. Gün boyunca başkahraman bendim. Mezuniyet törenimde niye yoktu, bilmiyorum. Benim içine düştüğüm kepezeliğe şahit olmaması, içimi rahatlamıştı ve o kadar çok ısrar etmiştim ki annem, babama konuyla ilgili tek kelime etmedi. Benden habersiz söylemiş olabilir mi? Hiç sanmam! Öyle olsa babam benimle fena dalga geçerdi. Yapmadıysa duymamış olduğundandır.

O yaşlı hizmetçi, pazarları kiliseye gitmeyi pek severdi. Onun için bir sosyalleşme fırsatıydı bu. Pek dindar biri değildi, demek isterdim. Bayağı dindardı aslında, kendinden geçercesine dualar etmesinden ve odasına doldurduğu aziz portrelerinden anlayabilirdiniz dindarlığını. Ancak babamın evde gözettiği hiyerarşi ve zırt pırt çalışanları değiştirmesine içerlerdi. Kendi gibilerle konuşmaktan hoşlanırdı, bu yüzden de kiliseye yarım saat erken giderdik. Ben de fırsattan istifade, etkileyici tasvir ve heykellerle dolu şapelleri gezerdim.

En çok dikkatimi çeken, İsa'nın cansız bedeniydi, camdan bir muhafazanın içindeki İsa'nın naaşı... Ana sunağın sağındaki ilk nefteki şapeldeydi -demek istediğim, şapele giren kişinin sağında-. Benim avare avare, bir başıma yaptığım gezintilerin final menziliydi. Bu heykel, oradan sadece Kutlu Cuma Günü geçitinde müminlerce taşınmak üzere muhafazasından çıkarılırdı. Bu da kilisenin etrafındaki loş sokakları daha bir kasvete boğardı. O merasimleri hiç izlemedim, babam izin vermezdi ama hizmetçimiz anlatırken öyle bir tasvir ederdi ki belleğime şahit olduğum gerçek olaylarmış gibi kazınırdı. Ölü

İsa'yı taşıyan kapüşonlu beyaz tunikler içindeki müminlerin vakur adımlarını ve meşaleleriyle yolları aydınlatan erkekleri ve Kutsal Babamız duasını civarda sık rastlanmasa da binaların en üst katlarından da duyulabilen bir kederle mırıldanan kadınları da bizzat görmüş gibi olurdum. Acaba bu geçit törenleri hâlâ yapılıyor mudur? Benim için bunu bir sorup öğrenseniz!.. Ama, boşverin!..

İsa'nın görüntüsü, aşkların yol açtığı cazibe ve iğrenme gibi, beni o kadar baştan çıkarır ve korkuturdu ki!.. Bir başıma, camdan mahfazanın önünde, gözlerimi kaçırmaya çalışırdım ama nafi!.. Ayak ve ellerdeki çiviler, göğüs ve kafadaki yaralardan süzülen kan, canını yakmaya devam eden dikenlerden taç, bütün bu detaylar beni benden alırdı. Çelişki şuydu: O kilisedeki hiçbir şey, bana ölü İsa kadar canlı gelmezdi. Ancak ayinin başladığını ilan eden çan çaldığında ayrılırdım İsa tasvirinin önünden. Hayır, yanıliyorum!.. Şapellerin arasında bulunan tahta günah çıkarma kabinlerine giren rahipleri gördüğümde ayrılırdım oradan. Günah çıkarmayı, akabinde komünyonla¹ devam ettiği için severdim. Günahlarım her zaman şu dördüydü: itaatsizlik, yaramazlık, inatçılık ve sövgüler. Ben aslında söz dinlerdim, efendiydim, yardımseverdim ve asla sövmezdim. Ancak itiraf edebilmek ve sonrasında da ekmeği kapabilmek için günahlar zorunluydu. Günah çıkarma kabininde diz çökmüş hâlde, beni affedip cezamı bildirecek rahibe, günahlarımı fısıldardım: beş Kutsal Babamız, beş Kutsal Annemiz duasını ve üç kere tövbe istiğfar. Bu dört günah için daima aynı hesap kitap geçerliydi. Kabinden çıktıktan sonra, hizmetçimizin oturduğu banka yönelir, onun yanında diz çöker ve büyük bir dikkatle dua ederdim. "Bağışla beni, bağışla beni!.." reçete edilen dualara böyle noktayı koyar ve

1 Şarap ekmek ayini. Ç.N.

mea-culpa'mı² sonlandırırdım. Pazar ayınınin üçüncü çeyreğinde düzenlenen komünyonda, ekmeği yedikten sonra, tekrar diz çöker, kendi ruhum ve anneminkine birer Kutsal Babamız ve Kutsal Annemiz okurdum. Tutkulu el açmalarım hizmetçimizi duygulandırırđı. Öyle ki kilise korosuna katılmam gerektiği üzerine babamla bile konuşmuştu: “Bu çocuk kutsanmış.” dedi. Babam yanıt vermedi, sadece kinayeli bir kahkaha patlatıp kahve yapmasını istedi ondan. Şöyle bir göz atıp salonda benden başka kimse olmadığını görünce yüksek sesle “Bu hizmetçinin de gitme zamanı geldi.” dedi.

Bu hikâye ile nereye mi varmak istiyorum? Şöyle ki... Bunlar henüz tamamlanmamış kitabımın önemli bir özelliğini anlamanız için çok gerekli.

Zavallının kovulmasından önceki son pazar, ayin henüz bitmişti ki bir şey keşfettim. O ayin hayatım boyunca katıldığım ayinlerin sonuncusu oldu. O kiliseye de son kez ayak basmıştım.

Kiliseden tam çıkarken hizmetçimiz tanıdıklarıyla iki laf etmek için durdu. O muhabbet beni hiç açmadığı için yan nefleri turlamaya karar verdim. Ayakkabılarımın takırtısı yankı yaptıkça topuklarımı yere daha sert vuruyordum. Gezintim, yine otomatik bir biçimde, cam muhafazasındaki ölü İsa'nın istirahat buyurduğu şapelde sona erdi. Etrafta kimsecikler yoktu, kadınlar grubu ta girişte, vaftiz taşının oralardaydı. Bir kez daha İsa'nın çivilerini yakından inceliyordum ki içimden yükselen sesi duydum:

“Bunların tamamı yalan dolan. Velev ki doğru olsa bile bu serseri böyle ölmeyi hak etmiştir.”

Buz gibi terler dökmeye başladım. O iç ses de neyin nesiydi Tanrı'm?... “İsa serserinin biriydi... Serserinin teki!..” Cümle o anda beynime balyozlar indiriyor ve daha da kötüsü ağzımdan

2 “Benim günahım yoluyla...” diye çevrilebilen Latince ifade, günahın ikrarı anlamına gelir. E.N.

dışarı çıkmakla tehdit ediyordu beni. Kolum kanadım kırılmıştı, evet, bu ifade durumumu tam olarak anlatıyor, Günahsız Gebe Meryem Anamız'ın tasvirinin olduğu nefin ana sunağına koştum. Önünde diz çöktüm, günahımın bedelini ödeyebilmek için defalarca Kutsal Annemiz, Kutsal Babamız ve tövbe duasını okudum. Fakat bundan da beteri vukû buldu. Bakışlarımı Kutsal Anamız'ın yüzünde dondurdum ve şöyle dedim içimden:

“O serseriye doğuran bu fahişeydi. Bu da başka bir fahişenin kızı olmalı, o da başka bir fahişenin ki o da bir başkasının, ta her şeyin başladığı âna kadar.”

Koşarak çıkarken kutsal eşya odasından çıkan rahiple karşılaştım. Beni bir yandan durdurmaya çalışırken “Neyin var oğlum?” diye sordu. Ondan sıyrıldım ve hizmetçimizin dikildiği ana kapıya yöneldim. Elinden çektiştirirken “Gitmemiz lâzım! Gitmemiz lâzım!” diye bağırıyordum. O cümleler kafamda yankılanmaya devam ediyordu: “İsa bir serseriydi!”, “Kutsal Annemiz bir fahişeydi ve başka bir fahişenin kızıydı!” Kilisenin önündeki meydana çıktığımızda binanın bir haçla damgalanmış ön cephesine baktım ve yine şöyle dedim:

“Bütün bu saçmalığın içine tüküreyim!”

10.

Bu olayı ancak uzun yıllar sonra birine anlattım. Analistimle konuşmamda anlattım. O da, kabul etmeliyim ki gayet zekice yorumladı olayı; İsa'ya söverek, korku ve yokluk arasında gidip gelen babanın feda ettiği bir oğlan çocuğu olmama karşı bilinçsizce isyanımı ifade etmişim. Aynı şeyi Meryem Anamız'a (Günahsız Gebe, unutmayalım) reva görmem ise beni terk eden ve aynı zamanda her şeyim olan anneme beslediğim kinin bilinçsizce ifadesiydi. Hayatımın o döneminde de bir analistim olsaydı keşke!.. Çünkü tüm o hadiselerden sonra Deccal olduğuma kanaat getirmiştım. Dünyayı hallaç pamuğu gibi atıverecek olan varlık... Aynı zamanda, tam tersine de inanıyordum; bu benim ebedi imanımı test etmek için bir imtihandı. Ve bunun için dua ediyordum... Durmadan el açıp yakarıyordum. Aklıma gelen ilk sözcüklerle evde ya da sokakta durmaksızın dua ediyordum. Başkalarının yanında da küfrüm aklıma geldikçe onlara sezdirmeden dua ediyordum. Öyle ki kimsenin anlamaması için belli belirsiz bir istavroz çıkarma tekniği bile geliştirdim; Kutsal Anamız, her zaman Kutsal Babamız duasının ardından geliyordu. Annemin eşyaları arasında elime geçirdiğim eski bir dua kitabında Kutsal Anamız duasının Latincesini okudum. Ezberledim ve duayı Latince etmeye başladım çünkü daha kusursuz ve dolayısıyla daha etkili gibi geliyordu. "Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui,

Jesus. Sancta Maria, Mater Dei, ora pro nobis, peccatoribus, nunc et in hora mortis nostrae, Amen.”¹

Bu uzun ve çileli süreç, iflâh olmaz bir İsa karşıtı olduğuma inandırmıştı beni. Zamanla etkisini kaybetmeye başladı ve vaktiyle Romalıların Tanrı'ya ve Kutsal Annemiz'e sövmeyi alışkanlık hâline getirmiş olduklarını öğrenmem de buna katkı yaptı. Benim için Romalıların mukaddesata küfrü, bir özgürleşmenin ifadesiydi. Dio Cane², Porca Madonna³; bu deyimler bana hâlâ şiir gibi geliyor. İtalyanca öğrenmememin bir sebebi de onlardır.

Tanrı'ya inanıyor muyum? Woody Allen gibi diyecek olursam: Ateist değilim ve evet Tanrı'nın en sâdık muhalifiyim. Her halûkarda, çocukluğumdaki dinî tecrübem, bitmemiş kitabımın nirengi noktalarından birini kavrayabilmeniz için mühim. Kötünün nasıl ruhlarımızda doğduğunu anlamak istiyordum. Çünkü bu, o gün benim en dehşetli keşfim olmuştu ancak daha sonraları tanımlayabileceğim üzere, ben, sıradan bir çocuk, haddi hududu olmayan bir kötünün taşıyıcısıydım.

1 Latince Ave Maria, Meryem Anaya Selam duası. Anlamı şöyledir: “Selam sana Meryem!.. İnayetle dolusun... Tanrı seninle, kadınlar arasında mukaddessin, karnının meyvesi İsa da mukaddestir... Kutsal Meryem, Tanrı'nın annesi, biz günahkârlar için dua et. Şu an olduğu gibi son nefesimizi verirken de... Amin!”

Öte yandan Rabb'in Duası ise şöyledir: “Göklerdeki Babamız! Adın kutsal kılınsın. Egemenliğin gelsin. Gökte olduğu gibi, yeryüzünde de senin istediğin olsun. Bugün bize gündelik ekmeğimizi ver. Bize karşı suç işleyenleri bağışladığımız gibi, sen de bizim suçlarımızı bağışla. Bizim aklımızı çelmelerine izin verme. Bizi kötü olan şeylerden kurtar.” Ç.N.

2 Dio Cane; Köpek Tanrı! İtalyanların hayalkırıklığını ifade ederken kullandığı bir ünlem. Ç.N.

3 Domuz Meryem; öfke, kızgınlık gibi bir duyguyu ifade etmek için sıkça kullanılan bir İtalyan halk deyişi. Ç.N.

Analistim, biliyorum ki hem hinoğlu hin hem de sorunlara at gözlüğüyle bakıyor. Yaptığı şey, var olduğunu bildiğim şeyin nasıl tetiklendiğini açıklamadan ibaretti. Felsefî soruma bir cevap buldum mu?.. Bu konuda tahmin düzeyinde fikirlerim var elbet. Ancak bunlar daha sonrasının işi. Bol bol da zamanımız var. Hatta zaman, sahip olduğum tek şey.

11.

Gelecek'in dosyası elimin altında. Üç sebepten ötürü onu okumayı erkene aldım.

Birincisi, karakterlerimi özledim, evet özlem doğru kelime.

İkincisi kitapla ilgili fikrinizi öğrenmek için sabırsızlanıyorum. Sizi çok az tanımam ama daha işin başında fikrinize ihtiyaç duymam ilginç değil mi?

Son olarak, *Gelecek*'in benimle ilgili bazı süreçleri anlamana yardım edeceğini düşünüyorum. Bazılarını, tabii ki!..

Onu okumanız için ilk şart, tekrar ediyorum, yüksek sesle okumanız... Okumanın dört seanstan fazla süreceğini sanmıyorum. Başka şartlarım da var: Bir kere dosyayı eve götüremezsiniz. Her seans bitiminde, içinde olan sayfa sayısını kontrol edeceğim. Güvensizliğimi mazur görün ama olmadık kişilerin kitabıma erişimleri olmasını istemem. Sindire sindire okuyun lütfen ve karakterleri seslendirmeye çalışmayın. Böylesi bir yapmacıklıktan hiç hazzetmem. Son olarak, okurken her aklınıza geleni söylemeyin. Her seans sonrasında yorum duymak istemem. Okuyacak ve gideceksiniz, sessizce... Sadece kitabın finaline geldikten sonra konuşacağız. Anlaştık mı?..

Yazdıklarımı sizin sesinizden işitmek bir zevk olacak.

GELECEK

(ROMAN)

I.

Antônimo, kulak memesine uygulanacak küçücük bir basıncın şiddetli bir kalp krizine yol açabileceğini gazetede okuyunca Bernadete'den kuşkulananmaya başladı. Nihayetinde, kurbanın kulağına kızgın kurşun dökmekten daha sinsi bir yöntemdi. Bilimsellik kisvesi altındaki bu su götürür iddia, hem karısının bazı sevgi gösterilerinin altında yatan sebebi hem de beyinde cirit atan komplo teorilerini doğruluyordu. Bir gün, banyo boşalsın diye beklerken sol kulağında serseri bir sivrisinek vızıldıdı. Başka vakit olsa Antônimo sitemkâr bir biçimde elini şöyle bir savurmakla yetinirdi. Ancak o sabah saatinde, sağlıklı bir adamın tüm bataryaları şarj olmuşken sineğin sabah vızıltısı aniden hiç beklenmedik bir harekete yol açtı. Sivrisineği duvarda ezince Antônimo, erkeklerin gözleriyle değil kulaklarıyla tahrik oldukları kafasına dank etti. İşitmek denilen şey ruhla teni birbirine bağlıyordu.

Birini yoldan çevir, kulak zarına övgüler fısılda, bak gör, nasıl kendini fasulye gibi nimetten sayacak! Ama aynı kişinin kulağını ısırmayagör, bir anda balonu nasıl da sönecek.

Bu prensipten yola çıkarak örneğin yapıcı eleştirinin zararlı yönleri üzerine bir şeyler karalanabilir. Ancak Antônimo katıyen böyle bir şey

yapmayacaktı. O, kendisini beklenmedik yerlere sürükleyecek olan sıradan olayların seline kapılacaktı.

Evlilikte boşanmak kadar olağan bir şey yoktur. İstikrar on yıl sürmüştü ve Bernadete, sebeplerini uzun uzun ve kibarca açıkladıktan sonra cesaretini toplayıp onu terk etmeye karar vermeseydi, o evlilik bir o kadar daha sürerdi.

"Normal insanlarla aynı ortamda bulunmaya ihtiyacım var." diye gerekçelerine son noktayı koydu. Nihayet çok önceden hazırladığı bavullarını alıp iş yerinden bir kız arkadaşının evine doğru yola çıkmadan önce...

Antônimo, bu şıkır şıkır sahne karşısında gurur duydu zira karısı kavga gürültü anlarında tepkilerini kontrol altına almayı mükemmel bir biçimde öğrenmişti.

"Son bir soru sorabilir miyim?" diye sordu Antônimo.

"?

"Hiç beni öldürmeyi aklından geçirdin mi?"

Bernadete asansöre bindi.

II.

Evlilik rutinindeki değişimin işine yansımaları hiç gecikmedi. Köşe yazılarında istimi tutturabilmek için yeterince özgün fikir üretmiyordu. Dahası, çıkardığı işler, çalıştığı üçüncü sınıf gazete için bile vasattı. Bunu bir an evvel kendine itiraf edip kabullense iyi olurdu. Artık editörü, normalde şırıl şırıl akan yazılarında engebeler bulmaya başlamıştı. Ki Antónimo, o döneme kadar onu keşfeden editörü için hep övünç ve gurur vesilesi olmuştu. Antónimo, yazı işleri müdürlerini yeni yetenekleri bulup pazarladıkları için pezevenge benzetirdi. Lâkin kendisinden daha fazlası çıkmayacaktı.

"Bu makale birinci tekil kişinin ağzından mı yürüyor Antónimo? Bu modern gazetecilikle bağdaşmaz."

"Antónimo, lütfen daha az 'nitekim' kullan. Metinlerin yeni moda ifadelerle dolu."

"Bana baksana Antónimo!.. Ne diye birinci tekil kişiyi kullanmıyorsun? Daha trend değil mi?"

"Burada yeni moda ifadelerden biri olsa hiç fena durmazdı!"

"Sanıyorum, geleceğine dair düşünmek için biraz kendine vakit ayırma vaktin geldi Antónimo! Darılmaca gücenmece yok, tamam mı?"

Antónimo oyun dışı kalmıştı. Diğer gazete ve dergilerde sayısız düşman edindiği için tekrar büyük bir medya kuruluşunda iş bulması neredeyse imkânsızdı.

"Tamam, hiç değilse birileri benim yüzümden kına yakacak bir yerlerine!" diye söylendi, kendisinden sadaka isteyen bir çocuğun yüzüne arabanın camını kapatırken. "Ne kendine ne de komşuna hoşgörü yok. Darılmaca gücenmece de yok, tamam mı?" Böyle olması gerekiyordu.

Teoride komşunu sevmek mümkündür.¹ Ancak uzaktan. Yakından, neredeyse imkânsızdır. Bernadete, şehri âdeta işgal eden dilenci ordusuna saydırırken hep bunu tekrarlardı.

Eve dönmeden önce, işsiz güçsüz biri olarak yiyeceği ilk yemekte kendine eşlik edebilecek birini ayarlamayı düşündü. Ama ardından gördüğü hakikat şaşırttı onu, yıllar boyu yalnızlık, derisinin altına sızmıştı âdeta. Ki bu, entelektüel bakışla fark edilebilecek bir şey değildir. Evin dışındaki bağlantıları kurup yürütme işini tamamen Bernadete'e devretmişti. Bu durum, onun dışarıya yalnızca yakın iş arkadaşları ve meslektaşlarıyla sosyalleşmesi anlamına geliyordu. Sosyal hayatı iş ortamıyla sınırlıydı ve bu da "sosyal hayat" ifadesinin kapsamını bir hayli daraltıyordu. Geriye sadece düşmanları kalıyordu. Ama onlar bile bir hayli uzaklardılar. Mesela eşiyle arasının bozulduğu kavga öncesinde dost olduğu, şimdi onun safında yer alan yeni düşmanları vardı ama onlarla bir biçimde iyi ilişkiler kurabilirdi. Ancak kendini bildi bileli düşmanı addettiği kişiler de vardı; bunlarla tek tek yüzleşmesi gerekiyordu. Buna kalkıştığında baştan kendisine tavır koymaları kuvvetle muhtemeldi. Daha en başında en küçük bir şeyden yeni bir hır gür çıkarabilir ya da dosdoğru yüzüne bakmaya bile tenezzül etmeyebilirlerdi.

1 Incil'deki bir emre atfen. E.N.

Antônimo, bir başınaydı ve ayakları onu yalnızların sığınağı olarak bilinen mekâna sürükledi, bir lanchonete². Bir restoranın aksine, ayak üstü seh-palarının yanı sıra masa düzeni olan bu lanchonete-lerde, birinin anlayışına, merhametine sığınmadan oturup tek başına yemek yemek mümkündü. Lanchonete dediğin yerdeki yalnızlık kendine özgüdür. Belki de yalnız başına gelen müşterinin arzusu da budur. Benzer her mekânda olduğu üzere hızlı ve zevksizce tıknılır, o kadar!.. Hatta elde tutulan bir dergi, amaçlanan yalnızlık efektine katkı bile yapacaktır.

O geceden sonra, Antônimo aslında hiç de ilgisi-ni çekmeyen dergilere epeyce para gömmeye başladı. Dost düşman herkesten uzak, arkadaşsız dönemlerine özlem duymaya başlaması çok sürmedi.

2 Lanchonete, snack bar. Ayaküstü atıştırılabilecek yemek ve içki sunulan küçük mekânlar. E.N.

III.

"Doğru mu bu?"

"Ne doğru mu?"

"Kimliğinizde yazan isim?.."

"İnanılması zor da olsa evet!.. Yazan memur biraz dalgınmış, M harfine fazladan basmış."

"Babanız düzelttirebilirdi. Ya da siz..."

"Öyle evet ama Antônimo kaldı, gitti. Bir ara düzelttirmeyi düşünmedim değil! Ama bu ülkede daha garip isimler çok fazla. Bu sizi rahatsız mı ediyor?"

"Neden rahatsız etsin ki?.."

"Peki, sizin adınız ne?.."

"Bernadete..."

"Şaka!.."

"Ne?.."

"Eskiden beri Bernadete'nin bir 'r'si eksik gibi gelmiştir bana. Sanki doğrusu Bernardete... Hatta çocukken o azizenin¹ müridi olmayı kafama koymuştum. Onunla ilgili bir film den etkilenmiştim."

"Ben de Praglı Çocuk İsa'sına hayrandım."

"Küçük parmaklı olan..."²

1 Bernadette Soubirous (1844-1879): Katolik kilisesi tarafından sonradan aziz ilan edilen ve Meryem Anayı, Lourdes'de gördüğünü iddia eden Fransız genç kız. Ç.N.

2 İsa'yı bir çocuk olarak tasvir eden, sağ elinin iki parmağının havada ve yüzüklü olduğu 16. yüzyıla ait balmumu kaplı, ünlü, ahşap heykel. Ç.N.

"Ta kendisi!.."

"Demek ki benim bir fazlam var, sizin de bir ek-
siğiniz..."

Eski karısıyla arasında geçen ilk diyalogu yeni-
den yaşadığı de ja vu, araba alarminin sesiyle yerle
bir oldu. Sessizlik aniden terk edivermişti dünya-
yı. Barbiturik³ içilerek dalınmış uykusundan kalp
çarpıntısıyla kalktı. Ağzında acı bir tat vardı.
Bir süre daha barbitürük kullanacaktı. Çünkü Antô-
nimo'nun niyeti, sorunlardan kaçmaktan çok yüzleşme
ânını ertelemektir.

Her şeyi boşvermek, varoluşunun trajik unsurla-
rını lağvetmek hatta mutlak bir biçimde yoksamak,
hayatı beyaz bir fon üzerinde beyaz bir kontüre in-
dirgemek... Onun düsturu buydu.

Pencereyi açıp da güneşin vurduğu çarşafın be-
yazlığı gözlerini alınca şöyle bir ayak parmakları-
nı kaşdı ve yüzünde aptalca gülümsemeyle tuvalete
gitti.

Bütün bunların sihri, bir dakikada darmadağın
oldu. Temizlikçilerin simetrik hastalığı ilk kez
rahatsız etmişti kendisini. Ne yani, Bernadete hiç
olmayacak mıydı artık?.. Duşta asılı külotlar, ara-
lık dolap çekmeceleri, kapağı açık unutulmuş losyon
şişesi...

Aylardır yapayalnızdı Antônimo. Aylardır bitkisel
hayattaydı. Lavabo aynasında, diş macunu lekele-
ri arasından süretini inceledi. Aynanın karşısında,
varlığını sorguladığı olmamıştı hiç. Lâkin o gör-
düğü kişi miydi?.. Sanki aynadaki süretinde duygu,
düşünce, jest ve mimiklerin açıklayamadığı, müphem
ve asla kavranamayacak özüyle göz göze gelmişti.

3 Asit türevlerine ve benzeri her türlü yatıştırıcı ilaca verilen genel ad.
Ç.N.

Bu anlık aydınlanmanın getirdiği ürperti, yiyip bitirdi onu.

Kendi kendinin Pilatus'u⁴ olmuştu. O vaziyette elini yüzünü yıkadı. Mutfaka doğru yönelmişti ki telefon çaldı.

"Antônimo!."

"Evet!.."

"Hemistíquio!.."

"Uzun zaman oldu."

"Oldu ya!.. Tam sekiz yıl oldu görüşmeyeli."

"O civardadır."

"Seninle dostluk yürütmek zor. Kimseyi aradığın yok, hep kendin aranıp sorulmak istiyorsun."

"Öyleyim."

"İşte yine karşıdayım. Ama sor bakalım neden?.. Çünkü sen buna değersin."

"Düşkırıklığına uğrattırım umarım."

"Gerçekten de değersin."

"Telefon numaramı da elde etmişsin."

"Bernadete sayesinde... Bir tanışma yemeğinde rastlamıştım ona. İşyerinin davetiydi sanırım."

"Sen!.. Hem de öyle bir akşam yemeğinde!"

"Benim mekânımdaydı da ondan."

"Alo?.."

"Alo?.. Restoranını mı kastediyorsun?"

"Evet, daha çok mangalacı, ocakbaşı diye bilinir. Sen adresi not et."

Bu Hemistíquio, artık dünyanın umrunda olmadığı, ıvır zıvır ne varsa ayrıntılarıyla aklında tutardı. Sözler, deyimler, terimler mesela... Devriklemenin ne olduğunu öğrenmek için sözlüğe hiç ihtiyacınız olmazdı. Bu yüzden özgüveni hep yerli yerindeydi.

4 Roma Valisi Pilatus ellerini yıkadıktan sonra İsa'yı şehrin ileri gelenlerine teslim edilmesi emrini verir. Ç.N.

Şair, yazar, çevirmen, editör, felsefeci... kim hakkında yazarsa yazsın, makalelerindeki adı geçen kişilere dair dipnotlar, pek tumturaklıydı. Ancak bu gösterişli notlar, yazım tarzıyla pek uyuşmuyordu. Genç bir yazarken o dönemin çok sevilen, ünlü bir şairine 'önemsiz' dediği için az kalsın aforoz edilecekti. İğneleyici mizahını zamanla yumuşatınca kariyerindeki başarılı çizgiyi korudu. Komik ve hoş sohbetti de. Ama tam da bu yüzden zaman zaman yorucu olabiliyordu. Onunla yaşamak bunaltıcıydı. Etrafında hep birilerinin olmasını ve ilgileri üzerine çekmeyi başarıyordu. Ne var ki her defasında farklı kişilerdi bunlar.

Antônimo çok şaşkıındı. Brezilyalı entelektüel çevrelerin renkli ve başarılı siması, gün gelmiş bir mangalacı olup çıkmıştı.

IV.

Dünyevi arzuları tatmin konusunda altın oranı tutturmuştu. Zaten savurganlığın da zamanı değildi.

Geriye dönmedi, diri diri mezara gömüyorlarmış gibi asansöre bindi. Mutsuzluğun paçasından aktığı günlerde bile yaşantısındaki disiplinden taviz vermiyor, takvimine bağlı kalıyordu. Fahişelerle haftalık buluşmaları bile tıkır tıkır işleyen bir düzen içinde tekrarlanıyordu.

Apartmanın dış kapısı önünde bir an öylece durdu. Sol taraftaki dilenciye görünce sağa yöneldi. Katedralin karşısında dikildi; katedral çürük elmayı andıran kubbesi, sivri uzantılarıyla bir böceği andırıyordu. Geleneksel Portekiz kaldırımının mozaik desenli taşları arasından buram buram kızartma ve sidik kokuları yükseliyordu. Merdivenlerin başında, el falına bakmak isteyen çingeneyi başından savdı. Limon satıcısının etrafından dolanırken pantolonunu çekiştiren çocuğu itekledi. Kilisenin içi, etrafını saran gerçeklikten pek de farklı sayılmazdı. Güzelliğin insanı baştan çıkardığı kadar, çirkinlik de aynı etkiyi yapar. Zaten orada oturduğu süre boyunca Antônimo'nun içinde zerre kadar esenlik duygusu oluşmamış, bir vecd hâline erişmemiştir. İçerisi daha serinceydi, o kadar.

Ana altarın yanındaki kapıda bir rahip görüldü. Kendisine doğru geliyordu. Antônimo ayağa kalktı. Böyle bir şey mümkün müydü ki?..

"Rahip Farfarello!.."

Domenico Farfarello, okulda dilbilgisi öğretmeni-ydi. Kısa boylu ve keldi. Masmavi gözleri ve kem-merli burnu vardı. Aynanın önünden hiç ayrılmazdı. Haşarı öğrencilerin üzerinde korku yaratacak mi-miklere çalışırdı sürekli. Pedagojinin Calígulası¹ gibiydi. En azından Antônimo'nun gittiği mutaassıp İtalyan rahiplerin kolejinde dolaşan şöhreti böy-leydi.

"Sahiden de sensin Antônimo! Bu ne hoş bir sürp-riz! Oturduğun sıraya gözlerimi yönelten kesinlikle Tanrı'ydı. Şeyden beri görüşmüyorduk..."

"Mösyö Salviati'nin cenazesinden beri..."

"Ah Salviati!.. Tanrı'nın sâdık hizmetkârı... Öle-ceğini hatırla!.."

"Öleceğini hatırla!.."

Salviati'nin kullanmaya bayıldığı eski moda hi-tap, güldürdü ikisini de.

"Nasılsın Antônimo?"

"Bilmiyorum peder."

"Ne de güzel anlattın durumunu evlâdım. Tanrı beni, senin elinden tutmak üzere yoluna çıkardı."

"Bana yardım etmek için..."

"Evet, sana yardım etmek için."

"Sizinle konuşmakla bir şey kaybetmem diye düşü-nüyorum."

"Kutsal eşya odasına gidelim mi?"

"Hayır!.. Benimle öğle yemeğine çıkmayı tercih etmez misiniz?"

"Bu bir davet mi?.."

"Tabii ki!.."

1 Antik Roma'nın çılgınlığı ve despotluğuyla tanınan imparatoru. Ç.N.

2 Memento mori: "Ölümü..." ya da "Ölümlü olduğunu hatırla!" anlamına gelen, Romalılarda savaştan dönen generallere söylenen ifade. Ç.N.

Küçük bir restoran seçtiler, o saatte pek kalabalık değildi.

"Evliliğim sona erdi ve kovuldum. Özetle bu. Herkesin başına gelebilecek vakayı âdiyeden işler."

"I guai vengono bensì spesso, perché si è dato cagione."

"Ma la condotta più cauta e più innocente non basta a tenerli lontani."

"Però quando vengono, o per colpa o senza colpa, la fiducia in Dio li raddolcisce, e li rende utili per una vita migliore."³

"Manzoni'nin cümlesi bir şah-mat olurdu rahip Farfarelle!.. Şayet ateist olmasaydım..."

"Şeytan bile ateist değil, evlâdım!.. Gerçekten ateist olsaydın, burada bir rahiple dertleşiyor olmazdın."

"Eğer yanlış hatırlamıyorsam sizin tarikatta şeytan çıkarma ayini yapılıyor. Pek eğlenceli olmalı. Filmlere bile konu olduğuna göre!.."

"Şeytanı hafifseme sakın!.. O da Tanrı'dan bir parça... Dahası, ruhumuzu saran bunaltıdan yaratılmıştır o. Kaçımız sadece kendi sıkıntısından kaçayım derken batağa saplanmıyor ki?.. Gerçekten de çoğumuzun başına gelir bu. Bu sebepten Tanrı affedecektir. Bizzat kendisi iç sıkıntısına teslim olmadı mı?.. Kötüyü yaratma günahını işlemedi mi?.. Böylece günahın da yaratıcısı olmadı mı?"

3 1827 yılında basılan, yazarı İtalyan edebiyatının en önemli eserlerinden dir, Türkçeye "Nişanlılar" olarak çevrilmiştir, yazar Alessandro Manzoni... Operaya da uyarlanan romandan alıntılar:

- Dertler (olumsuzluklar, kötü şeyler) bir nedenden dolayı sık sık gelir.
- En temkinli ve en iyi niyetli davranışlar dahi onları uzak tutmaya yetmez.
- Hatayla ya da değil, geldiklerinde ise Tanrı'ya güvenmek tüm bunları hafifletir ve daha güzel bir hayat için onları yararlı bir derse dönüştürür Ç.N.

"Ama düpedüz sapkınlık bu!.."

"Hiç de değil!.. Tanrı, günah işledi ve günahı da ardı sıra yarattı. Çünkü planının bir parçasıydı bu. Onu harekete geçiren iç sıkıntısı da kendi elleriyle yarattığı şeydi, biz ilahi iradenin mahsullerini idrake aklı yetmeyen fâniler için zekice bir bahaneydi."

"Şu teolojik jimnastik hareketleri, olimpik bir spor olmalı!.. Sizce de öyle değil mi?.. Ancak hiç kimse ilk günahı icat eden Aziz Augustinus'un eline su dökemezdi. Oydu, değil mi?..

"İlk günah oluşu nasıldı, hakikatı neydi, biliyor musun evlâdım?"

"Öğrenmek isterdim."

"Agustinus, Adem'in kovuluşundaki şehvete işaret etti. Onu günaha iten tensel şehvetin ta kendisiydi. Ve bu günah, insanlar, her çocuk yaptıklarında yinelenmektedir. Böyledir çünkü üreyebilmek, soyu sürdürmek için Adem'i de yoldan çıkaran cinsel arzuya ihtiyaç vardır. Bencil bir arzu anlamına gelen şehvete... Ayrıca Hiponali piskopos, 'İlk Günah'ı icat etmedi, Allah'ın inayetiyle sırrına vâkıf oldu yalnızca."

"Dediğim gibi, Aziz Augustinus biriciktir. Böylesine özel olmasının bir sebebi vardır. Belki 5. yüzyılın Afrika'sı alabildiğine sıkıcıydı. Belki Aziz Augustinus, onu saran can sıkıntısından kaçabilmek için kendini teolojik sistemler kurmaya adanmıştı."

"Sapla samanı birbirine karıştırma Antönimo!.. Sıkıntı, asla büyük adamları harekete geçirmez. Onları motive eden şey, "idea"dır; mutlakla özdeş olan öznel nesnelliğin birliğidir. Ve bu kavramlar, baştan sona Tanrı'nın felsefî ifadesinden başka nedir ki?.."

"Bu Hegelci sağıın görüşü... Sol için hiç de öyle değil. Ve Hegelci sol, muzaffer oldu peder, en azından bu konuda!.."

"Kişi rengini belli etmeli evlâdım!.. Ve ben yenilseler bile daima Tanrı'nın yolunda yürüyenlerin tarafındayım. Hegel'den okudun mu hiç evlâdım?"

"Çok az... Çalıştığım gazetenin kültür ekiyle oyalanıyordum daha çok. Hegel bir gazetede... Olacak iş mi?"

"Nihayetinde büyük adamların işlerini gerçekleştirmeye iten de bizatihi Tanrı'dır. Fakat asla sıkıntı yoluyla değil, onu tanıma arzusuyla!.."

"Onların motivasyonu hırs olmasın sakın?"

"Büyük adamların kişisel hırsları bile ilahi plana boyun eğer. Öğleden sonra kutsal eşya odasına gidelim. Çok aydınlatıcı olduğunu düşündüğüm Hegel'in bir metnini vereceğim sana; rahip olarak bütün dinlerin kaderinin ateizm olduğuna dair Hegelci çıkarımla hemfikir olamasam da!.."

"Bak sen şuna!.. Hegel gerçekten de solcuymuş demek ki!"

"Bu ne alaycılık, Antônimo!.. Filozofların hakikate nail olmadan da hakikatlara dair kelâm edebileceğini bilmiyor musun? Çoğu hakikat peşindeyken yollarını yitiriyor."

"Ya yalanlara ne demeli?.. Yalanlar hakikatın temeli olabilirler mi?"

Farfarello gülümsedi.

"Antônimo, basit bir kinayenin nelere yol açabileceğini hâlâ anlayamadın be evlâdım!.. Haydi kal-kalım artık, işim gücüm var."

"Ne yoğun bir gün oldu!.. Bir fahişeye rastladım, bir rahiple sohbet ettim. Kolumun altına sıkıştırdığım bir kuple Alman felsefesiyle eve döneceğim." diye düşündü Antônimo.

V.

Antönimo, kimi zaman gün batımı melankolisini bir paket glikozlu kurabiyeyle geveliyordu ağzında. Böyle anları fırsat bilip rastgele düşüncelerle oyalanabiliyordu. En küçük bir şey bile zihin fırtınaları estirmeye yetiyordu. Bir keresinde yürürken tökezleyince birbiri ardına düşünce bombaları patlamaya başlamıştı beyinde:

"Ayağım takıldı ve burun üstü gidiyordum. Eğer düşseydim yaralanırdım. Yaralansaydım yatak istirahatinde olurdum. Bir doktor beni muayene etmeye gelir ve bana bir ilaç verirdi. Birçok eski ilaç Doğu kaynaklı uyuşturucularla hazırlanmıştır. Aristoteles'e göre rüzgârlar doğudan batıya eserdi. Aristoteles, dünyanın efendisi Büyük İskender'in hocasıydı. Yunanlara göre Dünya'yı Atlas taşıyordu sırtında. Atlas güçlüydü. Güç, sütunlarla sembolize edilir. Sütunlar binaları ayakta tutmaya yarar. Tuğlaları duvarcılar örür. Duvarcılarını mühendisler yönlendirir. Mühendisler mimarların tasarımlarına uyarlar. Tasarım resmin bir parçasıdır. Resim bir sanattır. Yedi temel güzel sanat vardır. Hitabeti araştıran yedi de bilge vardı. Hitabet tanrıçası Minerva'dır..."

Farfarello ile yediği yemeğin üzerinden bir hafta geçmişti ve Antönimo glikozlu kurabiyeleri yerken bir yandan da çağrışım zinciri oyununu sürdür-

rüyordu. Sabundan başlayıp süper iletkenlere kadar varabilmişti. Ne var ki bazen bu düşünce sağanağı da dur durak bilmiyordu.

"Nasıl da âvârenin tekiyim. Bernadete beni terk etmekle hayatının en doğru işini yaptı."

Antônimo kurabiye paketini mutfakta bırakıp odasına döndü. Baş ucundaki etajerin üzerinde, Farfarello'nun verdiği, daha elini sürmediği metin öylece duruyordu.

"Acaba Hegel de benim gibi alelâde düşünce zincirleri kurar mıydı?"

Antônimo, rahibin tavsiyesine uymaya karar verdi. Yazılar, onca büyük adam kendi çıkarlarına göre yaşayıp ürettiğini iddia etse de onların eylemlerine yön veren şeyin dünyanın 'tin'i olduğunu iddia eden Hegel'in düşüncelerinin bir küçük derlemesiydi. Birer kahraman olarak da addedilebilecek bu aslan parçaları, yaşadıkları dönemlerin ihtiyaçlarını saptayabiliyorlardı. Ayrıca, insanların içinde var olsa da farkına varamadıkları hakikati ortaya çıkarma gücüne de sahiptiler. Bu yolda, sayısız kez dikkatle hareket etmeleri konusunda uyarılar aldılarsa da bildiklerini okumaktan geri durmadılar. Ve böylece, bu büyük adamlarda hakiki arzu ve heveslerinin vücut bulduğunu görenler de onların peşlerine takılmaktan geri durmadılar.

Bu ifadelerden biri vardı ki Antônimo'nun zihnine kazınmaya yetmişti:

Hakikatın verdiği cesaret ve tin'in kudretiyle beslenen inanç, felsefenin olmazsa olmaz şartıdır. İnsanoğlu, ki bir tin sahibi olduğu için, daha da mükemmel olanı talep etmeye hakkı olduğunu düşünebilir ve düşünmelidir de... Asla ve kat'a ne ruhun büyüklüğünü ne de kudretini abartamayacaktır. Ve eğer bu inanca sahipse hiçbir şeyin, kendini ona

görünür kılmasından kaçmasına yetecek kudret ve direnci olmayacaktır.

Antônimo, Hemistíquio'ya gittiğinde gecenin dokuzunu geçmişti.

VI.

Altın sarısı boynuzları olan beyaz boğanın heykeli Boitempo¹ mekânının tüm girişini kaplıyordu. Alt tarafında mermer bir zemin üzerinde şu yazmaktaydı:

Bilge kişilerin bilgeliğini yerle bir edeceğim ve zekâ sahiplerinin zekâsını boşa çıkaracağım. Bilge nerede? Nerede o irfan sahibi kişiler?

"Kaç kişi olacaksınız efendim?"

"Bay Hemistiquio beni bekliyor."

"Adınızla şereflendirir misiniz beni?"

"Dünyadaki en süflî isim olabilir."

"?"

"Antónimo!.."

"Bir dakika, efendim."

Yemekhane benzeri bir ocakbaşı bekliyorken kolonyal tarzda tefriş edilmiş, nevi şahsına münhasır bir mekânla karşılaşmıştı. Girişten sonra karşısına ilk çıkan, koyu ahşap kaplamayla süslenmiş barın duvarlarında boğa güreşinden enstantanelerin resmedildiği panolar vardı. Barmen ve garsonlar çıt çıkarmıyorlardı, kadeh ve şişe şingirtısı bile yok denecek kadar azdı.

1 Bom tempo, iyi zaman; boitempo, öküz zamanı demek. Ses benzerliğiyle kelime oyunu yapılıyor. Ç.N.

"Bir martini... Sek olsun lütfen!"

İçkisini yudumlarken alıcı gözle panoları inceledi. Kapaşmaya hazır matadorlarla boğaların yüzlerinden mutluluk akıyordu. Resimlerden birinde, her an boynuz yeme riski altındaki matadorun yüzünden orgazma ulaşmak üzere olan birinin karmaşık yüz ifadesini okumak mümkündü.

"Cidden komik!.. Bu bana Bernini'nin heykelindeki Azize Tereza'nın yüzündeki vecd hâlini hatırlattı."

"Beğendin mi resmi?.."

"Şimdi böyle düşününce en az mangal mekânının önündeki tabela kadar ilginç!"

"Aslında burası bir mangalcıdan daha fazlası..."

"Bilmez miyim?.. Bu orijinal bir mangal konsepti." dedi, bir basın mensubunun promosyon haberlerinde kullandığı söyleme uygun bir edayla.

"Geç dalganı, çok da umrumdaydı!"

"Af buyur Hemistiquio! Bana beleş akşam yemeği sağlayan biriyle böyle konuşmamalıyım. Mangalacı ya da trendy bir mekân... Sahiden de merak etmekteyim, buraya gömdüğün çuvala parayı nereden buldun?"

"Biraz duygusal taktiklerle şantaj yaptım... Boşver, haydi salona geçelim!"

Üç metreye on beş metrelik hol, barı salona bağlıyordu. İki duvardaki sıra sıra, karşılıklı aplikler holde yürüyenlerin yüzünü sarıya boyuyordu. Salonun girişinin üzerindeki heyula gibi Minotor², gelenleri haince sırtışıyla karşılıyordu.

2 Gövdesi insan, başı boğa şeklinde tasvir edilen mitolojik yaratık. Girit dehlizlerinde yaşadığı ve Theseus tarafından öldürülünceye kadar her yıl yedi oğlan, yedi kız yediği rivayet edilir. Ç.N.

Antônimo, salona adımını attığında gördüğü şey boğazına durdu âdeta. Bütün duvarlar, baştan başa satirlerin³ ve orman perilerinin cirit attığı Helenistik dönemin ünlü, yemekli seks âlemlerinin tasvirleriyle bezeliydi. Yerde, rasgele fırlatılıp atılan yiyecek artıkları, ilginç bir kolaaj oluşturmuştu: zeytin çekirdekleri, meyve kabukları, kemirilmiş tavuk kemikleri, balık kılçıkları ve et parçaları.

"Şaşırtıcı, aynı zamanda garip; sıfat bulmak zor, biliyorum. Ancak ben "Pek münasip!" diye nitelendirirdim. Bu mekân, duyuların mantık üzerindeki hükümlerliliğini taçlandırmak üzere tasarlandı. Bakın, herkes nasıl da rahat!.. Biz de şu köşeye ilişelim. Bir sek martini daha?.. Riserio, aynısından iki daha!.."

"O da mı geldi buruya?"

"Bernadete mi?.. Haa, tabii ki!.. Çok da sevdi. Ama o vakit salonun dekorasyonu farklıydı."

"Duygusal şantajdan ve çuvala paradan söz etsek biraz da!.."

"Bütün parayı öyle buldum."

"Entelektüel ürünlerinden gelen paralar böyle bir mekânın dışının kovuğunu doldurmaz."

"Zaten yazdığım her şeyi yaktım. Kütüphanemi de ateşe verdim birader!.."

"Ne dedin, ne dedin?.."

"Sırayla gidelim; önce, şantaj... Senato adayı birinin karısı... Üstelik güzel de!.. Onunla bir ilişkimiz oldu ve o ilişkiyi kayda aldım."

"Yani, diyecek bir şey bulamıyorum!.."

Hakikatın dibine erişmem gerekiyordu. Sahiden de bunu yapmam gerekiyordu."

"Neymiş o hakikatın dibi?.."

3 Antik Yunan mitolojisinde nemflere (orman perilerine) düşkünlükleriyle bilinen yarı insan, yarı keçi varlıklar. Ç.N.

Hemistíquoio gülümsedi.

"Augusto'yu hatırlar mısınız?"

"Elbette!.

"O da sordu aynı şeyi."

"Ne demiştin ona?"

"O sıra ne diyeceğimi bilememiştim. Ancak hakikate kendisi ulaştı Augusto. Bulduğu şey, bir bakıma da insan ırkının hakikati..."

"Neydi bulduğu hakikat?"

"Terk-i dünya eyledi!..."

"Nasıl?..."

"Karısını boğazladıktan sonra kendini öldürdü."

"Düpedüz cinnet bu!..."

"Bana da bir mektup bırakmış. Şiir gibi bir şey ve dilime dolandı o günden beri:

"Dille bıçak kucak kucağa...

Şimşek gibi bir darbeyle yırtıyorum biricik aşkımın boğazını.

Ses tellerinde aransam da bulamıyorum

Sorarım, nerede o kulaklarıma şefkatle fısıldanan sözcükler?"

"Bütün bunları önceden mi planlamış?"

"Şiiri mi?... Karısını öldürdükten sonra yazmış. Kağıtta kan lekeleri vardı."

"Bu mudur yani, umutsuzluktan mı?..."

"İçgüdünün sesini dinlemek, yüreğinin götürdüğü yere gitmek!..."

"Ama ölüp gitmek?..."

"Ölüm koşullara bağlı bir durum."

"Seninki değil!... Acıktım."

"İşte budur!..."

"Ne?..."

"Hakikatimin maymuncuğu!... Ziyafet zamanı mös-yö!..."

"Öyle olsun!..."

Öyle de oldu. Zaten ancak öyle olurdu. Hemistíquo'nun akşam yemeğine davetli olanlara ne mutlu!..

Antônimo'nun belleğine tam kıvamında pişirilmiş, yeşillik ve türlü sebzelerle çeşnilendirilmiş dana sokum, yumurta, fileto, sırt ve gerdandan oluşan lezzet şelalesi, bir sanrı gibi kazındı. Öte yandan duyuları keskinleştiren, acıyı uzaklaştıran, zamanı durduran şarap da kadehler boyu bu ziyafette eşlik ediyordu. Et... Şarap!.. Şarap... Et!.. Garsonlar, konuklar sanki gezegenin efendileriymiş gibi vakar içinde pır dönüyorlardı. Derken zaman kavramı kayboldu. Kaç saat geçmişti acaba? Net bir şey söylemek mümkün değildi. Hemistíquo metamorfoz geçirmişti sanki:

"İmanın sırrına ulaşmak... İşte budur!.. Bana malûm oldu, sadece bana... Ya bedeninin müziği, o nerededir?"

Yandaki masada, uçuşa geçmiş bir grup Alman ayağa fırladı ve "Deutschland Deutschland über Alles!" nidalarıyla milli marşlarını çığırmaya başladı.

Hemistíquo kahkahayı patlattı:

"Hiç olur mu canım, hiç olur mu?"

Ve sonra, şımbır şımbır kıyafetleriyle, ellerinde tuhaf üflemeli çalgılarıyla yirmi kadar müzisyen salonu bastı. Oryantal bir melodiyi, canhıraş bir şekilde icra ederken ne idüğü belirsiz bir dilden de şarkılarını söylüyorlardı. Ardından on iki dansöz arz-ı endam etti salona. Dördü esmer, dördü sarışın, kalanı da kızıl saçlı. Üzerlerinde kursuz hatlarını sergileyen transparan kostümler vardı. Bingil bingil, kıpır kıpırdılar, masaların arasında dolanıyorlar, ara ara Doğuluların düşün, bayram ya da matem anlarında yaptığı gibi zılgıt çekiyorlardı.

4 Burada Katolik Kilisesi'ne ait ayindeki dualara gönderme yapılıyor. Ç.N.

"Elle şu kadınları, Antônimo, mıncıkla birer birer!.. Gelsene buraya, güzellik, konuğum yavaşça okşasın istiyorum sizi... Baksana, Antônimo, nasıl da pürüzsüz, nasıl da yumuşacık!.. Ne kadife ne de saten böyle olur. Böyle bir tene dokunmaktan daha hoş ne olabilir?.. Speak, hands, for me!"⁵

Koca salon şimdi de Antônimo'nun etrafında pervaneydi. Soft bir parfüm, sadece burun deliklerine değil tüm bedenine sirayet ediyordu. Dışarıyla içerisi arasında, onunla âlemciler arasında sınır yoktu artık, hep bir olmuşlardı.

"Yekvücut!.. Tek ruh!.."

Hemístiquio, masanın üzerine çıkmış, yavaş yavaş salınıyordu. Satirlerle periler, tüm salona yaydıkları halüsinatif etkiyle, kenarlardan köşelerden sökün edip dansçı ve müzisyenlere katıldılar. Çocuksu sesleriyle tek nakarattan ibaret bir şarkıyı söylüyorlardı:

*Korkunç bir bulantıyla kusuyorum
Derinlerde kalmış bir artığı;
Aşk,
Gittikçe çoğalan rüyalar görmektir.*

İçlerinden biri -Hemístiquio muydu acep?- gudukbet suratıyla Antônimo'ya sokuldu.

"Anne ya da bir üvey anne bile değilseniz... Doğa, umrunuzda değilse... Sayısız kez ikrar ettiğiniz üzere şanslı ya da kara bahtlıysanız... O vakit bize de metafizik bir ses getirir diye bereket boynuzunuza tekme savurmak, bunca kayıtsızlığa aldırmamak, gizemli hazların keyfini sürmek düşer."

5 Shakespeare'in, "Julius Seza" oyunundan bir tirad: "Konuşun, eller, benim için!" Ç.N.

Bir gün Leopardi⁶ okumuştum... Bernadete'e sular seller gibi âşığım!.. Şu müzisyenler gibi allı güllü kıyafetlerim olsa... İstemekten yorulдум. Sarı bir gömlek, pantolonlu bir bulut...⁷ Hayır canım, niye üzgün olayım?.. Viraneye dönen aşkıma duyduğum hasret, bir sürü ihtimale gebe. Bütün dünya göklere yükseliyor, ben de istiyorum ama becerebilir miyim, bilmiyorum.. Bu yemeğe ne kattın Hemistíquoio?.. Bu şaraba ne koydun Hemistíquoio?.. Heeeeey, Hemistíquoio neredesin yahu?.. Bilge nerede?.. Nerede o irfan sahibi kişiler?..

Bernadete!..

Her şey, işte bu haykırıyla gözden yitti gitti.

6 Giacomo Leopardi; 19. yüzyılın en önemli İtalyan şair ve düşünürlerindendir. E.N.

7 Rus şair Mayakovski'nin "Pantolonlu Bulut" adlı şiirine gönderme. E.N.

VII.

"Merhaba, beni tanıdınız mı?"

Antônimo, genç havasıyla tezat teşkil eden yüzündeki belli belirsiz kırıksıklıkları şöyle bir inceledi:

"Maalesef, çıkaramadım!.."

"Kiki ben!.. Seninle aynı okuldaydık!.."

"Ah, doğru ya Kiki!.. İyi de biz neredeyiz Kiki?.."

"Hemistíquio'nun ofisinde.. Dün gece sızıp kalmıştın. Biz de seni buraya taşıdık."

"Biz derken?.. Sen de orada mıydın?"

"Cümbüşün sonuna yetiştim. Bizim dönemden biriyle karşılaşmayalı o kadar uzun zaman oldu ki!.. Arada bir görüşsek hiç de fena olmazdı, değil mi?.. Yazılarını daima takip ederim. Pek anlamasam da beğenirim onları. Yazı çizi işinde iyisin."

"Bıraktım yazmayı."

"Hayatta inanmam!."

"Rahat bırak onu Kiki!.."

"Aman ya!.. Hemistíquio, sen hep benimle uğraş!.. Sana kartımı bırakıyorum Antônimo. Ara beni, olur mu? Çok tatlısın!.. Görüşürüz!.."

Kiki'nin arkasından kalçalarına bakarken Antônimo, bazı insanların geçmişlerinin bir parçası olmanın ne büyük sıkıntı yaratabildiğinin farkına vardı.

"Kiki de mi tanıdık çıktı?"

"Elbette, sınıf arkadaşımdı!.."

"Sâfi et, yeme de yanında yat!.."

"Sanki biraz fazla pişmiş!"

"Ama lezzetinden bir şey yitirmemiş. Dahası, çok verici."

"Bu muhabbet pornoya sardı!.. O neydi öyle, dün geceki işler?.. Senin mekânda her daim böyle uçuş mu var?"

"Diyelim ki senin şerefine düzenlenmiş özel bir geceydi..."

"Bernadete geldiğinde de böyle miydi her şey?"

"Olur mu canım!.. Oturdu, yemeğini yedi, o kadar!.."

"Sırf merakımdan soruyorum, böyle bir işe neden girdin?"

"Çok uzun hikâye... Anlatsam kafan alır mı ki şu an?"

"Hem de nasıl!.."

"Muhtemelen duymamışsındır... İki yıl kadar önce ağır bir depresyona girdim. Yakası açılmadık konulardan dem vuran münazaraları ya da lisansüstü yapan öğrencilerin yatak üstü sohbetlerini saymazsak kariyerimin bir yere gittiği, gideceği yoktu. Özellikle de o sohbetlerin bir yere varacağı yoktu. Pilim bitmişti, yataktan adımımı atamaz hâle gelmişim. Ölüm fikriyle kafayı bozmuştum. Depresyon emareleri senin de mâlumun... Her neyse, bir psikiyatriste gittim. Bana şu yeni nesil ilaçlardan birini dayadı. Ezelden beri evrende lüzumsuz bir yer kapladığımı anlayacak kadar düzelebildim. O minvalde devam etseydi bana dair görüp görecekları, klasik gitarla icra edilen ninni eşliğinde ekrana gelen on beş saniyelik bir ölüm ilanı olurdu. Ha, bu arada, hiç dikkatini çekti mi?.. Ekrandaki o kültür programlarının fonunda hep

bir gitar tıngırdıyor. Ancak beni asıl üzen, takdir görmüyor olmam değildi. Yazdıklarımın bir anlam çıkarmaz olmuştum, başkalarının yazdıklarından da... İhtiyacım olan, hayatın kendisiydi.

"Al benden de o kadar!.."

"Tahmin etmiştim zaten. Bu yüzden aradım."

"O vakit Şam yollarındaki Aziz Paul misali, bir aydınlanma yaşadın ve bir mangal mekânı sahibi olman gerektiğini keşfettin."

"Bu alaycılık da neyin nesidir birader?.."

"Savunma mekanizması olmasının yanı sıra bir meslek hastalığı bu."

"Boş ver, nerede kalmıştık?.. Hımbıl bir entelektüel olarak, önümde uzanan bütün diğer akşamlarda olacağı üzere, düşün altındaydım. Otomatik pilota bağlanmış gibiydim. Kollarım ve bacaklarım, bütün duşları birbirinin aynısı hâline getirecek hareketleri yineleyip durmaktaydı. Her zamanki gibi olduğunu düşündüğün bir banyoda, kendimizden ne kadar uzaklaşırız, hiç fark etmiş miydin?.. Ancak o an farklıydı. Tabanlarımı sabunluyordum, sanki onlara ilk kez dokunuyordum; ne kadar da yumuşaktılar. Daha önce nasıl da bunu hiç anlayamamış olduğum gerçeği sarstı beni hatta korkuttu. Ayaklarım bir bebeğinki gibiydi. 36 yaşında bir adamın ayakları mıydı yani bunlar?.. Her şeyi dalgaya alan bir koca kafalının böyle pamuk gibi ayakları olsun!.. Her neyse, tam da o gün, uzun zamandır görmediğim erkek kardeşimle öğle yemeğine çıkmıştım. Sözü birbirimize benzeyip benzemediğimize getirdim bir ara. Zaten kardeşlerle başka ne konuşulur ki?.. Bizim aile efradının ayaklarının ne kadar çirkin ve yamuk parmaklı olduğu söyledim. Bunun üzerinde o kadar durdum ki dayanamayıp ayakkabı ve çoraplarını çıkardı. Benim de istediğim buydu. Heyecandan oracıkta can

vermememe ramak kalmıştı. Biraderin tabanları sert, pütürlü ve nasırlıydı. Çok şaşırdığımı gizlemedim. Sırıtarak 'Ne bekliyordun ki?.. Sen evinde beyzade gibi yaşayarak elinde kitaplarla geçirdin yıllarını. Benim gibi çıplak ayakla top mu oynadın?' dedi. Yıllar boyunca laf ola beri gele dillendirilen bu nakarat, can evimden vurmuştu beni. Üzüntümden içim içimi yemiyorsa da utancımınla eve döndüm. Evet, utanmıştım, hem de bir kalabalığın ortasında kendini çıplak bulan birinin nasıl yanakları al al olursa öyle!.. Gurur âbidesi Hemistiquio, kibir kumkuması Hemistiquio, tabansız herifin önde gideniydi. Entelektüel hayatımın demir attığı yer de içler acısıydı. Çocukluğumdan beri okuduğum kitaplar, dünyayı tanımama yaramadığı gibi ona düpedüz yabancı kalmama neden olmuştu. Kitap okuya okuya gerçeklikten uzaklaştığımı ya da hakikati ezip büzüp kendi dar parametrelerime uygun hâle getirdiğimi keşfettim ki o da aynı yere çıkıyordu. İnsan bir manzaraya bakar ve tadını çıkarır, değil mi, yok ben öyle yapmazdım, manzarayı anlatan yazıları okuyordum. Aşk üzerine okumayı, aşkı yaşamaya yeğliyordum. Acıyı deneyimlemektense onunla ilgili okumalar yapmayı tercih ediyordum. Ve bu zaafiyetimi örtebilmek için bilgiyi, bana yakınlaşmaya cüret edenlere karşı bir kamçı olarak kullanıyordum. Bilgi birikimim, aman aman da değildi. O 'biliyor olmak' hâli, bana bol gelen bir kıyafet gibiydi, yalnızca korku hissettiriyordu, başka bir şey değil... Bilgi, içimde zerre kadar bir mutluluk sebebi olmamıştır. Aydınlanmamı sağlasa ya da eşyanın göremediğim yüzünü bana gösterse ya, ne gezer?.."

Antônimo kendini tutamayıp kikir dedi:

"Dünyanın yeni yönlerini keşfetmek!.. Ne güzel bir şey bu, Hemistiquio!.. Aslında ne, biliyor musun?

Bildiğin, pedagog teranesi. Birkaçıyla görüşmek lütfuna erdim, sözleşmiş gibi aynı şeyi söylediler:

"Eğitmek, eleştirel bir bakış açısından yola çıkarak kişiye gerçekliğin yeni yönlerini göstermektir.

"Ben 'eleştirel bakış açısı' diye bir şey dedim mi?"

"Hayır ama olumlu katkısı olurdu!.."

Hemistíquoio ayağa kalktı ve iç avluya bakan pencerenin önüne dikildi. Antónimo, fırsattan istifade, arkadaşının çalışma odasını inceledi. Açık karakol mavisinden duvarlarda hiçbir şey yoktu. Pencerenin yanında, koyu ve ağır ahşaptan bir masa vardı; arkasında yer alan yüksek arkalıklı sandalye, bütünüyle kakma ve oymalarla süslüydü. Takımı, onlardan alçak iki misafir sandalyesi tamamlıyordu. Özenle üst üste konmuş bir tomar kağıt ve krom kalemliğin, masanın boşluğunu vurgulamaktan öte bir işlevi yoktu. Antonimo'nun üzerinde uyandığı kanepede, masanın karşısındaki duvara dayalıydı. Siyah köseledendi ve gıcır gıcırdı. Kanepenin önünde, beyaz halının üzerindeki orta sehpa, yine özenle düzenlenmiş dergi ve gazeteleri barındırıyordu. Mecmualar en az bir haftalıktı, bundan da mekânın nadiren kullanıldığı fikrine erişmek zor değildi. "Belki de sadece Hemistíquoio'nun manitalarına tuzak kurduğu mekândan öte bir şey değildir." diye düşündü Antónimo. Üç beş dakika sessiz sedasız pencere önünde dikilen Hemistíquoio, oradan ayrıldı:

"Senin hakkında yanılmış olabilir miyiz, Antónimo?"

"Yanılmış olabilir misiniz?.."

"Yani demek istediğim, ben yanılmış olabilirim."

"Kuvvetle muhtemel!.. Benim bu gezegendeki misyonum, insanları hayal kırıklığına uğratmaktır."

Hemistiquio, bu sözün üzerine, retinasını görece kadar Antónimo'ya sokuldu ve gözlerini dikerek:

"Aslında yanıldığım filan yok. İçinde, serbest bırakılması için feryat eden bir şey var."

"Beni korkutuyorsun, Hemistiquio!.. Dün gece ben sızmakla meşgulken biri tıpkı böyle bakmıştı yüzüme. O da mı sendin?"

"Hayır canım!.. Hikâyeme devam etmemi ister misin?"

"Lütfen!.."

"Tam bu noktada zıvanadan çıkacağım yere, sınırlarıma dayanıp dayanmadığını soruyorsun. Hem evet hem de hayır!.. Ölesiye korkaktım, içten içe seziyordum bunu. Lâkin entelektüel kıkı kalkıklığın da kendine özgü bir yapısı vardır: Kendimize karşı ne kadar gaddarsak diğerlerine de o kadar gaddarlık yapabiliriz. Ölçülü kibir, bizi bir fark yarattığımız zannına iten şeydir. Tepeden tırnağa boş beleş herifin biri olduğum hakikati içime doğunca -sahiden de bu hakikat vahiyle gelmişti bana- etrafımdaki entelektüellerin avanesini alıcı gözle incelemeye başladım. Kırılğanlığımın aynalar-ıydılar. Bütünüyle bir kibir zırhı kuşanmış olsalar da her an kıvırtmaya müsaittiler ve sözleri bir gerçeği açıklamaktan uzaktı. Makale ve denemeleri, tâbiri caizse ikircikli sözlerle, 'bir şekilde' ya da 'nihayetinde' gibi yan çizmeye elverir ifadelerle doluydu. Entelektüellerin böyle kıvırtmalara peynir ekmek yer gibi başvurdıklarını sen de fark etmedin mi?.. Çünkü böyle yaparak hem bir tarz sahibi olduklarını sergiliyorlar hem de varoluşsal siperler kazıyorlar kendilerine.

Bu saptamalardan sonra insan, hâliyle şunu soruyor kendine: "Ne yapmalıyım?" Bütün çevrene siktir çekip kendini sil baştan inşa edeceğin başka

bir yere taşınmak çözüm olabilir mi?.. Böyle yap-
lam sorunu halının altına süpürmüş olurdum sadece.
Eh, sonra da denetimimi yitirdim!.. Bazı semptom-
ları aynı olsa bile depresyonda değildim. Çalış-
tığım üniversiteden izin aldım. Avrupa'ya gittim.
Güzellikle, tarihle olan yakın temas, belki de beni
varoluşsal uyuşukluk hâlimden çeker çıkartırdı. Mü-
zelere gittim, tarihsel kalıntıları ziyaret ettim.
Bütün o kültür mirası anıtlara hayran kaldım. Pa-
ris'te, Avrupa sinemasının en iyi örneklerini iz-
ledim.

Bu seyahatler sadece dünyadan ne kadar kopmuş
olduğumun altını çizmeye yaradı. Etrafından tama-
men kopmuş hissettin mi kendini hiç, Antónimo? Beni
boyunduruğu altına alan böyle bir histi işte!..
Avrupa'dan istim üzerinde yani doğada bir çıkış
bulduğum inancıyla döndüm. Evet, eksiğim olan şey,
yalın gerçeklikle olan bağım diyordum kendime. Beni
harekete geçirecek bir motivasyona ihtiyacım vardı,
uzaktaki güzel beldeleri gezdim, iki ay boyunca.
Plajlar, ormanlar, dağlar, mağaralar ve şelaleler.
Ne var ki gittiğim hiçbir yerde yoktum ben. Bilin-
cimle duyularım arasında tuhaf bir bariyer vardı.
Bariyer dedimse de olanla bağımı ara ara kesinti-
ye uğratan şeyden, 'süreksizlik'ten söz ediyorum.
İvintilerin ve çağlayanların gürültüsü, kulak za-
rıma ancak uzaklardan bir ses gibi, hafifçe ulaşı-
yordu. Bir yaprağa dokunduğumda dokusunu hissedemi-
yordum. Bir çiçek kokladığımda o koku uzak geçmişte
olup bitmiş bir anıya dönüşüyordu. Yemyeşil bir
vadiye bakıyordum bakmasına ama görüşüm, olmayan
ufuktaki belirsiz bir noktaya yöneliniyordu.

Her zaman böyle olan şeyi ben yeni fark edi-
yordum. Hiçbir zaman dünyayla bütünleşmeyi, dünya-
ya kendimi teslim etmeyi başaramayacaktım. Farklı

frekanslarda çalışıyorduk, süreksizlik hissi de bundandı. Şehre döndüğümde, kendimi hiç olmadığım kadar uyuşmuş hissettiğim bir gece, bu durumdan sıyrılmanın yegâne yolunun çile ile mümkün olduğuna kanaat getirdim. Sonra, sol elimin parmaklarını birer birer zımbaladım. Bunu defalarca yaptım. Çığlıklarım uyanmama yetmedi. Bazı kulaklara zaten aşına olan şeyi anladım: Bütün acılar, en zayıfı bile, bütünselliğe eğilimlidir. Paralel bir evrene aittir. Acı ile gerçeklik bir kesişim kümesi kurmaz. İkincisinin acı veren şeylerden oluştuğuna inanmamıza rağmen bu böyledir. Bizi kuşatan gerçekliğe atfedilen acı, onu daha keskin kıldığını zannetsek de o ya romantik bir metafor ya da ideolojik bir simgedir. Acı, bir çöktü mü dünyadan koparız. Onu öylesine dehşetengiz yapan sebeplerden biridir bu. En meşakkatli hayat bile acıdan daha iyidir. Bunlar için bir alternatif yoksa geriye tek çare, kendimi unutmak kalıyordu. Öyle ya da böyle herkes, tamam düzeltiyorum, hemen hemen herkes bunu yapar.

"Ya seks?.."

"Depresyon beni iktidarsız yaptı."

"Çaresi var yahu!.. Garsonlarından herhangi birine sorsan anlatırdı sana."

"Tamam da sadece arzularsan işe yarıyor. Arzu, benim beynimdeki menüden sildiğim bir komuttu. Beni dinlemekten yoruldu mu?"

"Sol elimin parmaklarını zımbalayacak kadar deşil!"

"Beni ciddiye alman lazım. Kendini de ciddiye alman lazım, Antönimo!.. Senden beklentim bu."

"Benden beklediğin sadece buysa tamam!.. Kendini unutmayı başardın ve..."

"Üniversitedeki işime geri döndüm. Yeniden gazetenin kitap ekindeki yazılarıma da... Ev bütçesine

destek oluyordu. Üç ay kadar sonra bu iç karartıcı rutin, raydan çıkmıştı. Bir cuma sabahı, hesabımın olduğu bankadan çıkarken bir tanıdığa rastladım. Şu yandaki alışveriş merkezindeki şubede... Göz göze geldiğimizde o da şık bir kuyumcudan çıkıyordu. Birlikte okumuştuk, farklı sosyal tabakalara ait olsak da iyi dost olmuştuk. -O çok zengin, bense orta hâlli bir ailenin çocuğuydum.- Okulu bitirdikten sonra, banka hesaplarımızın çizdiği yollardan gittik. Ben devlet üniversitesinde edebiyat okumaya, o da Londra'da iktisat okumaya gittik. Bir daha birbirimizi görmedik.

Yıllar sonra onunla karşılaştığımda anlamsız bir coşkuyla kucakladı beni. Cevaplarını umursamadığım sorular sorarak şirinlik yaptım. Sanki yıllar sonra onu görmek beni çok mutlu etmiş gibi davrandım. Oyunculuğum öyle etkili olmuştu ki beni yeni açılan bir restoranda cumartesi akşamı için yemeğe davet etti. Bekârdım, bu yüzden de karısının bir arkadaşıyla tanıştırmak istiyordu. Dördümüz çıkacaktık, ne düşünürdüm bu konuda?.. Bir fikrim olmazdı ya da berbat bir fikir olduğunu düşündüm. İçimden bir ses, ikinci seçeneğe yöneltti beni. Daveti geri çevirmediğim için pek mutluydu. Hafif bir esans kokusu yayan zenginlerin kucaklamasıyla minnettarlığını belirtti. Arkadaşlığımıza yeniden hız vermemizin zamanı gelmişti. Bunun ne kadar güzel bir düşünce olduğunu onaylamakla yetinmeyip en kısa zamanda onu aramayı istediğim yalanını da kıvırdım. Kaybedilen zamanı telafi etmek mümkündü. Kartını aldım, telefonumu kaydetti. Anlaşmamıza göre, restorandaki akşam yemeğinden önce evinde bir viski içecektik. Güvenliklerle sarılı fiyakalı ve pahalı aracına bindiğinde, pişmanlıkla iç geçirdim ancak çok geçti. Ertesi gün için program

yapmıştık. Sözleştiğimiz saatte evindeydim. Çiftin arkadaşı da hiç fena değildi. 34 yaşındaydı, sporla sıkılaştı, yırtmaçlı ve dekolte kıyafetle sergilenen enfes bir vücudu vardı.

"Yaş otuz dört!.."

"Ne olmuş yani?.."

"Otuzlarındaki kadınlara bayılırım. İlkbahar gibilerdir ama artık sonbaharın da uzak olmadığıнын habercisidirler."

"Mecazlar konusunda her zaman iyiydin."

"Elbette!.. Durduk yerde düşmedim ben bok çukuruna."

"Her neyse!.. Enfes kadın tam karşımdaydı. Tüm sevimliliğiyle yazılarımı okumaktan hoşlandığını söyledi. 20. yüzyıl İtalyan şiiri üzerine yazdığım küçük kitabım da elindeydi. Ayrıca içinde senin gözlemlerinden birçoğunu da kullandığım kitap Antónimo!.. O sıralar görevi icabı yurt dışında olan kudretli bir senatörle evli olduğunu öğrendim. Yemeğe çıkmadan önce, arkadaşımın karısıyla makyaj tazelemeye gittiler ya da bunu bahane ettiler. Arkadaşım, kadınların yokluğundan istifade, sordu; senatörün karısını beğenmiş miydin?.. 'Evet!' diye cevapladım. O da bana 'Hiç durma, hemen tavla onu!' dedi. Senatör, ununu eleyip eleğini asmış, sekse işi kalmamış. Eh, sürekli seyahatlere çıkarak da karısına aşk maceralarına yol vermekteydi. Göz kırparak kendisinin de vatana bu yolla hizmet verdiğini söyledi."

"Kadınlar lavabodan döndü ve hep birlikte bir kadeh daha içtik. Bu, karşılıklı olarak zincirlerimizden kurtalmamıza yardımcı oldu. Arka koltukta yol alırken ellerimi baldırlarına götürdüm. Uyumakta olan penisime zarif bir masajla karşılık verdi. Restoranın girişinde popomu elledi. Arkadaşımın

eşinin gözünden kaçmamış olmalı ki kocasının kulağına bir şeyler fısıldadı, o da kıkırdayarak ortama katıldı. Her şey ve herkes ne kadar da âdiydi!..”

“Elleşmeler restoranda masa altından devam etti. Kendimi kuş gibi hafif ve o kadar kaygısız hissediyordum. Yemek boyunca neredeyse tek kelime etmedim. Düşüncelerim de kolaylıkla iki paralık edilebilir olduklarından dikkatimi yemeğe verdim. Yerken dikkatli olmak, lokmaları ağır ağır çiğnemek, zarafetle tükürüğe bulamak, en sıradan tat tomurcuğunu bile titreştirmeye yeter. Bütün bu eylemler, tatmak fiiline ancak karşılık gelir. Salata ile ana yemek arasında, üzerine Piemonte’nin beyaz trüfleri serpilmiş muhteşem bir makarna geldi. Sonunda dünyayı ‘yüce’ diye tanımlayabileceğim bir netlikte algılamaya başlamıştım. Nasıl da zaman kaybetmiştim, Tanrı’m! Her şey öylesine basit ve burnumun ucundaymış ki!.. Her çatalda, mutsuzluk pıhtıları üzerimden dökülüyor ve kan, uyuşukluğunu atarak akıyordu. Şişirilmiş öz imgemin küllerinden bir kez daha doğuyordum. Ve galiba hak ettiğim azamete sahipti bu doğum. Arayışım, gerçeğimin başladığı yerde noktalanıyordu: Yemek boyunca bana egemen olan fâni mutlulukta... Damak vasıtasıyla duyuları en saf hâllerinde geri kazanıyordum. Çocukluğumu yaşıyordum, bir dönüş gibi değil de bir aşkınlık olarak... Yeni bir hikâyenin finaline yaklaşıyordum.”

“Çaktım onu ben!.. Piemonte’nin beyaz trüflerinden...”

“Kim bilir, belki sana anlattığım boyuta sen de erişirsin Antônimo!”

“Bir Sürtükle Birlikte Yenen Akşam Yemeğinde Aydınlanma!.. Böyle denebilir mi?.. Yaşantın o kadar eğlenceli ki!..”

"O bayağılık, kokuşmuşluk, pespayelik, sen nasıl adlandırırsan bu olayı daha da geçerli kılıyor. O an kendi restoranımı açmaya karar verdim, diğerlerinden farklı olacaktı. Doğrusunu söylemek gerekirse 'restoran' ya da 'mangalacı' hazırların tatminine adanmış bir tapınak dikme niyetimi ifade etmiyor."

"Şantaj!.."

"O gece, senatörün karısıyla iktidarımı geri kazandım. Sabaha karşı dört kez seviştik ve bugün bile o ar damarı çatlamış kadının çığlıklarını hatırladıkça beni bir heyecan basıyor. Ertesi gün, arkadaşım telefon etti. Gece olup biten her şeyi en küçük detayına kadar anlatmamı istemesinden onun bir röntgenci olduğuna kanaat getirdim. Hiç yanılmamıştım. Karısının da içinde olduğu sapkınlıklarını itiraf etti. Kadınla yatakta yaptıklarımızı habersizce videoya çekmeyi önerdi. Ekipman, buluşmalarımız için bana tahsis edeceği dairede hazırda zaten. Kabul ettim. Bu arada arkadaşım, kasetlere elini bile süremedi. Onları kuşu ötmeyen senatör ile nemfomanyak karısına şantaj yapmak için kullandım. Zengin arkadaşımın da yüklüce bir para kopardım, meşhur röntgenciler kulübüne girmeye niyeti yoktu. Beni ölümle tehdit ettiler. Buna hazırlıklıydım, kasetlerin kopyalarının beklenmedik ölümünden sonra, onları tasarlayarak cinayet işlemekle suçlamaya yetecek bir mektupla birlikte yurt dışındaki arkadaşşıma gönderdiğimi söyledim. Aslında, arkadaşım burada yaşıyordu. Kısa keseyim, o durumdan restoranımı açmaya yetecek kadar yüklü bir piyango ikramiyesiyle sıyrıldım."

"Anti-entelektüelliğe meth ü sena olsun diye günah üzerine inşa edilen bir tapınak..."

"Benim anti-entelektüelizmim Antônimo, eğer böyle adlandırılması gerekiyorsa hayatı boyunca ente-

lektüel hırslar beslemişken bütün bunların kendisini hayattan ne denli uzaklaştıracağını anlamış birine sunulmuş bir tabak cennet meyvesi. Günaha gelince şöyle: O da Tanrı'nın bir nimeti."

"Bak sen!.. Farfarello'yu tanıyor musun?"

"Rahip mi?.. Tanımaz olur muyum?"

Bilge kişilerin bilgeliğini yerle bir edeceğim ve zekâ sahiplerinin zekâsını boşa çıkaracağım. Bilge nerede?.. Nerede o irfan sahibi kişiler?..

Restoranın girişine İncil'deki o cümleyi koyma fikrini Farfarello'dan aldığımı itiraf etmeliyim. Ancak uzun süredir onu görmüyorum.

VIII.

Antönimo, bir gecelik deliksiz uykunun Hemistíquio'nun restoranındaki yemeğin yol açtığı heyezan hissini silmesi için yeterli gelmesini umuyordu. Ama sadece artırmaya yaradı. Katıldığı şey, yemek daveti değil gönülsüzce parçası olduğu bir ritüeldi. Hemistíquio'nun onu davet etmesindeki niyeti neydi ki?.. Onu kendi Hristiyan hazcılığının saflarını sıklaştırmaya ikna etmek mi istemişti? Hristiyan hazcılığı ifadesi ki apaçık bir paradokstu, aklına gelmişti çünkü konuya dair bir kitap yazan din tarihçisiyle bir iki sene önce yaptığı söyleşide konuştuğu şeydi. Antönimo, rahip okulunda okuduğu için bu söyleşiye uygun bulunmuştu. Sonuç pek iç açıcı değildi. Ama zaten Antönimo'nun şansına, kimse pazar gazetesinin kültür ekinin sayfasını açmazdı. Hatırladığı kadarıyla, söz konusu Hristiyan hazcılığının temeli çok basitti; Tanrı, insanların mutlu olmalarına özlem duyuyorsa insanların bunu tatmin etmeyi arzulaması da doğaldı. En mantıklı adım, Yaratan'ın bahsettiği duyusal yetenekleri sonuna kadar kullanmaktır. Böyleyse Hemistíquio için "hazcı bir Hristiyan" denilebilir miydi? Antönimo'nun vardıgı sonuç olumsuzdu. Çünkü hazcılığın ön kabulleri, çıkarımları -Antik Yunan ya da Hristiyanî bir kaynaktan da gelse fark etmez- ahlâki idi. Şurası daha da kesindi: Hemistí-

quio'nun ne eylemleri ne söylemleri zerre kadar ahlâkiydi. Aslında, Hemistíquio'da zerre kadar bir dindarlık emaresi bulunması fikri bile ona saçma geliyordu. Bir kilisenin etrafındaki haç çıkaran kızları etkilemek için inanıyor görünüp Tanrıdan söz ettiğini hatırladı. "Buna değer, dindar kızlar en güzelleri." derdi, şerefsiz! Antônimo'nun da sürekli şahit olduğu üzere, Hemistíquio, iş bunlara gelince sanki yepyeni bir şeyden söz edermiş gibi nutuk çekerdi. İki kadeh şarap içerken kaşla göz arası lafı Pascal'ın bahsine getirir, 17. yüzyıl Fransız düşünürünün uçsuz bucaksız hayal gücünden doğan sofizmi bile istismar ederdi. Yatağa götürmek istediği genç kızın şüpheli bakışları karşısında Hemistíquio, Blaise Pascal'ın, Tanrı'nın varlığının ussal kanıtı olarak ona inanmamanın ne olasılık hesabı açısından ne pragmatist açıdan ne de iradeci açıdan rasyonel olduğunu iddia ettiğini yumurtlayıverirdi:

"Argüman şöyle, canım benim: Tanrı'nın var olduğuna oynayıp da kazanırsan kurtuluşa, mutluluğa, sonsuz hayata ve de her başka neyse onlara nâil olursun. Bütün o inandıkların boş çıkarsa da bir kaybın olmaz. Ama Tanrı'yı inkâr edersen ve gerçekten varsa cehennemin dibini boylarsın. Öte yandan olmayan Tanrı'nın olmadığını iddia etmek seni bir şüpheciden başka bir şey yapmaz. Yani bu durumda, kişi en iyi ihtimalle ebedi kurtuluşa erer, aksinde ise bunun yüzünden acı çekmez. Demek ki Tanrı'ya inanmak çok daha mantıklıdır. Bize içelim aşkım!.. Çin çinnn!.."

Kilisenin etrafında toplaşmış haç çıkaran kızlar Hemistíquio-Pascal'ın bu nutkuna bayılırlar ve teslim bayrağını çekerler, inanmasalar daha kazançlı çıkacak olmalarına rağmen...

Hayır, Hemistíquio değişmemişti!.. Her zamanki gibi bencil herifin tekiydi, o aksini iddia etse de... Ya Farfarello ile olan sözüm ona dostluğu?.. Dostluk belki fazla iddialı kelimeydi ancak rahip, Hemistíquio'ya İncil'den alıntının restorasyonun girişine konmasını önermişti. Hemistíquio'nun Tanrı'nın günahı yarattığına dair sözleri bizzat Farfarello'nun ağzından duyduğu ifadenin ekosu gibiydi... Bütün bunlar, sempatinin ötesinde bir yakınlığa delâlet ediyordu. Rahibin Hegel hakkındaki konuşması; idea, büyük adamlar vs... bunlarla bağdaşmıyordu yoksa bağdaşıyor muydu?

Antónimo, Hemistíquio'ya Farfarello ile nasıl tanıştığını da sordu ama ağzından tek kelime alamadı. "Birine sözüm var, geç kaldım, çıkmalıyım." deyip âdeta kaçır gibi gitti. O mangalcıdaki yemekten az önce Farfarello'ya rastlaması büyük tesadüftü. Tesadüf!.. Acaba gerçekten tesadüf eseri miydi?.. Buna inanmak pek salakça olurdu.

Büyük K ile kadere inanmak!..

Antonimo'nun kafası karışmıştı.

IX.

"Bunu unutmuşsun."

"Çok garip!.. Karamazof Kardeşler'in senin olduğunu sanmıştım. Son on yılda eşyalarımız birbirine öylesine karıştı ki!.. Teşekkür ederim."

"Bir şey itiraf etmem lâzım!.. Geçen hafta bitirdim kitabı. Hiç ilk kırk sayfayı geçememiştim."

"Okuyup bitirdim dediğin her şeyi sahiden de okuduğuna pek inanmamıştım zaten. Gazeteciler..."

"Peki, rahatsız etmeyeyim!.."

"Bir kahve?.."

"Neden olmasın!.."

Bernadete'e mutfağa kadar eşlik etti. Onun bir başına kurduğu yuvasında, birlikte geçirdikleri hayatın senaryosundan parçaları görebiliyordu.

"Bu ıvır zıvır evimizdeydi ve şimdi de buradalar... Sakin bir sahile yığılmış, batan gemiden karaya vuran parçaları andırıyorlar."

"Gerçekten de öyle, bir batıktan geriye kalanlar bunlar!.. İmgeler yakalamakta hâlâ hiç fena değilsin. Artık yazmayı hepten bıraktın mı?"

"Birine bir şirket gazetesini hazırlamasında yardım ediyorum."

"Bu kadarı yetiyor mu?"

"Karnım doyuyor."

"Başka?.."

"Başka bir şey yok artık. Ancak geçiniyorum."

"Depresyonda gibisin!.."

"Ne bekliyordun ki?.."

"Ayrılığın sancısını atlatıp kendine gelmeni... Zaten benim yanımdayken de hep mutsuz değil miydin?"

"Hep bahçeli, köpekli büyük bir evin olsun isterdin ama bu kutu gibi apartman dairesi?.."

"Evet, pek küçük!.. Ama kim hayallerimden vazgeçtiğimi söyledi ki?.. Bu daha bir başlangıç."

"Sen imge yaratmakta pek iyi değildin. Müdürlüğe devam mı?.."

"Tabii ki devam ama kendi muayenehanemi açacağım. Ortağım la bir ev kiraladım."

"Hmm, ortak, anlıyorum, adı ne?"

"Önemi yok. Tanımazsın!"

"Söyle bakalım, belki de tanıyorumdur..."

"Kahve hazır..."

"Beni aldattın."

"Antônimo, lütfen!.. İşleri daha da zorlaştıрма."

"Ama aldattın!.."

"Ortağım bir kadın, Antônimo."

"Peki adı ne?"

"Erkek tabii ki!.. Berbat bir yalancısın!.."

"İyisi mi peşime bir dedektif tak sen!.. Kahveni içmeyecek misin?"

"Ama benim de planlarım var, biliyor musun?"

"Aman, ne güzel!.."

"Hemistíquoio beni istiyor."

"Restoranına ortak mı edecek seni?"

"Kesin bir şey yok, sadece beni yanında istiyor. Daha sonra konuşuruz dedik."

"Ben de gittim Hemistíquoio'nun mekânına ama bana her şey normal geldi."

"Kapalı etkinliğine katılmadığın içindir."

"Kapalı etkinlik de nedir?"

"Haftada bir düzenlenen özel bir yemek... Ben daimi davetliyim."

"Yemekleri farklı mı?"

"Yemekler... içkiler... insanlar... Ama bambaşka biçimdeler... Bu geceler mutlaka bir epifani¹ ile sonlanıyor. Ben şahsen hastası oldum, katılmadan edemiyorum. Çünkü öylesine yoğun şeyler hissediyor, öyle allak bullak oluyorum ki kendimi o gecelerde buluyorum. Galiba orada bana biraz geliyorlar da!.."

"Nasıl yani?.. Ben bu süreci zararsız bir paranoya ile atlatacağınızı düşünmüştüm. Bir ara seni öldüreceğimi kafana takmıştın, hatırlıyor musun? Sen uykudayken kulağına kurşun dönecektim hani!"

"Bunlardan hiç söz etmemeliydim sana aslında. Sadece bir fanteziydi. Ancak Satir ve orman perisi resimleri canlanıp duvarlardan üzerime üzerime atladıkları da bir gerçek."

"Ben duvarlarda Satir ya da peri resmi falan görmedim."

"O dekorlar sadece özel etkinliklerde ortaya çıkarılıyor. Bardaki Minotor ve restoranın girişindeki İncil'den alıntı gibi... Hemistíquoio, panellere ve yer değiştiren duvarlara sağlam para gömmüş. Ne kadar ilginç, değil mi?..

"Galiba!.. Hatta restoran bile o etkinlikler için bir kamuflej görevi yapıyor sanki."

1 Epifani: (Hristiyan inancına göre) Yeni doğan İsa, Üç Bilge Kral tarafından ziyaret edilmiştir. Hristiyanlar o günü bayram olarak kutlarlar. Bu bağlamda Epifani, ilahi bir varlığın insan suretine girmesi olarak anlaşılabilir. Öte yandan epifani; bir durum, bir diyalog ya da bir rüyanın, hayatın genel akışı içinde küçük bir anlamı olmasına karşın kişi üzerinde bıraktığı anlık aydınlanma etkisi olarak da tanımlanabilir. E.N.

"Öyle tabii!.."

"Kahven hazır. Hâlâ bir buçuk kaşık şeker, değil mi?"

"Hıı hıı!.. Bernadete, sen?.. Hayır, boşver!..

"Söyle!..

"Bernadete, Tanrı'ya inandığına göre, "kötü"nün ilahi yaratımın ayrılmaz bir parçası olduğuna inanıyor musun?"

"Af buyur?.."

"Anladın sen onu!.."

"Böyle bir soruyu senin sorman pek acayip kaçmadı mı?.."

"Niye ki?.."

"Çünkü sen hep dinin fantastik kurgu olarak sınıflandırılması gerektiğini söyledin."

"O bir göndermeydi aslında. Birileri bir zamanlar metafiziğin fantastik kurgu sayılması gerektiğini söylemişti. Metafiziğin fantastik edebiyat olarak görülmesi gerektiğini öne sürülmüştü."

"Şimdi de dindar mı oldun?"

"Ölçüp biçiyorum denilebilir. Sen soruma cevap ver."

"Ezeli ve ebedi planı için masumlara, çocuklara bile acı çektiren Tanrı'nın iradesi değil mi?"

"Ivan Karamazov!.."

"Yani!.. Benden bu kadar diyorum."

"Ben diyenlerin yalancısıyım! Aslında Dostoyevski kötü ve acı var olduğu için Tanrı'nın da var olduğunu iddia ediyordu. Dünya iyi olsaydı, özünde, Tanrı'ya gerek duyulmazdı. Bu bakış açısından, öte yandan, "kötü"nün sadece ilahi tasarımın değil Tanrı'nın doğasının da ayrılmaz bir parçası olduğunu söylemek mümkün."

"Bana bir şey sormana gerek yoktu."

"Gazeteden kovulduğum gün, hep senin söylediğin bir söz aklıma geldi: "Komşunu yakından sevmek imkansızdır." Ya da buna benzer bir söz... Bu da Ivan Karamazov'dan..."

"Tastamam öyle!.. Daha ötesi yok benim için."

"Daha çok Dostoyevski okumalıyım. Sistemli okuyamadım, bu yüzden de bir dolu eksikliğim var. Rus edebiyatı, Alman felsefesi ve İtalyan edebiyatının dağ gibi lüzumsuz kitaplarını okumakla ömür tükettim."

"Annenin gözünü boyamak için... Mamma Roma!..

"Ah annem!.. Onunla yaşamak dayanılmazdı ama bazen çok özölüyorum onu. Babam için ise ne diyeceğimi bilemiyorum..."

"Ben de çok severdim anneni..."

"Bilmez miyim!.. Annemle kurduğün özel ilişkiyi daima kıskanmışımdır."

Vitellone³...

"Hâlâ aramızda yakınlık olması tuhaf, değil mi?"

"Yakınlığın ölmesi zaman alır ama bir gün pat diye ölüverir."

"Beni aklına getirdiğin oluyor mu hiç?"

"Bazen ama hemen 'Kendine gel kızım!' diyorum. Evliliğimizizin son yılları ömür törpüsüydü."

"Arkadaş değil miyiz?"

"İlişkimizi tarif edebilen bir kavram henüz icat edilmedi. Senin için bir şeyler hissetsem de bu arkadaşlık değil. Seni özölüyorum ama yanında kalmak isteyecek kadar değil. Yaşadıklarımızı hatırlıyorum ama onları unutmuş olmayı isterdim. Yıllar

2 İtalyan yönetmen Pasolini'nin, fahişelik yapan bir annenin oğluyula beraber yeni bir hayat kurma mücadelesini anlatan filmine gönderme. E.N.

3 Buzağı, anı zamanda "aylak" anlamında kullanılır. Fellini'nin *I Vitelloni* (Aylaklar) filmine gönderme. E.N.

sonra, bir zamanların karı-kocas1 olarak kalmayı başarabiliriz. Karşılıklı sempati ve hoşgörü için ilk adım... Elbette, yolculuğumuz boyunca daha büyük kavgalar yaşanmadığı takdirde!.. Her halûkârda, evlat sahibi olsaydık daha kötü olurdu."

"Sen hep bir çocuğün olsun isterdin."

"Hâlâ da istiyorum. Ama sen, hayır!.. Ne yazık ki çocuklardan hep nefret ettin!"

"Daha neler, çocuklardan nefret etmiyorum! Sadece engelleyici şeyler istemedim. Düşünüyorum da hâlâ Kenya'da fotoğraf safarisine katılabiliriz. Senin hayallerinden biriydi. Senin hayallerini herkesten iyi bilirim ben."

"Antônimo, belki şimdi sırası değildi ama her şekilde öğrenecektin, en iyisi benden duyma."

"Neyi?."

"Hamileyim!.."

"İyi misin?"

"Hiç iyi değilim."

"Yüzün kireç gibi oldu, bir bardak su vereyim sana."

"Tabii ya!.. Başından beri biliyordum, beni aldatmış sen."

"Delisin sen!.. Ayrılmış on ay olmadı daha ve ben iki aylık hamileyim."

"Seni iyi tanırım ben Bernadete. Öyle dün rastladığın birinden hamile kalmazsın. Yıllardır verdiğin herif kim?.. Ortağın mı?.."

"Hayır, ortağım değil, yıllardır ona verdiğim filan yok! Senin demenle, o herif, gençlik yıllarımdan kalan bir erkek arkadaş. Geçen bir resortta karşılaştık kendisiyle."

"Resort mu?.. Şimdi de resortlarda mı takılıyorsun?"

"Senin için mesela New York Plaza'da olsa fark eder miydi? Kafamı dinlemeye ihtiyacım vardı ve bir kız arkadaşım o otellerden birini önerdi. O da kendine zaman ayırmak istemiş, birkaç ay öncesinde ayrılmış eşinden çünkü."

"Ne boktan bir senaryo!.."

"O boktan senaryoyu şöyle özetleyeyim: Bungalovunda verdiği muhteşem bir akşam yemeği, balkonda harikulade dolunay, mükemmel bir şarap ve kocaman bir yatak... Hem yumuşacık hem de mis kokulu..."

"İğrenç detaylara girmene gerek yok. Bu rezilliğe alçak bir kan emici ile ilgiye muhtaç ve sorumsuz bir kadını eklemeyi unuttun. Ama ya HIV kaptıysan ondan?.."

"Gülünç olma, Antônimo! Ama seni rahatlatacaksa onu bir daha görmedim. Başka bir şehirde yaşıyor. Sonrasında birkaç kez konuştuk ama telefonla... Zaten son defasında karısına döndüğünü söyledi."

"Ve sen de üzüntünden kahroldun tabii!.. Kendini kullanılmış ve terk edilmiş hissettin. O alçağın adı neydi?"

"Son durum elbette hoşuma gitti diyemem. Ancak sandığın gibi de kahretmedi beni. Aslında bu son durum, ona hiçbir şey anlatmama kararımı pekiştirmeme yardım etti."

"Kürtaaj masrafını karşılaması lâzım. Kürtaaj yaptıracaksın tabii ki!.. Ben öderim."

"Kürtaaj falan yaptırmayacağım."

"Ne demek bu şimdi?.."

"Anne olmak istiyorum. Otuz beşıme geldim ve destan gibi uzun uygunluk şartları listeme lâyık bir erkek bulmak hiç kolay değil. Arayışın başarıyla sonuçlanmasındansa hiçbir işe yaramaması ihtimalinin daha yüksek olmasından hiç söz etmiyorum bile."

"Çıldırılmışsın sen!.."

"Çocuğunun benden olmasını isterdim Bernadete. Neden kürtaaj yaptırmıyorsun?.. Böylece bizim çocuğumuza şans tanıyabiliriz."

"Bu konuşma burada sona ermiştir, Antônimo!.. Kafan yerine geldiğinde yine konuşuruz."

"Bana bunu yapmamalıydın. Sana ihtiyacım var ve şimdi aramıza bir fetüs girdi. Bu çocuğu daima beni sevdiğinden çok seveceksin."

"Senin tedaviye ihtiyacın var, Antonimo!"

"Yine mi şu psikolog bıdı bıdısı!.. Hasta olan sensin, Bernadete!.. Böyle çocuk sahibi olunduğu nerede görülmüş?"

"Daha ne yöntemler var, bir bilsen Antônimo!.. Cehenneme kadar yolun var! Ayrıldığımızdan beri beni gerçek hayata ulaştıracak planlar yapıyorum. O inme hâlimden kurtuldum, sen beni felç ediyordun çünkü. Hareketsizliğin, miskinliğin ve bitip tükenmeyen depresyonun yıllarca zehirledi beni. On yıl!.. Psikanalistim "Kayıp On Yıl" diye isimlendirdi o süreci. Hayatım boyunca başıma gelen en iyi şey, giderek tüy diktiğin hastalıklı hâlimden yakayı sıyırmak oldu. Sinikliğinden, bunalımlarından, yetersizliklerinden, bir erkek, bir profesyonel, bir insan olarak eksikliklerinin meyvesinden kurtuldum şükür!.. Hep alay edersin, Antonimo!.. Çünkü bayağısın. Hayatının zavallılığını gizlemenin en basit yolu bu. Ben âhım şâhım biri olmayabilirim, Antônimo!.. Kim olduğumu değil belki ama ne olmadığımı gayet iyi biliyorum. Ve ben senin gibi değilim, anlatabildim mi? Ya da daha iyisi, ben sen değilim. Ben benim!.. Ben!.."

"Bernadete, biliyorum, felsefe yumurtlamanın sırası değil. Ama acaba "ben" dediğin şeyin yüksek oranda "öteki" denilen şeyden çıkarak oluştuğuna kafan basmıyor mu? "Ben"in kendinden menkul bir

şey olmadığını, dışarıdan bir bakışla şekillendiğini... "Ben" nasıl varlığından bir parça olduysam sendeki "sen" de bendeki "ben"in içine işledi. Bundan asla kurtulamayacaksın. Bu geri döndürülemez. İnsanlığın cehennemi bu."

"Benim kim olduğumu sanıyorsun sen yahu?.. Ben Sartre mıyım?.. Benden derin felsefe mi bekliyorsun? O zaman, al bakalım: Benliğim, seninki ile bir kesişim kümesi oluşturunca da yansımasını yani ötekinde, yani şu karşımdaki sende görmek istemiyor. Beni kendi seviyene düşürmekle, şu hayatın en basit ve arzulamaya değer şeylerine ulaşmaktan mahrum etmeye çalıştın, Antônimo! Hani nerede evde koşturan çocukların gürültüleri?.. Nerede aileyle beraber yenen pazar öğlen yemekleri?.. Nerede deniz kenarındaki tatiller? Birbirlerini seven insanların birlikte yıllar sonrasında tadı damaklarında kalan o tatlı yorgunluk nerede? Daha büyük bir ev, egzotik yerlere bir seyahat, bir yere sahip olma projeleri nerede? Tanrı'm, Antônimo, orta sınıfın hiçbir şeyine kayıtsız değilim. Ben o sınıftan olmak istiyorum, duyuyor musun? Tam böyle bağıırıp çağırmak istiyorum, aç kulağını da dikkatle dinle!.. Mıy mıy psikolog muhabbetin neye karşılık geliyor, bilir misin? O hâlde, al bakalım: Aynayı kırdım Narcissus Efendi ve böylece burada yeni bir ben yaratıyorum, rahmimde, senin özünden hiçbir şey olmayacak. Hiçbir şey, hiçbir şey, hiçbir şey..."

"Yanılıyorsun Bernadete!.. Beni en çok yaralayan kendi "ben", "sen"e şekil verirken seninle yatan o herifin oğlundaki "ben"de de hazır ve nazır olması..."

"Hayır, Antônimo, bütün bunlar senin evhamlarından sadece biri!.. Seni en çok yaralayan, artık

kendime ait bir hayatımın olduğu gerçeği ve başka bir erkeğe vermem hem de zevkle vermem. Hissettiğin şeyi, okuma yazması olmayan bir çamaşırcı kadıncağыз bile anlar: kıskançlık. Ve dahası var: orta sınıf kıskançlığı. Senin senaryon da yerlerde sürünüyor. Hadi canım, çık git şimdi!"

"Bernadete, ben!.."

"Çık git dedim!.. Yüzünü daha fazla çekemeyeceğim."

"Kitabı alabilir miyim?"

"Zaten alman lâzım. İvan Karamazov'a benzeyecek sonun."

X.

"Üzgün görünüyorsun. Son görüştüğümüzden bu yana işler iyi gitmemiş sanki!"

"İyiymiş, iyiymiş de sadece eski karımla yaptığım tartışma aklımdan çıkmıyor. Elin herifinden çocuk yapacak!.."

"Ah şu eski eşler!.. Her zaman işkencem olmuştur."

"Burada seninle olmak bile rüyada yaşamak gibi, biliyor musun?"

"Bir kâbusta, demek istiyorsun sanırım."

"Ay, lütfen iğnelemeyi bırak, aşkım Jonas duysa inanamazdı!.."

"Jonas kim?.. Şu balina mı?..¹"

"Gıcık herif!.. Yıllar önce çıktığım akıllı bir çocuk, iyi de anlaşırdık. Ama bir gün zamana ihtiyacı olduğunu, Avrupa'yı turlayacağını söyledi. Ah o son gece, unutulması bir şey değildi!"

"Ve adios Jonas!.."

"Öyle!.. Almanya'ya Berlin Duvarı yıkılırken varmıştı. Hatta duvarın bir parçasını yolladı bana. Süper, değil mi?.. Göçüp giden sosyalizmin aksine, kayıp hayallerinden biri olmadığımı yazmıştı bir kâğıda. Ne yaratıcı bir hergeleydi!.."

1 Yunus Peygamberi karnında taşıyan Yunus balığına gönderme. Batılı birçok kaynakta Yunus balığı, balina olarak çevrilmiştir. E.N.

"Kayıp hayallerin Jonas'ı, düzüştüğümüze neden inanmazdı?"

"Ayyy!.. Şöyle konuşmasana!.. Düzüşmek de ne?.. Bir ilişki yaşıyoruz."

"Öyle olsun!.. Peki, kayıp hayallerin Jonas'ı, neden düzüşmeler yoluyla bir ilişki yaşamakta olduğumuza inanmazdı?"

"Sen gördün, mümkünatı yok!.. Çünkü Jonas, gazete-
tedeki bir yazını çok sevmiştii."

"Yirmi beş okuyucumdan biri, vaktiyle komünist bir seyyahtı."

Bir keresinde bir bankerin, ofislerini bekleyen güvenlik köpeklerine çalışanlarından daha fazla maaş ödediği haberini yapmışlardı. Sen de bunun sosyalistlerle sosyal demokratlar arasındaki farkı resmedebilmeye yarayabileceği yorumunu yapmıştın: "Sosyalistler bankerlerin köpeklerden daha fazla kazanmasını isterken sosyal demokratlar eşitlikten memnun olurlar." Jonas gülmekten öleyazdı. Önüne gelen herkese anlatır dururdu bunu."

"O yazıyı ben yazmadım."

"Ne münasebet!.. Tabii ki sen yazdın!.."

"Ne dangalakmışım!.."

"Ay, nasıl da tatsız tuzsuz herifin birisin!.."

Medyayla ilgili bir şey duymak istemiyorum ama bir yandan da önüme bakmam lâzım. O sektör gazetesindeki iş bir ay daha devam edecek. Hemistíquo'nun aklında bir şey vardı, sen buna dair bir şey duydun mu, Kiki?"

"Duymadım. Daha da kötüsü, aylardır birlikte olduğumuzu işitse beni gırtlaklar. Unutma, kimseye söylemeyeceğine dair yeminler ettin."

"Kimseye anlatmam anlatmasına da ondan neden bu kadar korktuğunu anlamıyorum. Özgürsün, özgürüm!"

"O kadar da özgür değilim. Nasıl geçindiğimi sanıyorsun?"

"Mirasla kalan gayrimenkul kiralalarıyla... Böyle demiştin."

"Salladım."

"Yalan söyledin yani!..."

"Evet, yalan söyledim!.. Taşınmazım falan yok, kirada oturuyorum. Aslında Hemistíquoio'nun bana verdiği parayla geçiniyorum."

"Hemistíquoio sana para mı veriyor? Ne diye para veriyor?"

"İkna taktikleri olarak adlandırdığı şeyde ona yardım etmem için..."

"Yani, o da!..."

"Hemistíquoio'nun tâbiriyle 'etki alanı'na çekmek istediği adamlarla yatmam için yani... Ben özel etkinliklerin bir devamıyım."

"Orospunun tekisin yani!..."

"Hakaret etmene gerek yok!..."

"Benimle çıkman için de ödüyor mu?"

"Seninle çıkmam için birkaç ay para verdi. Sonra gerek olmadığını söyledi. Uzaklaşmam gerektiğini çünkü "işin tamam olduğunu" söyledi."

"Benimle düzüşmeye neden devam ettin?"

"Anlamıyor musun? Sana âşığım!..."

"Ama ben öyle aman aman bile düzüşmüyorum."

"Bana göre mükemmelsin. Biliyor musun, restoranda ilk defa birbirimizi gördüğümüzde, aramızda bir şey geçeceğini hissettim. Bana bakışında çok özel bir şey vardı."

"Kıçına bakmıştım."

"Kaba şey!..."

"Beni seviyor musun?"

"Hayır!..."

"Gidiyorum."

"Komik olma, Kiki!.. Senden çok hoşlanıyorum. Benim için âşık olmak böyle bir şey."

"Eeee?.. Benden neden hoşlanıyorsun?"

"Özel birisin!"

"Tuttum bunu. Neden özelim?"

"Kadınlar kusurlarında birbirlerine benzerler ve özelliklerinde ayrışırlar."

"Yani?."

"Yani ne?.."

"Beni diğer kadınlardan farklı kılan ne?"

"İşte bunlar!.."

"Ayyy, gıdıklanıyorum şapşal şey!.."

"Kiki, Hemistiquio'nun etkinlikleri hakkında benim bilmediğim ne biliyorsun?"

"Bu muhabbet sıkmadı mı? Haydi bir kez daha yapalım!"

"Ya konuşursun ya da bir daha yüzümü göremezsin!"

"Hemistiquio bana bir şey anlatıyor mu sanıyorsun? Siz ne kadar biliyorsanız ben de o kadarını biliyorum; haftada bir kere, restoranı o gördüğün tuhaflığa büründürüyor. Ve bir zevk âlemi hâline geliyor."

"Sadece bu yani?.."

"Ne olacaktı ki?.. Birkaç kere restoranın dışındada etkinlik oldu."

"Restoranın dışında derken?.."

"Şehirden kırk dakika kadar uzaklıkta, manyak bir çiftlik evinde."

"Hemistiquio çiftlik evinden hiç söz etmedi bana."

"Görmem lâzım orada olan bitenleri. İki gün boyunca aralıksız sürdüğü oluyor, tam bir çılgınlık!.. Canım çıkardı. İyi tarafı, katıldığımda iki katı kadar kazanıyordum."

"Bir sonraki ne zaman, biliyor musun?"

"Maalesef!" Galiba Augusto öldüğünden beri bir süre ara verildi."

"Karısını öldürüp intihar eden Augusto mu?"

"Evet!.."

"Tanıyor muydun onu?"

"Tabii ki tanıyordum. Ama dert etme sen onu. Seninle mukayese edilemez bitanem!"

"Nasıl da sinir bozucusun!.. Neden kafama takayım bunu, salak şey?.."

"Ben miyim o salak? Artık tek kelime etmem. İçim kalktı!"

"Özür dilerim Kiki, Augusto'nun durumu yüzünden gerginim. Bir süre arkadaşımdı."

"Pekâlâ, affettim!.. Augusto, Hemistiquio'nun etkinliklerine katılıyordu."

"Anladım, Augusto'nun o vahşetinden sonra restoranın dışında başka bir etkinlik düzenlenmedi. Bunların birbiriyle ne alâkası var?"

"Kafan buna basmadı ama salak olan benim. Yahu Augusto o haltı, etkinliklerden birinde yedi."

"Nutkum tutuldu yeminle!.. Hemistiquio bunun sözünü etmedi hiç!"

"Böyle bir şeyi sana anlatsın mı istiyordun?"

"Sen ölümlere şahit oldun mu?"

"Bir kelime daha etmem artık!"

"Beni görmeye devam etmek istiyor musun, istemiyor musun?"

"Kimseye söylemeyeceğine yemin eder misin?"

"Ederim."

"Annenin üzerine?.."

"Annem öldü!.."

"Babanın üzerine yemin et."

"O buna değmez."

"O zaman annenin ruhu üzerine yemin et."

"Tamam, yemin ederim ama yeter ya, Kiki!"

"Ölüleri görmedim. O günden konuşmak benim için çok zor."

"Sen yine de dene bir."

"Tamam, tamam anlatıyorum!.. Etkinliğe genelde yalnız gelen Augusto, o gece karısını da getirdi. Karısının, çiftlik evinin dekorasyonundan çok etkilendiğini hatırlıyorum. Evi ışığa boğan mumlar, restorandaki figürlerin aynılarının bulunduğu salon duvarları... Satirler ve orman perileri, isimleri böyle değil mi? Mitoloji işlerinde hiçbir zaman çok iyi olmadım."

"Ve sonra?.."

"Yani, her şey çılgın bir hâl alıp da bütün millet birbirinin üstüne çıktığı sırada ben de beni becermek isteyen iki yakışıklıyla oynamaya başladım. Eğer beni o kadar çok istiyorlarsa yakalamaları gerek dedim ve koşmaya başladım. Peşimden geldiler. Salonlardan geçtik ve evin bodrum katlarına inen merdivenlere doğru dolambaçlı bir koridora girdik. Bitmek tükenmek bilmeyen bir koridordu, dahası başka koridolarlara bağlanıyordu. Bir labirentin parçası gibiydiler sanki. Belki de gerçekten de bir labirenteydik. Kafam bir dünyaydı, Hemistíquio'nun şarabında uyuşturucu maddeler katılmıştı belki de?.. Birden o iki gencin peşimden gelmediklerini fark ettim. Tek başımaydım ve korkmuştum, karanlıktaydım çünkü. Dondum kaldım, dakikalar boyunca nefes nefese, olduğum yerde dikildim, öylece kaldım. Bunalmış, sersemlemiştim. Üç kere derin derin nefes alıp verdikten sonra, geldiğim yoldan geri gitmeye çalışıyordum. Ancak yavaş yürüyordum çünkü her adım enerjimi tüketiyordu. Gerçekten de kaybolmuştum. Tüyler ürperten o çılgınlığı duyduğumda

ancak otuz metre kadar ilerleyebilmiştim. Yüreğim ağzımdaydı, hiç öyle olmamıştım daha önce. Her an bayılacakmışım gibi geliyordu bana. Yardım çığlığı atmaya çalıştımsa da kâbuslarda olduğu gibi, sesim çıkmadı. Ölesiye korksam da donup kalmamıştım bu defa. Kendimden geçmek istemiyordum. Böyle bir şey olacaksa bile, bu, aydınlıkta ve herkesin önünde olmalıydı. Duvarları yoklayarak biraz daha yürüdüm ve koridorlardan birinin bitiminde yerde incecik bir ışık gördüm. 'Bir kapının açıklığı... Salonlara çıkan kestirme bir geçit olabilir.' diye düşündüm ve o kapının önüne kadar geldim. Kapının ardında iki kişi konuşuyordu. Kulağımı kapıya dayadım ve... Ama yeter ya, kendi kendime başımı yakacağım."

"Kulağınızı kapıya dayadınız ve..."

"Konuşanlardan biri Hemistíquo idi."

"Ne diyordu?"

"Bitti!.. O kapıyı açıp karanlık koridordan kurtulmak istiyordum ama o cümle beni durdurdu. Neden bilmiyorum, daha önce duyduğum çığlık oradan gelmiş gibi geldi bana."

"Oradan mı gelmişti peki?"

"Belki de, ya sence?..."

"Nasıl bilebilirim? E sonra ne yaptınız?"

"Oradan uzaklaştım hemen. Çünkü beni fark edeceklerinden korktum. Tanrı'ya şükür, dönüş yolunu bulmayı da çok geçmeden becerdim."

"İşittiğin sadece Hemistíquo'nun cümlesi miydi?"

"Hayır, diğerinin cevabını da duydum!..."

"Ha gayret, Kiki!"

"Hiçbir şey bitmedi, bu sadece bir başlangıç."

"Bu kadar mı?"

"Bu!..."

"O ses kime aitti?"

"Bir saat kadar sonra, Hemistiquio, Augusto'nun karısını öldürdüğünü ve sonra da intihar ettiğini duyurmak için etkinliği durdurduğunda tanıdım."

"Davetlilerden birinindi?.."

"Hayır!.. Ses, Hemistiquio'nun o olayın hemen öncesinde çağırdığı rahibindi."

"Farfarello!.."

"Farfarello, aynen!.. Nereden biliyorsun?"

"Bakalım doğru anlamış mıyım: Hemistiquio herkes, Farfarello'yu olayın üzerine çağırdığını söyledi ama sen rahibin sesini kapının ardında işiti miştin."

"Aynen öyle!.."

"Hemistiquio, Farfarello'yu niçin çağırdığını söyledi mi?"

"Ruhani hizmette bulunması için çağırdığını söyledi."

"Ölenlere?.."

"Ölenlere!.."

"Ölülere ruhani hizmet... Bu saçmalıktan kimse şüphelenmedi mi?"

"Neden saçmalık olsun!.. Augusto ve karısının ruhlarına okudu. Hatta çok dokunaklıydı."

Kiki, Farfarello'nun Hemistiquio'ya o ikisini öldürmekte yardım etmiş olabileceğine kafan basmıyor mu?"

"Kimseyi öldürmediler, Antônimo!.. Polis soruşturmayı özenle yürüttü. Herkesi sorguya çekti, suç mahalini inceledi ve 'intihar sonucu ölümler' olduğu sonucuna vardı."

"Suç mahalli o kapının açıldığı salon muydu?"

"Bütün kanıtlar bunu gösteriyor."

"Polis, Farfarello'yu da sorguladı mı?"

"Hayır, çünkü o davetlilerden biri değildi!.. Ölüm-ler olduğunda o, orada değildi. Demek oluyor ki..."

"Demek oluyor ki titiz çalışan polisi sen bile kandırdın!"

"Ben kimseyi kandırmadım. Dedektif, bana rahibe dair bir şey sormadı."

"Cinayetler sırasında nerede olduğunu sormadı mı?"

"Sordu, ben de evin yanındaki ormanda, arkamdan koşarak gelen iki gençle birlikte olduğumu söyledim. Ki onlar da kendiliğinden benim ifademi doğruladılar. Başımın belaya girmesini istemiyordum. Ne polisle ne de Hemistiquio ile..."

"O hâlde polisi kandırdın!.."

"Biraz öyle oldu, ne olmuş yani?.."

"Olanı şu!.. Polis gibi beni de kandırıyor olabilirsin."

"Bu da ne demek şimdi?.."

"Suça ortak olmadığının garantisi var mı?"

"Kafayı yemişsin sen!.."

"Kim senin suça şahit olmadığını garanti edebilir?"

"Yemin ederim, ne bir şey gördüm ne de bir şey yaptım. Bütün gerçeği anlattım sana. Ve şimdi de bütün bunları bir başkasına anlatmayacağına yemin etmelisin. Ediyor musun?"

"Ettim zaten!.."

"Bir daha et!.."

XI.

Antônimo, otomobilini evliliğinin ilk döneminde sıkça gittiği sahile yakın bir yere park ettiğinde hava aydınlanmıştı. Kumsala doğru yüz metre kadar yürüdü. Dar yolda, sonsuz ufkun habercisi deniz kokusu, alttan alta, evlerin duvarlarını saran çiçeklerin kokularını bastırıyordu. Sabahın ışıqlıyla maviliğine kavuşan denizin karşısında, Antônimo da kendi benliğinden parçaya kavuşmayı umuyordu. Ancak bu umut çok geçmeden buharlaşıp gitti. Birkaç dakika boyunca dalgaların doğup ölmesine eşlik etti, kısacık ömürlerini kayalara çarparak sonlandıranları gözlemledi, küçük koyu çerçeveleyen tepeciklere göz gezdirdi. Hiçlik!.. Neden sonra aklına, Eugenio Montale'nin Akdeniz'e adadığı şiiri geldi:

Ey en eski!.. Sarhoş oldum o sesten
ki üfler ağızların açıldılar mı
yeşil çanlar gibi ve fırlayıp
geriye, silinir giderler.
Uzak yazlarımın evi,
ne yakındaydın, anımsa,
güneşin kavurduğu ülkede
ve sivrisinekler ne güzel kokuturdu havayı.
Taşlaşıyorum bugün o zamanki gibi sende
deniz ama yakıştıramıyorum artık kendimi
görkemli derslerine soluğunun.
Sen söyledin ilk önce bana

yüreğimdeki ince mayanın
bir an olduğunu ancak
seninkinden, serüvenci
yasan olduğunu içimde: engin ve değişken
ve yerleşik olmak birlikte:
ve boşalttım içimden her kirliliği böylece
sencileyin ki fırlatırsın kıyılara
denizyıldızları mantarlar, yosunlar arasında
uçurumunun yararsız döküntüsünü.¹

Antônimo şiiri alçak sesle okudu. On yıl önce
olsa bu dizeler onu coşkuya boğardı. Şimdi bir mar-
ket listesini tekrarlamak gibiydi. Montale hâlâ bü-
yüktü ancak o, Antônimo, şiirle başını kaybetmişti.

- 1 Antico, sono ubriacato dalla voce
che esce dalle tue bocche quando si schiudono
come verdi campane e si ributtano
indietro e si disciolgono.
La casa delle mie estati lontane
t'era accanto, lo sai,
là nel paese dove il sole cuoce
e annuvolano l'aria le zanzare.
Come allora oggi in tua presenza impietro,
mare, ma non più degno
mi credo del solenne ammonimento del tuo respiro.
Tu m'hai detto primo
che il piccino fermento
del mio cuore non era che un momento
del tuo; che mi era in fondo
la tua legge rischiosa: esser vasto e diverso
e insieme fisso:
e svuotarmi così d'ogni lordura
come tu fai che sbatti sulle sponde
tra sugheri alghe asterie
le inutili macerie del tuo abisso.

Eugenio Montale

Müreккеp Balığı Kemikleri - Çeviri: Sait Maden

Belki de şiirin, temelinde kişisel ve devredilemez bir tecrübe olmasındandı. En iyi ihtimalle ancak yüzeyseli kapsayan bir şey olmasından... Ve o yüzey, anlamını yitirmişti, tüketilene dek hayranlıkla bakılan kartpostaldeki manzara gibi... Antônimo denize bakıyordu ancak turistleri etkileyen bayağı güzellikten başka bir şey görmüyordu. Yüzünde alaycı bir gülümseme belirdi; bir anlığına da olsa şiirin duygusal akıntısına kapılmayı, iç bayıltıcı bir aptallık olarak gördü. Belki de Montale, özünde anlamsız bir şeye kıymet biçmeye çalışan aptallardan biriydi sadece. Belki de şiirde bir derinlik yoktu ve sadece buydu: yüzey.

Şimdi öylece tutulup kalmıştı. "Il mare e di tutti quelli che lo stanno ad ascoltare²", "Il mare è di..." Şu cümle kimindi yahu?.. Sicilyalı Verga'nın belki, kim bilir?.. Aynen, Verga'nındı!.. Zamanında Giovanni Verga okumuş olmakla beraber, şimdi çıkartamıyordu. Verga'nın Aci Trezza'sı³, Ulysses'in geçtiği yerdi, bütün bunlar şimdi çok uzaklarda kalmıştı. Ulysses'in, evet, dönecek bir yeri vardı. Dünya, dönecek bir yerin olunca daha az tehditkârды ya da tam tersi miydi?

Ve şu soru: Hayatımız boyunca kaç kez anlamsız sorular sorarız? Öz hiçliğimize dair bir ölçü müdür bu? Belki de parmaklarımı zımbalamam lazım, aynı Hemistíquio'nun yaptığı gibi, en azından acıyı hissetmek için. Acının sonlanmasını beklemenin bir anlam ifade etmesini umarak... Bir anlığına da olsa varlığının ufacak bir parçasına, minnacık bir anlam atfetsin diye...

2 Deniz, ona kulak veren herkesindir. Ç.N.

3 Sicilya'da, Catania şehrinin 10 kilometre kuzeyinde, güzel kıyılarıyla bilinen turistik bir köy. İyonya Denizi kıyısında yer alan bu köy, uzun bir denizcilik tarihi geçmişine sahiptir. E.N.

Hayatın anlamı!.. Bu zırva üzerine kim bilir ne şakalar yapıldı?.. Ancak gerçekten bir saçmalık mı acaba?.. Belki de bir çocuğum olmalı!.. Ölmeye yüz tutmuş bir duyguya yeniden can vermek uğruna... Sahi, Bernadete'in bir tane olacaktı, değil mi?.. Peki, nasıl bir kadın ondan çocuk sahibi olmayı ister ki?.. Antönimo kendini tutamayıp güldü. Bir çocuk!.. Bernadete ile bile mümkün değil. "Bir tanecek olsun!" derken ona yalan söylemişti ve Bernadete aslında bunu biliyordu. Gölgesinde kalacak ya da boynuzun kulağı geçmesine örnek bir çocuk!.. Bu ihtimallerin ikisi de birbirinden berbattı.

Belki, belki, belki... Belki de kendini öldürmeliydi, Augusto'nun yaptığı gibi. İntiharını ilk defa düşünmüyordu. Ancak doğrusu şuydu ki varlığı, bu dönüşü olmayan yola girecek kadar trajik görünmemiştir hiç. Hakkaniyetle bakarsa şimdi bile... Kendini çok ciddiye almak istiyordu lâkin bunu bile beceremiyordu. Çocuğunun kendisini geçeceğini ya da onu düşkırıklığına uğratacağını görmeyi bile istememesine rağmen... Umutsuzluk anlarında bile içini bayan düşüncelere kapılırdı sık sık. Bu yüzden onu daha az insan saymaları mümkün müydü?.. Ya da daha insan?.. İnsan olmak, nihayetinde, yüzeysel olana teslim olmak değil miydi? Bir daha, yüzey... İşin kötü tarafı tamamen yüzeysel veya tamamen derin olmayı becerememesiydi. Augusto, çok derinlikli biri gibi görünmüyordu ve yine de o şiiri bırakmıştı. Ama şiir yüzey ise...

Augusto, önceki gün Kiki'nin anlattığı hikâyeyi sil baştan ele aldı. Ancak Hemistíquo ve Farfarello'nun bu olaydaki payını anlamamanın bir yolunu bulamadı. Augusto'ya karısını öldürmesinde yardım edip sonra onu öldürmüşler miydi? Augusto'nun suç ortağı olmuşlar ve sonra onun intiharını izlemiş-

ler miydi? Hiç müdahil olmadan ölümlere şahit mi olmuşlardı? Bu sonuncu ihtimal bile onları masum yapmazdı, ortaklık etmiş olurlardı. Gerçeği öğrenmenin tek yolu Hemistiquio'ya sormaktı ama Antônimo cevaptan ziyade sonuçlarından endişe ediyordu. Cevap ne olursa olsun, bu olaya vâkıf olması, dolaylı olarak onu Hemistiquio'ya bağımlı hâle getirecekti.

Antônimo'nun gözü bir ağaç kütüğüne takıldı bir süre. Katrana bulanmıştı, dalgalar onu kumsala atmış olmalıydı. "Le inutile macerie del tuo abisso..."

Kendisinin işe yaramaz olduğu fikrine kapıldı birden, beyhude "varlıklar" okyanusunda sürüklenen bir bok!... O ana kadar hayatta ne yapmıştı ki?.. Hiçbir şey!.. Onu sevenleri sevmeyi becerememişti (Ve o kadar da azdılar ki!..), el attığı hiçbir işe kayda değer bir iz bırakmamıştı. (Kiki ile sırt çantalı eski sevgilisi hariç ama Kiki de ait olduğu sınıf da çöptü.) Onun gibi bir bok parçasının mezar taşında ne yazardı ki?.. Hayata davet eden o deniz manzarasının önünde, öldüğünde aptal varlığının özeti olabilecek bir ifade düşünmeye koyuldu. Ve işte ondan sonra, kulağına üfleyen, denizin esintisiyle karışık bir ses duyduğu izlenimine kapıldı:

"Asla olmamışken ölen burada yatıyor."

Asla olmamışken ölmek!.. İyi de ne olmamışken?.. Ve tam o anda Antônimo'nun beyninde şimşek çaktı: İdealizme bulaşmadan... Tam da buydu, kendini bildi bileli, dünyanın kaderini değiştirmeye yardım edecek biri olmaktı bütün derdi. İşte bu takıntılı idealizm, Bernadete'nin sıkça yinelemeyi sevdiği ifadeyle onun "normal biri" olmasının önündeki

4 "... uçurumunun yararsız döküntüsünü." Montale'nin önceki sayfalarda tam metni verilen şiirinden bir dize. Ç.N.

tek engeldi. Bunu başaramadığı her an, son nefesini verecekmiş gibi yüreği ağzına geliyordu. Ondan sadece "normal biri" olmasını bekleyen Bernadete ile yaşarken bile... Kendini bildi bileli Antônimo kendini farklı hissedirdi, özel biri!.. Amma velâkin bu özel yönün ne olduğunu sorsan söyleyemezdi. Hayatında iz bırakan bütün o ıstırap anları, kuru pasta kemirdiği bütün o boş akşamlar, bütün o aptalca yazı çizi işleri... Her zamanki saptamasıyla aslında bunlar hayatının boşa geçip gittiğinin değil, ilmek ilmek örüldüğünün alâmetiydi.

Antônimo huşu içindeydi, derin bir nefes aldı:

"Sarhoş oldum o sesten
ki üfler ağızların açıldılar mı
yeşil çanlar gibi fırlayıp
geriye, silinir giderler."⁵

Hayır, şiir sadece yüzey değildi, hayatını şiire dönüştürmeye karar veren için!.. Evet, yapması gereken buydu; varlığına şiirsel bir boyut kazandırmak. Hayranlık uyandıracak kadar şiirsel!.. Bütün büyük adamlar bunu bir biçimde becermişlerdi. İyiler gibi kötüler de... Ama "iyi" neydi ve "kötü" neydi? Eğer Tanrı kötülük olmadan var olamıyorsa o da ilahi tasarımın bir parçasıysa, o hâlde!.. O hâlde buydu. Ruhani kişiler, hesaba çekilmekten muaftılar çünkü hepsi Tanrı'nın tasarımlarına ve iradesine boyun eğip teslim oluyorlardı. Yazdıkları dizelerde, değersiz kimi hayatların harcanmasının kıymeti harbiyesi var mıydı? Asıl önemli olan şey buydu. Tamamiyle bu!..

Ne Hemistíquio'yu ne de Farfarello'yu suçlayabiliyordu artık. İkisinin de ilahi bir projenin neferi oldukları barizdi. Evet, buydu: yepyeni bir

5 "Ubriacato dalla voce che esce dalle tue bocche quando si schiudono come verdi campane e si ributtano indietro e si disciolgono." Ç.N.

din!.. Duyuları, dünyayı, hayatı ve ölümü tanımak için yepyeni bir yöntem öneren din... Augusto!.. Hemistiquio, Augusto'nun yüreğinin sesine, "duyularının en saf ifadesi"ne kulak verdiğini söylemişti. Hayır, bu ifadenin mecazi bir anlamı yoktu! Hemistiquio ile Farfarello, Augusto'yla karısının ölümlerine bizzat şahitlik etmişlerdi. Bu noktada herkes gayet ciddi ve ne yaptığının farkındaydı. Belki de gerçekten bir davanın havarileriydi, bambaşka bir yolun kurucularıydılar. Bir miktar "kötü" içeren bir yol, burası kesin!.. Ancak "kötü", ilahi tasarımin özünden olduğu için her zaman bu kirli işi yapacak birinin varlığına ihtiyaç duyar. Ve bu takdiri ilahi, yüce plan için elzem olan kirli işi yapmak, insanın özgür iradesinin meyvesiydi, bu görevi üstlenen kişi de Tanrı'nın sevgili kulu, onu çok seven bir oğlu olmalı. Onu öyle çok seven bir oğul ki "iyi"nin sunduğu avantajlardan yoksun kalmaya her an hazır ve nâzır. Tanrı'nın azameti tecelli edebilsin diye arafla ya da düpedüz cehennem sıcaklığıyla yüzleşebilecek bir kişi!.. Haddi zatında "kötü", bir gün ebediyette ona kavuşabilmek için "iyi" ile paralel otobanda yol alıyor. Tanrı'nın bizatihi kendisi olan ebediyette...

Bilginin tamamına ulaştıracak bir duyular dini!.. Antônimo, o dinin havarilerinden biri olmaya hazır mıydı acaba? Hemistiquio'nun teklifi bununla ilgili olmalıydı. Farfarello ile birlikte, onu organizasyonlarına doğru çekti çünkü kendisinde bu ihtimalin kokusunu almıştı. Onu gerçek bir aday olarak görüyorlardı, aynı kendi kendisini de göreceği gibi... O ana kadar bunu hiç kendine itiraf etmemiş olsa da!.. Hayır, asla olmadan ölmeyecekti!.. Hayır, o!..

Denizin kumsala taşıdığı katranlı kütükten bir farkı olduğunu düşünmek ne saçmalıktı!.. Bu ne saflıktı, ne büyük bir kibirdi!..

Antónimo, denizin üzerinde düzensiz daireler çizerek uçan martıyı gözledi. Kendisi de yapayalnızdı ve o da düzensiz daireler çizerek uçuyordu. Çok geçmedi ki yüzünde bir gülümseme belirdi: kibir ve saflık: İyi, tamam işte, bunlar bir ermişin alametlerinden değil miydi?.. Ulu kişilerin çoğu, yollarının başında alay konusu olmuşlardı, aşırı hırslı ve gerçeklik duyusundan yoksun oldukları için... Ve "gerçekçi", zayıfları, ruhsuzları tanımlamak için kibar bir söz olmasındı? Antónimo o an, hayatının olaylar ve düşünceler kaosa girdiğinden beri iman ettiği Tanrı'nın hangisi olduğunu anladı. Antónimo'ya sürüden farkını anlama yetisini veren Tanrı'ydı. İyi ve kötü'nün çok ötesini de ona veren Tanrı'ydı. Evreni yaratan varlıktı, bütün kibrin ve bütün saflığın başlangıcıydı ve bu yolla Tanrı'ya dönüşmüştü.

*Bilge kişilerin bilgeliğini yerle bir edeceğim
ve zekâ sahiplerinin zekâsını boşa çıkaracağım.
Bilge nerede?.. Nerede o irfan sahibi kişiler?..*

Evet, şimdi o sözlerin derinlerdeki manasına varıyordu!

Ve işte Tanrı kendini böyle yarattı Antónimo için ve Antónimo da Tanrı önünde, kendini Tanrı kıldı. O andan sonra akla ziyan, dehşetengiz işler meydana gelecekti.

İKİNCİ BÖLÜM

12.

Son okuma seansından sonra sizden iki kelam bekliyordum ama ağzınızı açmadan çekip gittiniz. Sanırım, beğenmediniz... Kitabımı rahatsız edici bulmanızı anlayışla karşılıyorum. Yazmayı, babamı öldürmeden kısa bir süre önce bıraktım, baba katili olmaya götürecek olaylar, beni esir aldığında... Ne?.. Bu doğru değil!.. Babamı ortadan kaldırdığımda, karakterlerimden biri hâline gelmemiştim. kusura bakmayın ama böylesi bir yaklaşımı kabul edemem!.. Hayır, duymak istemiyorum!.. Nasıl?.. Hangi embesil kullanım kılavuzunda gördünüz, şu “ortadan kaldırma” tâbirinin soğukkanlılıkla cinayet tasarlayan birinin kullanacağı bir ifade olduğunu?.. Size en değerli şeyimi emanet ediyorum ama sizin yaptığınıza bir bakın!.. Edebiyat yapmak bir yana, sonu olmayan kitabım, ayarı kaçmış hayatımın somut temsili ve bu yüzden çok kıymetli. O, kendi hikâyemin kahramanı olmayı başardığımın beyanıdır. Babamı öldürmeye karar verdim... Kitabıma ara vermeye karar verdim... Buna, şuna, ona da karar verdim. Hayır, bu durumun benim tek çıkış yolum olduğu doğru değil!.. Hiçbir şey olmamış gibi yaşantımı sürdürebilirdim. Ancak şu an bulunduğum yoldan bir an bile sapmadan her şeye son noktayı koydum, anlıyor musunuz? Cümle âlem de buna boyun eğmek zorunda kaldı. Hatta size bile!.. Ki hikâyeyle hiçbir alakanız olmasa da... Ama onu soludunuz ve öleceğiniz güne dek hatırlayacaksınız... Nefes alır verir gibi doğallıkla

babamı öldürdüğümü teyit ediyorum. Bu, kararımın kesinliğine işaret ediyor ve başka bir çıkışın yokluğuna değil. Benimki bilinçli bir tavidir: Kabul edilebilir hatta mantıklı, ayrıca nasıl nitelendirildiğinin ne önemi var?.. Beni deli addetmeleri zerre kadar umrumda değil. Burada tutulmamın tek sebebi, doktor ve yargıçların raporu yüzünden. Ama deli değilim, duyuyor musunuz? Ben deli değilim!.. Babamı neden öldürdüğüm açık değil mi?.. Ama size sunabileceğim ışıklı bir çıkış yolu yok. Sadece karanlık... Kitabımın her türlü etkiden münezzeh olarak değerlendirilmesini çok arzuluyordum ve siz de gelip karşıma bunun gibi şeylerle... Beni ve yazdıklarımı, basit, mekanik yaklaşımlarla ucuzlatıyorsunuz. Sizden böyle bir gerçeklik beklemezdim. Yıkılın karşımdan ve lütfen bir daha sakın gözüme görünmeyin!..

13.

Son görüşmemizin üzerinden on gün geçti, şöyle bir sakinleyip size bir özür borçlu olduğum sonucuna varmama yetecek kadar bir zaman... Beni bağışlar mısınız?

Açıkçası, sizi kitabımla baştan çıkarmak fantezimdi. Niha-yetinde, kitaplar her şeyden önce buna yarar; baştan çıkarmaya. Ve siz, görünüşe göre, baştan çıkmadınız. Kendinizce akıllar yürüttünüz... Ki haydi, itiraf edin: Neden karakterlerime büründüğümü iddia ettiniz? Ya da şöyle, kitabın baba katlini sezdirdiğini?.. Sezmek yeterince güçlü bir sözcük mü?.. O hâlde, başka bir sözcük kullanın. Mesela, bağlantı.

Karamazof Kardeşler, bir baba katlinin hikâyesi!.. Yani şimdi bundan bahsetmem, babamı öldürmeyi planladığımı anlamına mı gelir? Sadece kısmen felsefi ve teolojik endişelerimle ilgisi var. Tanrı'nın varlığını konu alan bir roman olduğu için... Tesadüf?.. Belki de!.. Tesadüflere dair hakkımı bana bahşediyor musunuz? Ne ilginç!.. Konuşmamızın başında bunu ben mi dedim? Babamı, nefes alır gibi öldürmemin ardından, törensel bir eşyaymışçasına tahta parçasını kanepenin arkasına dayadığımı?.. Bu detayı unutmuştum. Doğru, Augusto'nun ölümünün Hemistiquio ve Farfarello için de ritüel değeri vardı. Evet, Antônimo da onlar gibi olacaktı. Hatta biliyor musunuz? Sandığımın aksine, kitabımın sizi yoldan çıkarmasına karşı koyamadınız; arzu edilebileceğinden de fazlasıyla hatta...

İddia ediyorum, tüm bu zaman boyunca ondan başka bir şey düşünmediniz. Bense, en azından, sadece sizi düşündüm.

Bir kez daha özür dilerim, size müşkilat çıkarmak istemezdim. Beni yanlış anlamayın, şöyle ki siz şeyle tek bağlantımsınız... Bilmiyorum ne?.. Dış dünya diyecektim ama bu doğru değil. Dışarıdan bir şey getirmiyorsunuz. Tek konu; benim, benim hikâyem ve benim ne yaptığım. Ama bir şekilde, siz dış dünyasınız, ondan bir parçasınız. Öteki sessiniz en azından... Bazı günler oluyor tek bir şey duymuyorum, kendi sesimi bile. Bu benim tecridim. Kimseciklerim yok, siz hariç!.. Ve sohbetimiz sona erdiğinde sizi de kaybedeceğim. Bir daha geri gelmeyeceksiniz, biliyorum. Tutamayacağınız sözü vermeyin. Bana şirinlik yapılmasından nefret ederim.

Kitabın okunması yani sizin okumanız demek istiyorum, beni allak bullak etti. Öyle bir iştahla okuyordunuz ki!.. Artık yarım bıraktığımı bilmek hoşuma gidiyor mu, emin değilim!.. Sizin güzelim ilginiz -okuyuşunuzdan belliydi- kafama bir şüphe tohumu ekti. Ve bu şüpheyi katlanamazdım, işittiğiniz üzere çünkü bir baba katili bile böylesi bir işkenceye reva görülemez. Ne şüphesi?.. Belki de hiçbir çıkış yolum olmaması durumu... Hayır, bunu aklımın ucundan bile geçiremem!.. Biraz nefes almam lazım, nefes almam lazım!.. Baş dönmesi!.. Tanrım, baş dönmesi yine başladı!..

14.

İyiym, teşekkürler!.. Hayır, baş dönmelerim tekrarlanmadı, bana öyle geldi!.. Konuşabiliriz, merak etmeyin, ben zımba gibiyim!.. Şüphe dağıldı gitti ve her şey yine ayan beyan oldu.

Gelelim asıl meseleye!.. Kitabımı okumanın benim ruhsal süreçlerimden kimilerini anlamana yardım edeceğini size söylemiştim. Bazılarını... Ve bu süreçler entelektüel olanlar... Konuşabilirsiniz... Antónimo bir noktada, babasının buna değmediğini söylemişti; e, yani?.. Tamam onu kendime referans kabul ediyorum. Beni yiyip bitiren bu hakiki bağdan kendimi yazmak marifetiyle koparma niyetimi açığa çıkaran bir itiraf bu.

Bütün o olay örgüsünün içinde ipucu aramaya çalışmayın. Zavallica bir girişim olur. Şimdi söyleyeceğim şey, çok daha ilginç gelecek size. Ve her şeyi daha sarıh hâle getirecek. Şeffaflık istemiyor muydunuz siz?

Dediğim gibi, az buçuk edebi, felsefi ve varoluşçu bilgi birikiminin ardından “kötü”nün doğuşu hakkında iki kelam da ben edeyim istiyordum. Söyleyin... Sizi rencide etmek istemiyorum ama bu sınırlı bir bakış açısı... Daha az psikanalist, daha çok filozof olmalısınız. Çevreyle geliştirilebilecek ya da geriletilebilecek genetik özelliklerle doğduğumuz, bilimsel bir gerçek. Ayrıca psikolojinin çocukluk isyanlarımin kökenlerine ve sonrasında olan bitenin çoğuna bir açıklama getirebileceği de doğru. Ancak benim derdim bu değil, daha da müthiş bir şey!.. Benim ilgimi çeken şey, tekrar ediyorum, genlerin ve

psikolojik veya sosyal tetikleyicilerinin ötesinde neyin var olduğunu öğrenmek.

Tarihî bir olayı ele alalım: Hitler. Yarattığı bütün o dehşetin arka planında, sanatsal başarısızlıklarıyla bastırılmış eşcinselliğinin olduğuna inanılıyor. Sanki “kötü”nün varsayımsal genleriyle tetiklenmiş!.. Ama sadece bu olsaydı, insanlık tarihi boyunca Hitler ayarında daha yüzlerce canavar olması gerekirdi... ve yok. Ya Hitler’in peşinden gidenler?.. Benim tezimi kanıtıyorlar sadece. Kişiliklerinin küçüklüklerine bakıldığında, Hitler olmasaydı, var olamazlardı ya da sadece sıradan suçlular olurlardı. Şimdi aksini düşünelim: “iyi”yi. Mesela Asisili Aziz Francis’i... Net bir ahlâkî ve dinî çözülmenin yaşandığı devirde, zenginliği reddederek kendini İsa’ya ve yoksullara adadı. Etrafında milyonlarca mürit topladı ancak içlerinden birinin bile aynı dindarlık ve öz-yoksunum¹ seviyesine eriştiğine dair bir kayıt yok. “İyi”nin varsayımsal genleri Aziz Francis’i açıklayabilir mi?.. Ancak öyle olsaydı, onu gibi başkalarının da var olması gerekmez miydi?

Nereye mi varmaya çalışıyorum? Şöyle, “Gelecek”i okudunuz. İnsana, irfan sahibi insan olmak, “iyi” ya da “kötü” olmak için özgür irade bahşedilmiş. İnsanlığı harekete geçiren bilge kişiler, kendilerince Tanrı’nın planlarının tecellisine hizmet ediyorlar. İlahi tasarılarla insanın özgür iradesi nasıl buluşabilir?.. Bu, kitabımda geliştirmeyi istediğim bir nokta... Tanrı’nın tasarıları geneldir ancak özel bireylerin özgür iradeleri yoluyla gerçekleşirler. Ya da insanlığın Tanrı’nın açtığı yolu izleyebilmesi için bir Aziz Francis’in ortaya çıkması gerekir. Tıpkı Hitler’in mevcudiyetinin gerekliliği gibi... Ancak sadece onlara seçme yetisi verildiği için Aziz Francis, Aziz Francis ve Hitler de Hitler oldu. İlki “iyi”yi, diğeri ise “kötü”yü seçti. Tersî

1 Öz-Yoksunum ya da Self-Denial: Kendini reddetme, bir başkasının artan iyiliğinin peşinde kişisel zevklerden vazgeçme veya kişisel denemelere katılma isteği. Ç.N.

de gayet mümkündü. Bu yüzden bir biçimde ve bir an eşittiler. Al işte, beni sapkınlığa sürükleyecek bir sebep daha!..

Haklısınız!.. İnsan, rotasını kendisi tayin eder. Ancak bir bilge ya da mümtaz bir şahsiyet değilse kişinin sürü psikolojisine tâbi olmasının yanı sıra bazı içsel belirleyiciler nedeniyle bu gücü sınırlıdır. Bu insanların iradesi beklendiği kadar da özgür değildir. Zaten bu yüzden Tanrı, mütevazı kullarının küçük günahlarını affeder. Hitler gibi bir canavar bile affedilebilir mi?.. Yani seçiminin baştan sona ilahi bir plana dahil olması varsayımından yola çıkarak sanıyorum evet, affedilebilir!.. “Gelecek”in finalinde yazıldığı üzere, “kötü” ile “iyi”, Tanrı olan sonsuzlukta buluşan paralellerdir. Ancak kötü’yü seçen ruhanî insanların affı, insan kavrayışının ötesindedir.

Edebi-felsefî gelenekle hasbıhal yeteneğim (mi?). Sizden mükemmel bir edebiyat eleştirmeni olurdu, biliyor musunuz? Her şeyi söylemiş gibi yapıp hiçbir şey söylememe sanatı... Yine geldik iğneleme meselesine!.. Antônimo’nun zaman öldürmek için bağlantılar kurmaktan hoşlandığından söz eden bölümü hatırlıyor musunuz? Evet, onun daha da sıkı örneği, ona atfedilen bağlantıdır aslında. *Commedia dell’arte*’nin² meşhur bir karakterinin konuşmasından, Il Dottore. Muhabbet tamamıyla oradan, öylece yürütüverdim.

Antônimo’ya ne mi olacak?.. Seçilmiş bir kişi olduğuna inanıyordu ama bu doğru değildi. Kitaba devam etmiş olsaydım Antônimo, Hemistiquio ve Farfarello Kutsal Üçleme’yi meydana getirecekti. Antônimo, Kiki’yi, Augusto’nun karısını öldürdüğü gibi törenle katlederek duyuların dinindeki karanlık vaftizini gerçekleştirmiş olacaktı.

Zayıf iradeli ve şüpheli Antônimo, böylelikle paralı insanları yeni dine katmada maharetli, hitabeti kuvvetli bir vaize

2 İtalya’da 16’ncı yüzyılda maskeli karakterleriyle ortaya çıkan komedi tiyatrosu. Il Dottore ya da Doktor karakteri, genelde âşıkların beraberliğine ket vuran kişidir. Ç.N.

dönecekti. Hidayete ermişlerin nasıl azimli olduğunu bilirsiniz. Antônimo sayesinde, sefahat âlemleri her seferinde daha da fantastik hâle gelecekti. Şehirden ve gözlerden uzakta, bir tür nefsanî arzular katedrali kurmayı başaracaklardı. Bu girişimin başarısı, polisle ve partileri renklendiren uyuşturucu tacirleriyle bağlantılı düzenbazların da iştahını kabartınca durum boka saracaktı. Farfarello da işin gülmemesi için Antônimo'ya, Hemistiquio'dan habersiz, şantaj yaptığı senatöre başvurmasını önercekti. Senatör, emniyetin en üst kademelerinde nüfuz sahibi olduğundan, düzenbazların püskürtülmesine destek çıkabilirdi. Senatör, Farfarello'nun aklıyla yola çıkan Antônimo'ya ancak Hemistiquio ortadan kaldırılsa planın başarısından söz edilebileceğini anlatacaktı. Çünkü senatör şantajcısından intikam almak istiyordu. Antônimo tereddüt etse de Farfarello onu ikna edecekti. Sadece ikisinin değil girişimlerinin kurtulabilmesi için gerekliydi bu. Bir kuzu gibi kurban edilmeden önce Hemistiquio, kendini nasıl da feda ettiğine dair bir konuşma yapacak, ardından da Antônimo, onu öldürecekti. O konuşmanın bir taslağı vardı bende ama kaybettim.

Neyse, biz devam edelim!..

Hemistiquio kurban edildikten sonra Antônimo'ya bir video kaset gönderilecekti. Farfarello'nun gizlice kayda aldığı kurban töreninin görüntüleri... Kendisinin plandan çekilip tüm işi Farfarello'ya devretmediği takdirde kopyasını polise vermeye hazır olduğu video kaset... Bunun üzerine perişan olan Antônimo, seçilmiş bir kişi olduğunu hissettiği sahile geri dönecekti. O inzivada, seçilmiş bir kişi değil de basit bir katil olduğunu fark edince de denize atlayarak intihar edecekti.

“Sessiz Doğada Heba Olan Bir Gelecek!”

Bölümü bu cümleyle noktalayacaktım. Lâkin Farfarello'ya ne mi olacaktı?.. Galip gelenin o olduğu âşikârdı. Her şeyi Farfarello planlamıştı: Senatöre şantaj, Antônimo ile Hemisti-

quio'nun karşı karşıya gelmesi, Antônimo'nun nutuğu, düzenbazlar, senatörün Hemistiquio komplosu, Hemistiquio'nun öldürülmesi... ve nihayetinde Antônimo'nun intiharı. Hayır, "kötü" nün yolunu seçen bir mümtaz kişi değildi!.. Farfarello, aslında şeytanın ta kendisiydi. İki küçük ve kibirli ruhla, Hemistiquio ile Antônimo'nun ruhlarıyla oynayarak kendini gerçekleştirmişti. Farfarello ismine dair bir ipucu: Antik İtalyan edebiyatında şeytanın takma adı.

Çekinmeyin canım, sorun!.. Hiç, Antônimo, (gibi) özel biri olduğuma inanmış mıydım? Bir kez daha vurguluyorum, babamı ve kendimi bu işe karıştırmayabilirdim. Bilge ruhların öz niteliği olan tamamıyla özgür irade mi?.. Nereye varmaya çalıştığınızı biliyorum. Sadece babamı öldürmekle kalsaydım âdi bir suçlu olurdu. Ancak bu eyleme dair felsefi sebepler ve baba katline iten olaylar olağandışı alana ait. Hem suç hem de ceza oldum. Nasıl mı?.. Hayır, yanılıyorsunuz, birini öldürüp sonra kendi canına kıyan kişi, kendisinin zıttıdır. Bu tarz bir müntehir, ceza görmek, suçunun bedelini ödemek istemiyor. Zayıf biri o. Bana gelince, ben, suçumun kefareti ödüyorum ve onunla her gün yüzleşiyorum.

15.

Dün gece rüyamda çocukluğuma gittim. Bir çocuktum, evde bir başımaydım ve hastaydım. Durmadan kusuyordum ve bana el uzatacak kimsem de yoktu. Ne acı verici!.. Aslında, annemin ölümünden sonra buna benzer durumlarla çok karşılaştım. Hizmetçiler evimizde bir yıl bile kalmazlardı; babam, daha hayatımıza dahil olamadan defederdi onları. Böylece, ne vaziyette olduğumu pek de umursamayan yabancıların insafına kalırdım. Rutin işlerini yaptıktan sonra mutfağın arkasındaki odada gözden kaybolurlardı. Sadece kapı çalarsa açmak ya da ikinci kahvaltısını hazırlamak için ortaya çıkarlardı... Benim rutinim mi?.. Sabahtan okula gider, öğle molasında gelir, yemeğimi yalnız başıma yerdim. Ödevlerimi yapar, televizyon izler, ikinci kahvaltısını yalnız yer, havuza şöyle bir dalıp çıkar, duş alır (çoğu kereler yıkanmazdım çünkü kimse benim ne yapıp yapmadığımla ilgilenmiyordu), akşam yemeğini yalnız yer, biraz daha televizyon izler ve babamın geldiğini duyar duymaz uyuyor numarası yapmak üzere odama, yatağıma koşardım. Ve uyuyakaldırdım tabii ki!.. Rüyamdaki gibi fenalaştığımda imdadıma yetişen şoför olurdu ama babam hizmetlerinden sıkça faydalandığından çoğu zaman dışarılardaydı. Benimkisi oldukça yalnız geçen bir ergenlik öncesi dönemdi, ergenlik döneminde de tekrarlanacağı üzere... Evet, baş dönmelerim artınca babam doktora götürdü beni. Bir seri test yapıldı, hiçbir şey çıkmadı. “Nöro-vegetatif rahatsızlık”

teşhisi kondu. Ne diyeceklerini bilemeyen hekimlerin sıkça kullandığı bir tâbir. Bundan ölünmeyeceğini garanti ettikleri için babam da krizlerimi umursamadı. Bir hafta okula gitmem bile önemseliyordu. Ancak ne işininden ne de âlemlere akmaktan hiç taviz vermiyordu. Farklı olan tek şey, bu gibi durumlarda, şöförünü bana tahsis etmesiydi.

Okul arkadaşlarım var mıydı?.. Mesele var olup olmamaları değil... Onlarla arkadaş olmayı beceremeyen bendim. Bazen içlerinden birisi, bir akşam üzeri vakit geçirmek için kendini bize davet ettirdiği olurdu. Böylesi durumlarda türlü türlü mazeret uydururdum. Havuzun tamirde olduğunu ya da doktora gitmem gerektiğini söyledim. Açıklaması zor, yalnız kalmaktan hoşlanmazdım ama aynı zamanda yalnızlığa da alışmıştım. Sanki yalnızlık benim doğal hâlimdi... Hafta sonları mı?.. Yani babam seyahate çıktığında ve çok sık olurdu bu, rutini sürdürürdüm. Evdeyse şehir kulübüne giderdik. Gün boyunca arkadaşlarıyla viski içerdi ve ben de bir grup çocuğun arasından diğerlerine geçerek hiçbirinde kalmadan dolanır dururdum.

Hayır, babamın ailesi yoktu!.. Yani vardı aslında ama onlardan uzak dururdu. Mütevazı bir kökene aitti ve ailesindekileri, çocukluğunda üzerinde iz bırakan maddi zorluklar çemberinden çıkmayı başaramayan insanlar olarak görmek sinirlerini zıplatırdı. Aileden kastım da kuzenlerle amcalar. Baba tarafından büyük anne ve büyük babam, anne tarafımdakiler gibi, ben doğmadan önce ölmüşler ve kendisinden küçük olan tek erkek kardeşi, ardında iz bırakmadan Avustralya'ya göç etmiş. Bir keresinde işte bu amcam, iletişim kurmaya çalıştı, telefon ederek. Ancak babam kendisine söverek karşılık vermiş, bu sahneye tanıklık eden şöförün anlattığına göre... Annemin kız kardeşi mi?.. Tabii, dediğim gibi, kendisi yurt dışında. Farklı yerlerde yaşadı: New York, Paris, Milano... Çok uluslu bir şirkette yönetici olan ve görev yeri sıkça değişen kocasını takip ederdi. Kocasını öldükten sonra teyzem, Roma'ya arabayla bir

saat uzaklıkta, dağların tepesinde bulunan küçük bir kasabaya taşındı: Anticoli Corrado. Daima heykeltıraş ve ressamların gözdesi olmuş bir yer. Teyzemin belki de bu yüzden hep sanatsal hevesleri oldu. Gravürler yapar, bazıları ilginçtir. Zaman zaman mektuplar yollar, cevap vermem, telefonla konuşmaya çalışır benimle ama açmam. Teyzem benim durumum için kendini suçlu hisseder. Telefonlarına cevap verebilirim, biliyorum ama kendime biçtiğim fiyat yüksek, böyle olmak zorunda.

16.

Annem hayattayken çok okurdum. Hem onu etkilemek hem de babamı küçük düşürmeme yetecek kadar bilgim olsun diye... Onun ölümünden sonra uzunca bir zaman elime kitap almadım. 14 yaşındayken yavaş yavaş tekrar okumaya başladım. Sanırım zaman geçirmenin verimli bir yoluydu okumak. Delice bir tutkuyla okurdum. Harçlıklarımınla oyuncak ya da iğrenç şekerlemeler değil kitap alırdım. Babam bana daima bol para verdi. Çok cömert olduğundan değil, ilgisizliğinden... Lanet olsun, ne halt ederse etsin, demenin yoluydu harçlıklar. Kütüphanemi neredeyse sıfırdan oluşturmak zorunda kaldım çünkü annemin ölümünden sonra babamın ilk icraatı, kitaplarının büyük kısmını bir yardım kuruluşuna bağışlamak oldu. Giysilerine, mücevherlerine ve diğer özel eşyalarından kalanlarına da aynı şeyi yaptı. Hatta fotoğrafları bile teyzeme gitti. Onları ancak yetişkinliğimde geri alabildim ve hâlen dolabımda saklıyorum.

Ergenliğimi okuyarak atlattım çünkü bu, babamı sinir ediyordu, zayıf ve solgun benizli ergenin teki olmamı okuma merakıma bağlıyordu. Golf kulübünde daha şimdiden sürüsüyle kız araklamayı başaran, türlü fırlıdaklıkların peşinde, bronz tenli, gürbüz erkek evlâtları olan arkadaşlarına duyduğu imrenmeyi gizleyemiyordu. Bana gelince, onlarla aramdaki farkı daha da belirginleştirmek için ağzımı sadece burjuvazinin sayılı günleri olduğunu ve bir banka soymaktan daha beterinin,

bir banka kurmak olduğunu söylemek için ağzımı açardım. Komünizm özentisine kapılmış yeni yetmenin biri falan da değildim. Manifesto gibi bilumum saçmalıkları babamı ve zengin arkadaşlarını kıl etmek için sadece mühimmat yüklenmek adına okumuştum. Yırtık pantolon ve kirli gömlekler giymeyi de ihmal etmiyordum.

Sağlıklı gençliğe model olarak kabul ettiği o budalalara benzemek istemeyişime ifrit olan babam kendi deyimiyle “gerçek bir erkeğe dönüşmem” konusunda bana yardım etmeye karar verdi. Benimle konuşurken muhabbeti müstehcen mevzulara getirip dayıyordu ve bir gece beni “özel bir restorana” âdeta sürüklenerek götürdü; lüks bir kerhâneye...

“Hangisinininden hoşlandıysan söyle, ben ödüyorum!” dedi, kızları bana göstererek. O durumdan yakayı sıyırmak için başımın döndüğünü ve açık havaya çıkmazsam oracıkta düşüp bayılacağımı söyledim. Babam, elbette ki yutmadı. Ancak deli saçması bir bayılma sahnesinin parçası olması riskini göze alamayınca mekânı terk ettik. Eve dönene kadar bana ağzına geleni söyledi. Öküzdüm, hastaydım, düpedüz sapıktım ve bir daha benimle asla dışarı çıkmayacaktı. Golf kulübüne bile... Bu durum beni mutlu mesut etsin diye de sözünün arkasında durdu. Evlenme planları yaptığım kadınla çıkmaya başlayana kadar da devam etti bu durum. Kaç yaşımda mı kaybettim bekâretimi?... Babamın işgüzarca planından hemen sonra... On yedinci yaşımı yarılamiştım. Şehir merkezindeki geneleve tek başıma gittim. Seçtiğim kadının bir kolu kırıktı ve seviştikten sonra, parasını ödediğim bir saati doldurmak için garip bir hikâye anlatmaya başladı. Doğduğu şehirde, yarı hayvan yarı insan olan çocuklar doğuran kadınlar olduğunu söyledi. Sanırsam iki tahtası eksikti kafasında.

Okumalarım dönecek olursam!.. O kadar çok okuyordum ki öğrencilik hayatım bundan zarar görmeye başladı. Dersleri bir yana bırakıp roman, hikâye ve tiyatro oyunlarına

yumuluyordum. Ki bunlardan bazıları katiyen bir ergene hitap etmiyordu. Kitaplar beni bir nebze olsun mutlu etmiş miydi?.. Aksine, mutsuzluğun gayyasına sürüklediler beni. Ama kişiye özel bir mutsuzluktu bu, diğerlerinden daha iyi olduğuna inanan birinin mutsuzluğuymuştu. Kendi ellerinle kendi mutsuzluğunu yoğurmak için kitaplara başvurmak... Bu, çok da hayret verici bir şey değil. Hatta daha mantıklı olduğunu bile öne sürebilirim. Bu konuyu daha fazla uzatmaya niyetim yok çünkü mevzumuz bu değil. Sadece şöyle bir not düşmek isterim: Bence edebiyat, zaten mutsuzluğa meyyal olanların insanî mutsuzluğunu pekiştirme sanatıdır ya da en azından, mutsuzluğun ne denli sınırlı olabileceğini gösterme sanatı. Masumane coşkusuyla, neşesiyle insana yaşama sevinci veren güzel senfoniler bestelemek ve güzelim bir sabahın ışığının tek kahramanı olduğu usta işi tablolar yapmak mümkündür. Ancak ana teması mutsuzluğa odaklanmayan bir tane bile kitap yoktur. Neden böyledir?.. Çünkü öyle bir kitap yaratabilmek için derinden mutsuz olmak şarttır. Ve yazı saltanatının kıyısında köşesinde bir tür mutluluk aramak!.. Clarice Lispector, hatırlıyor musunuz? Ve ben...

İşin ironik tarafı, kitaplara teslim olmamdan ötürü, yedi yirmi dört mutlu olabileceğim yanılgısına düştüm. Dolaylı bir ilişki ama neden olmasın?.. Onlar, yani onlar dediğim kitaplar, karımla tanışacağım mekâna gitmeme vesile oldu... Hayır canım, “eski karım” ifadesi hiç de daha münasip düşmez! Ayrı yaşadığımız doğru ama kâğıt üzerinde evliliğimiz devam ediyor. Böyle çünkü hukuki açıdan, avukatlarımızın babamın servetinden faydalanmama devam edebilmem için buldukları en sağlam yol buydu: Bu mekânın aylık ücretini ödemeye indirgenen kullanım hakkı. Zaten bildiğiniz üzere, cinayeti işledikten sonra mirasa dair bütün haklarımı kaybettim. Bu yüzden ondan söz ederken “karım” diyebilirim. Son âna dek de böyle nitelendirmeye de devam edeceğim.

17.

Paris'te oldu bitti. Felsefe lisansımı tamamlamış ve en fiyakalı Fransız üniversitelerinden birine master öğrencisi olarak girmiştım. Sadece ufkumu genişletmek için değil, babamın erişiminin dışında olabilmek için... O, o sırada, benim, işsiz filozof ve fikrince daha da komiği, finans sektörünün çakalı olmuş kapitalist domuza bağımlı biri olan bendenizin geleceği üzerine tahmin yaparak kendince eğlenmekteydi. Babam, para işlerinin kompetanı bütün kapitalist domuzlar gibi orijinal espriler yapma konusunda tam bir fukaraydı. Ve ben de finans sektöründe yıldızını parlatmış kapitalist domuzun âvâre evlâdı olarak o boktan ve bayat şakalarına uyuz oluyordum. Hâsılı, benim bu ekonomik bağımlılığı sindirmem 10 bin kilometre öteden çok daha kolaydı. Her ay yüklü bir havale geldiği için için Rive Gauche'da¹, D'orsay Müzesi'nin hemen yanında şık bir apartman dairesi kiralamıştım. Sabahları üniversiteye gidiyordum, akşam ve geceler bana kalıyordu. Dersleri izlemiş olmak için çok da yoğun olmayan temel bibliyografyayı okumak yetip artıyordu bile. Fransa'da master işi çocuk oyuncağıydı. Boş vakitlerimi Ulusal Kütüphane'de o vakte kadar okuma fırsatı bulamadığım Fransız ve Rus klasiklerine yumularak

1 Rive' Gauche: Paris'i ortadan ikiye bölen Seine Nehri nin sol yakası. Parisli, konumunu açıklarken Seine'in Sol Yakası ya da Sağ Yakası tâbirlerini kullanır. Tıpkı İstanbulluların yer bildirirken Anadolu Yakası, Avrupa Yakası demesi gibi. E.N.

değerlendiriyordum. Bazı bölümlerde çevirmenlerin alengirli süslemelerini görmezden gelirse Rus yazarlardan yapılan çeviriler, sağlam edisyonlardı.

O vakitler Paris'te yaşayan teyzem ve kocasıyla haftada bir yemeğe çıkıyordum. Birkaç aydır bu tatlı hayatı sürdürüyordum ki karşıma karım olacak kişi çıktı. Dostoyevski üzerine bir yazı okumaktaydım, bir anda arkamdan davetkâr bir kadının buğulu sesini işitmiştim: “Bu ne konsantrasyon?..”

“Bir hışımla görgüsüz hemşehrime döndüm. Tam ağzıma geleni saydırmaya başlayacaktım ki dondum kaldım. Babamın ölümü sonrası estirilen sansasyonel fırtınalar sırasında onun fotoğrafına gazetelerde rastladınız mı, bilmiyorum... Hayır mı?.. O hâlde tarif edeyim. Onun gerçekten nefes kesen güzelliğini tasvir etmek pek de zor olmayacak. Uzun boyluydu. Her daim omuz hizasında kestirdiği açık kestane saçları vardı (hâlâ öyle olmalı), gözleri duman grisi... Teni, kusursuz beyazlığıyla gözümü alıyordu. Endâmı öylesine mükemmeldir ki çok dikkatle bakan bir gözün fark edebileceği ufak kusurlar bile güzelliğinin bütünsel uyumuna hizmet eder çünkü güzellik dediğin şeyin öz niteliğidir, içinde eriyerek güzelliğin etkisini vurgulayan kusurları içermek... Gülümsemesi, burjuva gülümsemesidir, ortodonti hârikası inci gibi dişleri, yüz ifadesine çocuksu bir hava katar. Leziz başka bir yönü, hareketlerinin ahengidir: yürürken kalçalarının hafifçe titremesi, birine bakmak için yüzünü çevirip ilk teması kurduğunda, saniyenin yüzde biri gecikmeyle gelen şöyle bakması... Elleri bir şeye uzandığında öyle yavaşça hareket eder ki dünya daha yavaş dönüyor sanırsın. Bu son saydığım hasletlerini doğal olarak daha sonra keşfedecektim. Ama sanki bunların tamamını, daha ilk gördüğümde öngörmüştüm. İlk görüşte aşk mı?.. Evet, daha incelikli bir tanım bulunana kadar bu da iş görür.

Nutkum tutulmuştu, bu yüzden o başlattı sohbeti. Bir haftadır beni izlediğini itiraf ederek başladı konuşmasına. “Seni

ilk gördüğümde bizim yazarlardan birinin kitabıyla haşır neşirdin. O vakit anladım bizden biri olduğunu...” diyerek açıkladı ilk ilgisinin nedenini. 18. yüzyıl Fransız mutfağı üzerine araştırma yapmak için geliyormuş kütüphaneye. Birkaç yıldır devam ettiği aşçılık kursunun teorik ödev konusuymuş bu. Devam ettiği kurs, hem çok saygın hem de uluslararası bir üne sahipmiş. Ancak öğrencilerin büyük bölümü Üçüncü Dünya ülkelerinden zengin aile fertleriydi. Dertleri lezzet ustası olmaktan ziyade, Avrupa’da uzun süre kalabilmelerine mazeret oluşturmaktı. Bunu söylediğimde hemen itiraz etti; niyeti, kursu bitirince şık ötesi bir restoran açmakmış. Şu “şık ötesi” tâbiri benim lûgatımda yer almaz ama karım bayılır.

Gelecek planlarına bir nokta koyduktan sonra benim neler yaptığımı sordu. Felsefe okuduğumu söyledim, gündelik hayatımdan biraz söz edince pek ilgisini çekemediğimi hissettim. İlginçtir, onca yıllık birlikteliğin sonunda bile bu izlenim kaybolmadı bende. Kütüphaneden çıktık ve bir Montmartre kafesine demir attık ve orada bize servis veren yaşlı garson bizi kibarca kovana kadar da orada kaldık. Soluk almadan konuşuyordu ve ben de ağzım bir karış açık onu dinliyordum. Neredeyse bütün hayatını anlattı. Onun gibi biriyle hiç tecrübem olmamıştı. Böyle muhteşem bir kadın bende ne buluyordu, onu da anlamış değildim. Metroda birbirimizin telefon numaralarını aldık. Eve yakın bir bistroda iki gün sonra buluşmak üzere sözleştik. Ultra lüks bir deri ceketle geldi. Gözlerim kamaşmıştı ama aynı zamanda yerin dibine girmiştim, paspal bir öğrenci gibi giyiniyordum hâlâ. Akşam yemeği boyunca beni incitmeden giyim tarzımı irdeledi. Yüksek idealler ve sistemlerle ilgilenen bir filozof olsam bile daha özenli giyinmem gerektiğini söyledi.

“Hatta şu güzel saatin, üzerine geçirdiğin bu kıyafetlere uymuyor.”

Teyzemin aldığı mezuniyet hediyesi pahalı saatimi işaret ediyordu. Ertesi gün birlikte alışverişe çıkmayı önerdi. Yeni bir buluşma nedeni olduğu için şevkle kabul ettim.

O günden sonra kıyafetlere ciddi para yatırmaya başladım. Paris'ten ayrılanaya kadar (ve orada beraber dört yılımız geçmişti) gardırobumuzu yılda iki defa elden geçiriyorduk. Giysilere, trendy restoranlarda akşam yemeklerine, ev eşyalarına ve bir dolu ıvır zıvıra servet harcıyorduk. Daireme bayıldı (gerçekten de bayılınacak bir yerdi) ama birazıcık elden geçmesi gerekiyordu. Kullanmaya bayıldığı bir başka tâbir de “çekidüzen vermek”ti. Beni ve dairemi elden geçirdikten sonra, arkadaşlarına takdim edildim. Grupta, ikisi Fransız, diğeri Amerikalı üç genç ile İtalyan bir kız vardı. Üçü gastronomi okuyor, diğeri de büyük bir şirkette finans uzmanı olarak çalışıyordu. Amerikalı, ona diğerlerinin aksine çok yakın davranınca itiraf etmek zorunda kaldı, onunla bir şeyler yaşamıştı. “Merak etme, artık aramızda bir şey yok.” diyerek yatıştırdı beni.

Tanıştıktan dört ay sonra beraber yaşamaya başladık. Sadece duygusallıktan değil, tabii ki zarûretten de. Pahalı alışkanlıklar, gastronomi okulu ve Şanzelize civarındaki apartman dairesine ödediği fahiş kira, iki sene önce bir uçak kazasında ölen ebeveynlerinden kalan mirasının büyük kısmını eritmişti. Benim dairemde birlikte yaşamak benim fikrimdi. Ödül olarak hayatımın en fantastik seks gecelerinden birini yaşadım. Yatakta inanılmazdı, kendisine sövülmesinden, saçlarının çekilmesinden bile hoşlanıyordu. Pek matah bir şey sayılmazdım ama bana esin veriyor ve kendime güven duymamı sağlıyordu. Nasıl mı?.. Mesela, fütüristik restoran fikri, karımın gastronomiye olan ilgisinden kaynaklandı. Beslenmenin tarihine ilgi duymama o önayak oldu ve konuya dair kitaplar önerdi. Yemekle ilgili onca kitabın farmakolojik kaygılardan sıyrılıp tüm dikkatini damak tadına vermesinin ancak 19. yüzyılın ilk yıllarında mümkün olduğunu biliyor muydunuz? Ayrıca “gastro-

nomi” terimi de o dönemde kullanılmaya başlanmıştı. Bunun sebebi, lezzet tutkunluğunun oburluk günahıyla ilişkilendirilmesi olabilir. Üstüne üstlük yazarlar, suçsuzluk hissetmeksizin bu konuları ele alamamış olabilirler. Hatta kimi düşünürler, lezzet tutkunluğunu, koku gibi, güçlü öznelliğinden ötürü, süflî bir insan alışkanlığı olarak gören filozoflar vardı. Aynı düşünürler görme, dokunma ve duymayı, doğanın objektif bilgisini taşıdıkları gerekçesiyle daha üstün addediyordu. Kolaylıkla tahmin edebileceğiniz üzere, benim eleman, Hemistiquio’dan söz ediyorum canım, damağın üstünlüğünü kabul ederek bu felsefî yaklaşımı kaldırıp bir köşeye fırlatıverdi.

Tam şu an, yanlış bir fikre kapılmamanız için bir gözlemi mi sizinle paylaşmam çok önemli: Beni ‘takma kafana felsefesi’ ile tanıştıran karımdır. Aynı zamanda tanımadığım bir tür kültür ile: yüzey kültürü. Boyadan ya da genel kültürün ötesinde bir oluşumu kastetmiyorum. Yüzey kültürü... Nasıl desem?.. Yüzey kültürü, kendini derinleştirme beceri ve birikimine sahip ama bunu yapmayacak kadar da kurnaz olan kişinin kültürüdür. Karım klasikleri bilir, kötü tabloyu iyisinden ayırt edebilir, büyük bir kıvraklıkla sinemayı bir sanata dönüştürebilen yönetmenler üzerine konuşabilir. Ancak... Bütün bu özelliklerine rağmen asla entelektüel ıstıraba teslim olmamıştır kendileri. Onunkisi yürekten bir tavır, kifayetsizlik meselesi değil. Entelektüelizm karşıtlığıyla da bir alâkası yok zira ruhu beslemenin öneminin farkındadır, her zaman da buna uygun davranmıştır. Entelektüel çileye teslim olmadan hayata lâayık olanı ya da olmayanı, düşünce ve sanattan imbikler... Şahsen bana göre bu, bilgeliğin ta kendisidir. Kendi tarzında bir bilgelik... Saydığım bütün bu özellikleri, onu benim gözümde daha da arzu edilir kılıyordu. Hayatın kaçınılmaz ıstıraplarına karşı da aynı duruşu sergiliyordu. Anne-babasının ölümü mesela... Kazadan söz edilmesinden hazzetmezdi, kendi de bu konudan nadiren söz ederdi. Sözü ailesine getirsem konuya teğet geçer, yaşamak için bir şeyleri geride bırakmanın ve unutmanın

lüzumuna vurgu yapardı. Karımın bu mottosu, sağlam bir felsefî geleneğin eseriymiş belki de. Zaten ailemle ilişkilerimde bile onun gibi davranmam için çabalarımı: unutmak...

Onun taktiği, hayatımın önemli anlarını boyadığım dramatik renkleri, sırf solsunlar diye yumuşatıp seyreltirmektir. Ancak benim durumumda gerçeklerin onu hatalı çıkardığı da doğrudur.

Paris'teki hikâyemize dönersek, onu tanıdıktan sonra, masraflarım inanılmaz arttı, bu da babamın dikkatini çekti. Bir sabah, karımla hâlâ yatağımızdaydım, babam aradı. Sesini duyduğumda, suçüstü yakalanmış gibi, hıncırca bir mutlulukla ürperdim. Lâf olsun diye bile hâlimi hatırlamı sormadan konuyu paraya getirdi, masraflarım çok artmıştı, bunun nedenini merak ediyordu. İki lâfı bir araya getirip de anlamlı bir şeyler söyleyemediğim için telefonu karım kaptı. Kendini tanıtırken tarzı o kadar şirindi ki:

“Merhaba, beyefendinin müsrifliğine neden olan kişi benim!..”

Ve kütüphanede bana da yaptığı gibi, hayatından kimi parçaları eklediği, projelerini açıkladığı ve hatta kişiliğinin bazı yönlerini açığa çıkaran koyu bir muhabbet tutturdu. Kendisini fiziksel olarak bile tarif etti. Babamla senli benli konuşabiliyor olması beni hayrete düşürdü. Sanki ikisi yılların arkadaşıydı. Telefon sohbeti neredeyse bir saat sürdü ve kahkahalarla sona erdi. Sonunda babam telefona beni istedi.

“Karın çok tatlı. O, harcadığın paralara fazlasıyla değer. Tanışmak istiyorum onunla. Bana bir fotoğrafını göndermeyi unutma!”

Böyle dedi ve kapattı.

“Baban, o abartarak anlattığın duygusuz canavar olamaz!” dedi, banyoya girmek için kıyafetlerini çıkarırken.

Ona karımın fotoğrafını gönderdim. İki hafta sonra, maasım da ciddi bir artış yapmıştı. Ayrıca bir de mesajı vardı:

“Nihayet bir şeyi doğru yaptın.”

18.

Karımla babam arasında yaşanan bu telefon muhabbetine dair ne diyeyim, bilemedim. Ama içten içe onu hoşnut eden bir şey yapmış olmaktan ötürü -onun sempatik ve güzel bulduğu bir kadınla beraber olmaktan- öfke doluydum. Bir yandan da onunla birbirimizi yiyip bitirmemize bir nokta koymanın zamanının geldiğini hissediyordum ve karım, ailemizde yakınlashmayı sağlayacak mükemmel bir aday olarak pat diye girivermişti hayatımıza. Benim ne istediğim bir yana, ikisinin aynı gezegende yaşıyor olması çok tuhaftı. Her ne kadar babama bağımlı olsam da onu Paris'teki yaşantımdan izole etmiştim.

Açıklayayım: Çekmeceleri ağzına kadar dolu bir arşiv gibiydim. “Anne” dosyasının çekmecesini vardı ki olabildiğince kabarık olmasını istiyordum; diğeri “baba” dosyasıydı ki onun da boş olmasını istiyordum, bir başka dosya “felsefe”ydi, bir diğeri “edebiyat”, ötekisi “aşk!..“

Ve böylece uzayıp gidiyordu.

Evet, hayatımı, tavsiye edilenin de ötesinde bölümlere ayırmıştım ve işte bu yüzden, dosyalar birbiriyle karışmamıştı... Yani, haklısınız, “anne” ve “baba” dosyaları birdi... Bir şekilde karımla babamın birbirleriyle şıp diye ahbab olabilmesi şunun ispatıydı: Hayat bölümlere ayrılamaz, bu beyhude bir uğraştır, yanılsamadır. Hiç mi hiç hoşuma gitmemişti bu durum.

Babam çok gecikmeden bizi Paris'te ziyaret etmeye karar verdi. Karım onu karşılamaya havaalanına gitmemiz için

ısrar etti. Gelen yolcular alanında onu gördüğümde, o sefil his yeniden nüksetti. Kılığım kıyafetim ne kadar yerli yerinde olsa da ona benzeyemezdim. Daha önce de anlatmıştım size, o, çekici bir herifti. Benden uzundu, atletikti ve bronz tenliydi... ve New Yorklu bir terzinin haute couture paltosu vardı üzerinde. Karımın gözleri kamaşmıştı. Selamlaşmak için elini uzattığında gözlerini hafifçe kıstı, sanki babamın et ve kemikten bir fani olduğunu test etmek istiyordu. Şehrin en elegan restoranlarından birinde babamla akşam yemeği yerken karımdaki minik değişiklikleri hatta kızarmaları hayretle izliyordum. Gözleri parlıyordu, mesela babam içki listesine bakarken ne zamanın ve hangi bölgenin mahsulü olduğu gibi şaraba dair envai çeşit yorumlarını yaparken... Babam cehaletin kör kuyusuydu ancak iş, kibar olduğu izlenimi verecek konulara gelince on numaraydı. Hatta İngilizce ve Fransızcası da şakır şakırdı. Tabii ki karımın bunlara hayran kalması beni ifrit etti. Ülkemizin türedi para babalarının yaşamsal konulardaki fukaralıklarını gidermekten değil, bunları örtbas edebilmek için şarap uzmanlarını finanse etmekten hoşlandıklarını söyleyerek babama esaslı bir yumruk savurmaya çalıştım. Babamın bu saldırıyı iyi idare ettiğini kabul etmeliyim. Servis yapıldı ve o kadehini hoşgörü ve gerçek zekâyâ kaldırdı. Karım şuh kahkahasını savurduktan sonra tanıştığımızın ilk gününden beri bana şarap kültürüne dair bir şeyler öğretmeye çalıştığını ama benim öğrenmemek için ısrarla ayak dirediğimi söyledi. “Sanki şarapları tanımak, onun burjuva vicdan azabını daha körükleyecekmiş gibi...” diye ekledi.

Eve döndüğümüzde kıskançlık krizine kapılmam kaçınılmazdı tabii ki!.. Karıma, pek tatlı ve hoş bulduğuna göre arzu ederse “benim ihtiyara” verebileceğini söyledim. Aslında ağzıma hiç yakışmayacak bu sözü, sırf babama çakabilmek için savurdum. Karım ısrarla susunca ilişkimizin bittiğini ilan ettim. Bunun üzerine siyah ipek elbisesini yere bıraktı, bana yaklaştı,

göğsüme yaslanarak “benim ihtiyarı” (bu ifadenin iyi bir etki bırakacağını biliyordu), sadece hoş bulduğunu fısıldadı. Böyle davranmamın sebebinin babamın varlığının kompleksimi tekrar su üstüne çıkarmasından kaynaklandığını söyledi. Finalde yavaşça şunu üfleyerek noktayı koydu:

“Şimdi annesiyle uyuyan sensin, aşkım!..”

Öpüşüp yalaşarak yatağa attık kendimizi. O gecenin nasıl da fevkalade geçtiğini kafanızda canlandırabilirsiniz. Hayır, o kadarını beceremezsiniz!

Babam Paris’te üç hafta kadar kaldı. O süre boyunca pislik yapmamayı başardım. Nihayetinde anneciğiyle yatan bendim artık. O tuhaf ifadenin üzerimde sağaltıcı bir etkisi oldu. Karım, her gece babamı oteline bırakmamızın ardından eve geldiğimizde bunu tekrarlamaktan asla geri durmadı. Bu onu da heyecanlandırıyordu. En azgın dönemimizdeydik, bu yüzden karımla babamı şehir gezmeleri için yalnız bırakmakta sakınca görmedim. Bahanem basitti; üniversitede tez üzerine yoğunlaştığım bir dönemdeydim. İşim başımı aştığından (ya da öyle görünmesini istediğimden), akşamları onlarla yemek için seçtikleri mekânlarda bir araya geliyordum. Bir sergiyi gezdiklerinde ya da Vendôme Meydanı’nda yaptıkları keyifli alışveriş sonrası geçirdikleri mükemmel anlar, beni hasetimden çatlatıyordu. Karımla geçirdiğim günlük hayatımın küçük keyiflerini elimden almıştı babam. Ama kurduğum pragmatik bir maliyet-fayda ilişkisi denklemiyle kıskançlık hissini bertaraf ediyordum. Babamı günün büyük bölümünde görmekten kurtuluyordum ve onunla geçirdiği saatlere kefaret olsun diye karım, aşk sanatına dair tüm hünerlerini bana sergiliyordu.

Son akşam yemeğimizde, babam, yürekten ilgisine minnetarlığını göstermek adına, ona pahalı bir tek taş hediye etti:

“Oğlumu mutlu ederek beni de mutlu ediyorsun!” derken karımın gözleri yaşarmıştı. Ve itiraf etmem gerek, benimkiler de!..

19.

Babam, Paris'e iki kere daha geldi. Çok fazla samimi olmadık ama karımın sayesinde aramıza belli bir yakınlık kuruldu. Onun üzerine titriyordu; buna, benim saldırganlıklarıma son anda bir tampon görevi görmek de dâhildi ya da tam tersi... Babam da bizi her defasında daha da bol parayla ödüllendiriyordu. Ben inandım, siz de inanabilirsiniz... Keseyi açmak onun için şefkâtini göstermenin bir yoluydu. Bu son derece mantıklı!.. Babam ilgiye muhtaç biri miydi? Hiç böyle düşünmedim. Daha önce kesin belirtmişimdir, günün her ânında kadınlarla çevriliydi. Hepsi alabildiğine güzel ve seksiydi. Onun yakışıklılığının meftûnuydular. Elbette tamamının gözü, servetine kilitlenmişti. Bazıları eve sık sık geliyordu, belli ki onlara böyle yaparlarsa kârlı çıkacakları umudunu vermişti. Ancak kaderleri hizmetçilerinki gibiydi, haddini aşp yüz göz olan kadınları anında sepetlerdi. En uzun ilişkisi ancak altı ay sürmüştür. Babam kadınları kullanmış mıdır?.. Bu soruyu sormadan önce yeterince düşünmediniz bence. Bir kadını kullanmak nedir? Genelde, ne zaman adamın biri kadının birini kullandı dense bu, sonsuza kadar sürmedi demektir. En azından yıllarca... Elbette öyledir çünkü bir kadını kullanma meselesi zamanla ölçülebilir bir şeydir. Söylemeye çalıştığım şey şudur: Bir kadın kendini kullanılmış hissettiğinde, önünde sonunda, bunun yeterince sürmediğini düşünür ya da bu kadar bile değildir.

Laf ola beri gele bu sorudan yola çıkarak iki çift kelâm etmek isterim. Diyelim ki babam hatunların eskortluğundan bir noktaya kadar hoşlanıyordu. Sanıyorum, şıp diye de âşık oluyordu ona. Ancak bu aşk, doğuşundan da hızlı sönüyordu. Özellikle de yeniden evlenme riski ufukta belirip de özgürlüğünü tehdit etmeye başladığında... Bunu, özgürce kadın tavlama özgürlüğü kapsamında değerlendiriyor olabilirsiniz. Tamam ama bunu, insanlık tarihi boyunca kadınların erkek cinsine beslediği hıncın yarattığı bakış açısıyla da ele alabilirsiniz. Babamın, özgürlüğünü kaybetme endişesiyle bir kadına bağlanmadığını söylediğimde kafamda daha basit bir fikir vardı: hesap vermek zorunda olmadan gidip gelme özgürlüğüne sahip olmak. Şu köşeye kadar ya da Moskova'ya kadar... Kadınlarda, erkeklerin attığı her adımı kontrol etmek yönünde, kiminde zayıf, kiminde ise güçlü bir eğilim var, erkeğin hayatını cehenneme çeviren bir eğilim.. Ve bu da erkeğin düzenbaz ve yalancı olmasının nedeni hâline geliyor. Bir kadınla yatmak şöyle dursun, bir başka kadınla sokakta yana yürüdüğü için yalana başvuran herifler var. Bu olguyu, biyolojik sebeplere bağlayan bir şeyler okumuştum yıllar önce. Kadınların atacılığı ve malı gibi gördükleri erkekler üzerinde nasıl bir egemenlik kurduğuna dair bir yazı. Şöyle bir şeydi:

Evet, kadınlar, erkeklerin üzerinde mutlak bir egemenlik kurmuşlardı çünkü dölleyici/besleyici olarak değer verdikleri erkeklerini başka kadınlara kaptırmak istemiyorlardı. Doğuran çağlarındayken ya da beslenecek bir yavru varken bu korku daha da büyüktü. Modern kadınların genlerinde yerleşmiş bu miras, kadınların yaşlandıkça neden partnerlerini özgür bırakma eğiliminde olduklarının sebebi de olabilir. Doğurganlığı yitirilmişse, büyütecek bir yavru da yoksa bir dölleyici/besleyicinin de önemi kalmayacaktır. Benim ne iflâh olmaz bir kadın düşmanı olduğumu anlayamadınız mı hâlâ?.. Gerçi bu kadar azılı bir düşman olduğumu ben bile bilmiyordum.

Benden bu kadar klişe lâf bekliyor muydunuz? Ağzımızdan çıkanlara inanmadığımız anlar olmaz mı hiç?.. Kafamızın içindelerken mantıklı gelen o düşünceler, dile getirildiğinde anlamlarını yitirmez mi çoğu zaman?.. Yine de klişeler mühimdir. İnsanların büyük bir çoğunluğunun bunları hakikatmiş gibi yaşaması, üstün gerçekler olduğu anlamına gelmez. Tam şu an aklıma geldi, deyivereyim, insanların boyunduruğu altına girdikleri klişeler, “kötü”nün zuhur etmesidir. Böylece tutsak ettikleri ruhun sahibi, yüce bir varlık hâline gelmeyi isteyemeyecektir ve ayrıca “kötü”nün bizatihi kendisinin daha üstün bir tasarımın parçası olduğunu anlayacaktır. Velhasılı demek istediğim şudur:

Klişeler, şeytanın kendisi ya da işi diye adlandırdığımız kötülüklerin kılık kıyafetleridir. Cennetten yeryüzüne sürülen melek, “kötü” değil “kötü”den bir cüzdür. Bu konuyu biraz daha irdelemek isterim.

Şu gözleminiz ilginç: Babamı sevgililerini terk etmeye iten sebepleri anlamaya çalışırken ona şefkâtle şöyle bir bakıverdim. Bu bakış, beni onun canını almaya iten sebeplerden biriydi. Nihayetinde onu sevmeyi başarabilmek için...

Paris’te geçen üç yıllık evlilik hayatımdan sonra karımın yavaş yavaş beni boğduğu hissine kapıldım. Tatlıydı, şirindi ancak hayatımın onu ritmine göre şekillenmesi gerçeği, bana eskisi kadar keyif vermiyordu. Onun, burada, ülkemizde bir ay geçireceği haberini almak, ilaç gibi gelmişti. Seyahati bana bir hafta kala söylemesine çok şaşırdım. Karıma kalan yeni bir miras konusunda halletmesi gereken işler vardı; miras bu kez, bekâr ölen ve varlıklı, homoseksüel amcasındandı.

Nihayet bir başımaydım. Karımla tanışınca bizden uzak duran teyzemi aradım. Karşılıklı antipatileri daha ilk görüşmede başlamıştı. Yine de akşam yemeği vukuatsız geçmişti; ben, karım, teyzemle eşi... Daha sonraki birkaç buluşma, ikisinin arasındaki farklılıkları keskinleştirmekten başka bir işe

yaramadı. Özetle teyzem, bu birlikteliğe aceleyle karar verdiğimizizi düşünüyordu. Karım ise teyzemin ona dair şüpheleri olduğunu ânında anlayacak kadar zeki idi.

Teyzemin karımdan hazzetmemesi, ağzımın tadını kaçırıyordu ancak ona beslediğim derin sevgi ve saygı elbette yerli yerindeydi. Bu yüzden karım gittikten üç beş gün sonra hemen aradım teyzemi. Ertesi akşam güzel bir restoranda birlikte bir akşam yemeği planladık. Restorana geldiğimde, karı-koca oturuyordu. İkisi de burnundan soluyordu. Sanki kallavi bir kavgaya kısa bir ara vermiş gibi hâlleri vardı. Belirtiler barizdi: Teyzem titriyor, kocası lavaboya gitmek için izin isteyecek kadar boncuk boncuk terlemektedir. Enişte bey, ayağa kalkarken teyzemi bakışlarıyla yedi bitirdi sanki. Gidince hemen ne olduğunu sordum. Önemli bir şey değildi, çiftlere özgü sıradan bir tartışmaydı, o kadar. Önce, sadece bu kadar olduğuna inandım, bir anlaşmazlık ama ortamı rahatlatmaya çalışsam da gerginlik yerli yerinde durduğundan daha ciddi bir şey var, diye düşünmeye başladım. Teyzemin sokakta, benimle garip vedalaşması da bu izlenimimi teyit etmişti. Ağlamamak için büyük bir çaba sarfediyordu ve beni öptü, gergin duruma rağmen şefkatle kucakladı beni. O sırada da kulağıma bir sırrını itiraf ediyormuş gibi fısıldadı: “Ne olursa olsun, her zaman senin yanıdayım, bunu unutma!”

Bu, onları son görüşümdü. İki ay sonra, Milano’ya taşındılar. Kocasının kısa süre sonra hayata veda edeceği Milano’ya...

20.

Teyzemin fısıldayarak söylediği o sözün üzerinde pek durmamıştım. Eve dönerken, yemek boyunca olan biteni kafamda evirip çevirirken hâllerini, gelgeç bir duygusal dengesizliğe bağladım. Teyzemle kocası, hiç kuşkusuz, orta yaş bunalımına kapılmışlardı. O dönemlerde en mutlu evlilikler bile sarsılabilirdi. Son günlerini o adamla geçirmek isteyip istemediğini sorguluyordu, belki diğeri de aynı şeyi düşünüyordu. Teyzemin endişelerini anlayabiliyordum. Eşi, maddi açıdan rüya gibi hayat sunmuştu, sunmaya da devam ediyordu. Entelektüel bakımdan da donanımlı biriydi. Karısının sanatla ilgili işlerini, prestijli galerilerdeki sergileri finanse ederek, onun gravürleriyle gurur duyduğunu sık sık tekrarlayarak ona her zaman destek olmuştu. Lâkin gözlemlediğim kadarıyla aralarında gerçek bir yakınlık yoktu sanki, yılların beraberliğine rağmen üstelik. Birbirlerine nezaketle davranıyorlardı, bu yüzden birbirlerinin kafalarından geçen gerçek düşünceleri anlayabildiklerini sanmıyorum. Aceleci olmak istemem ama sorarım size, deliler gibi âşık olsalar da bir adam ve bir kadın birbirlerine karşı ne kadar şeffaf olabilir ki?.. Belki bunun mümkün olduğunu düşünmek bir romantik fanteziden öteye geçmez. Belki de ben, bu şeffaflığın hiç var olmadığı kendi hikâyemin etkisi altındayım.

Teyzemle eşi benim gözümde bir geminin kamarasında zorunlu bir birlikteliğe maruz kalan iki yabancı gibiydiler

hep. Evet, o kısıtlı yaşantı içinde ortak noktaları bulunduğunu hissetseler de bir an önce bu zorunlu yolculuk sona ersin ve mahremiyetlerine bir zarar gelmesin istiyorlardı. İkisi de sever gibi görünseler de asla çocuk yapmadılar. Milano'ya taşınacaklarını öğrendiğimde bütün o izlenimlerime bir kesinlik daha ekledim: Teyzem Paris'i bırakma fikrinden hiç hoşlanmamıştı. "Ne olursa olsun, her zaman senin yanıdayım, bunu unutma!" Bu, sevdiği şehri terk etmek üzere olan ve bundan ölesiye mutsuz olan birinin cümlesiydi.

Komik değil mi?.. Mantığı nasıl da iskambilden şatolara dönüştürüyoruz!..

İki hafta su gibi akmıştı, yalnızlıktan rahatsızlık duymuyordum. Öyle aman aman hasret çekmesem de eksikliğini hissediyordum.

Biri ve öbürü arasındaki farkı açıklamaya çalışacağım: Hasret; hayat kaynağı ilgi, aşk, arkadaşlık olan bir duygudur. Eksiklik ise saf ve öylesinedir, hoş olması gerekmeyen duygularla da beslenebilir. Nasıl mı?.. İşkencecinin mesleğini icraya özlem duyması ya da tersi... İşkenceye maruz kalanın işkencecisinin eksikliğini hissetmesi... Karımın bana işkence etmesinden falan değil, hiç alâkası yok. Evet, onun getir götürcüsü olmayı bir hayli içselleştirmiştım. La Boetie'nin¹ sözünü ettiği gönüllü kulluk... Nasıl?.. Pek duyamadım sizi, tekrarlayın lütfen... Babamla olan ilişkimdeki mağdur rolünü benimseyerek işkencecimi mi özlüyorum? Net bir sonuca varamasam da uzun uzun kafa yorduğum bir noktaya değindiniz. Kendimi babamdan uzak tutardım çünkü onun yakınlığı beni benden alırdı ve o da kendince aynı şeyleri hissedirdi. Ama belki şöyle diyebilirim: Bizim nefretimiz öylesine büyüktü ki işkenceye maruz kaldığımı anlayabilmek için yanında bulunmaya ihtiyacım yoktu,

1 Etienne de La Boetie (1530 -1563): Modern siyaset biliminin temellerini atan Fransız yazar, düşünür, yargıç ve siyasetçi. Burada bahsi geçen, *Gönüllü Kulluk Üzerine Söylev* adlı eseridir. Ç.N.

tıpkı onun da bana işkence etmek için yanı başımda olmaya ihtiyacının olmaması gibi. Örneğin verdiği paralar, yeterince etkili bir işkence aygıtıydı. On bin kilometre uzaktan da olsa, pratik bir hesap yaptığıını ve bana giden paraların sırf zarar ziyan olarak gördüğüne adım gibi eminim. Karşılıklı nefretimizin beslenebilmesi için var olduğumuzu bilmek yetip artıyordu bile. Ondan kaynaklanan her şeyin yokluğa ve ölüme direnmesi gibi... Evet haklısınız, bundan besleniyorduk biz... Tamam, sorun, tepem atmayacak, söz veriyorum!.. Babamla ilişkimde, rollerimiz hiç tersine döndü mü yani işkenceci rolü bana geçti mi? Çocukken bundan söz etmiştim, bilmişliğimle annemin karşısında onu küçük düşürmeye çalışırdım; bu, bir tür işkence sayılabilir ama sizi kesmedi tabii ki!.. Peki sonraları, bir biçimde ben ona işkence uyguladım mı, tevessül ettim mi? Bunu mu öğrenmek istiyorsunuz? Onun canını aldım yahu, yetmez mi?..

Bu oturumu kapatsak hiç de fena olmayacak!..

21.

Sorunuz aklımın bir köşesinde durmakta. Sezgisi, irfanı güçlü birisiniz, biliyorum ama o kadar da değil. Beni bir miktar köşeye sıkıştırdınız, hissediyorum; fena da olmadı, bunu itiraf etmem gerekiyordu çünkü. Ergenliğimin sonunda babama yaptığım şeyi tarif etmek için “ışkence” sözcüğü doğru bir sözcük mü, bilemedim şimdi! Diyelim ki şöyle güçlü bir biçimde sarstım ve bunu yapmaktan acayip zevk aldım. Babamın beni kerhaneye götürmesini hatırladınız, değil mi? Ondan sonra benim homoseksüel olabileceğimden korktuğu, daha doğrusu homoseksüel evlâdı olan bir baba olabileceğinin ruhunda yarattığı dehşetle, bir psikoloğa görünmem gerektiğine karar verdi. Bu dangalakça fikir, babama akıl vererek mevcut ilişkisini güçlendirmeyi uman bir kız arkadaşının fikriydi. Tabii ki bir halta yaramadı. O hatun kişinin fukara planını kastediyorum. Tez zamanda kışına tekmeyi yemekten kurtarmadı kendisini. Terapi süreci, babam için bir ay boyunca kaygıyla hop oturup hop kalmak demekti. Bana aldığı randevudan söz edince ayak diredim. Aylığımı kesmekle tehdit edince yelkenlerim hemen suya erdi. Psikolog, 25-26 yaşlarında bir kızcağızdı. Sorularını yöneltirken duraksaması toyluğunu ele vermişti. Aslında, sonra öğreneceğim üzere, okulunu daha yeni bitirmişti ve babamın çıkıntılarında birinin okuldan arkadaşıydı. Hararetle takdir edilesi bir özgeçmiş değil elbette. Kızdan on yaş küçük olmama rağmen, belki de sağlam okumalarım ve

babamla yaşadığım çatışmaların bana bahsettikleri sayesinde ondan yirmi yaş daha olgun görüldüğümü de eklemem gerek. İntikam için her şey olabildiğine müsaitti. Ve intikamımı aldım, kitapçımın önerisiyle aldığım, bir ergen psikoloğunun popüler kitabı sayesinde...

Usta bir tiyatrocı gibi disiplinle senaryoya uydum. Başta, gönülsüzü oynadım. Tıpkı herhangi bir sorunlu ergenin psikologla karşı karşıya geldiğinde olduğu gibi... Çocukluk dönemimi ve annemin vefatını özetlerken kesik kesik konuşmaya, aralara küçük suskunluk anları yerleştirmeye dikkat ettim. Dördüncü haftada, konuşmalarımın arasına ağlama krizleri serpiştirmiştim. Aslında, ağlamıyordum da ellerimle yüzümü örtüyor, ağlama numarası yapıyordum. Ağlamaktan kıpkırmızı olmuşlar görüntüsü vermesi için sıkı sıkı ovuşturduktan sonra psikoloğa dikiyordum gözlerimi. O, fakültede öğrendiği yüzeysel bilgilerin ışığında ağlamamın sebebini sormamaya özen gösteriyordu. Bu davranışın kaynağı zihnimin derinliklerinde bir bölgeydi ve onun bulup tanımlaması gerekiyordu. Harfi harfine uyduğum kılavuza göre, hastalar, travmalarını bu bölgede gizliyordu. Bu kılavuzlar sahiden de çok faydalı!..

İşte böyle, bir ay süren seanslar sonrasında, genç psikolog ilk büyük vakasından oldukça etkilenmişti. Öyle böyle bir vaka değildi elindeki. Neredeyse gerçekten de gözyaşlarına boğulacağım şiddetli bir seansın ortasında, çocukken odamda ortaya çıkan ve yanıma uzanan bir canavardan bahsetmeye başladım. Yatağında büzülüp kalmışken beni mıncıklayıp oramı buramı ısırmasına engel olamıyordum. Nereye varmak istediğimi anladınız elbette. Bir sonraki seansta bu konuya dönmem için heveslendirmeye çalışsa da benim için canavar meselesi kapanmıştı. Travmanın odağından kaçmak, kılavuzdan öğrendiğim üzere, hastalarda sık rastlanır bir durumdu, ben de örnek hastalığımın üzerine titriyordum. Ancak bir dört seans daha geçtikten sonra küçük, sevimsiz detaylar ekleyerek canavardan

söz etmeye başladım: Mesela beni içi titreyerek okşarken kulağıma inlediğini... İki ay süren seansların üzerinden çok az bir süre geçmişti ki psikoloğum, çocukken cinsel tacize uğradığımdan şüphelenmeye başladı. Ve büyük bir olasılıkla da babam tarafından...

Pek de zeki değilmiş, bunun olmadığını söylemem lâzım... Hayır, elde ettiği sonuçları paylaşmadı benimle!.. Bunları babamdan işittim, bu da intikamımı tadına doyulmaz kıldı. Olaylar şu şekilde çıktı ortaya: Önce kız özel görüşmek üzere babamı davet etmiş. Çocukken benim farklı fantezilerim var mıymış sorusunu yöneltmiş, babamın o saat nutku tutulmuş tabii ki!.. Sonra, çocukluk çağında evde başka bir yetişkin erkek olup olmadığını sormuş; bir akraba, bir uşak... Babam "Hayır!.." demiş. Annemin ölümünden sonra bir şoför çalıştırdığını ama ancak evimizin arka tarafındaki bir bölümde yaşadığını -o da son zamanlarda- söylemiş. Kız, babamın bana karşı beslediği duyguları da sormuş. Mesela bir kez bile olsun doğmamış olmamı aklından geçirmiş miydi?.. Babam bir hayli kem küm etmiş olmalı. Psikolog, babama bir kez daha görüşmeleri gerektiğini söylemiş. Meseleyi niye bu kadar irdedelediği sorulunca o an için daha fazla açıklama yapamayacağını söylemekle yetinmiş. Yine görüşmeye gittiğinde, iki hafta öncesinde çetin geçen seans sonrasında psikoloğumun ilk kez gördüğüm müdürüyle de görüşmüş. Altmış yaşlarında, saygın olduğu kadar tehditkâr tarzıyla dikkat çeken kadındı. Şeytanın avukatı pozisyonuna bürünüp her kelimemi sorgulamıştı. Ancak tacize uğrayan çocuk rolünü öyle içselleştirmiştik ki performansıyla Freud döneminin ünlü Viyana Psikanalistler Topluluğu nun her bir üyesinin gözünü rahatlıkla boyayabiliyordum. İki saatlik görüşmede babama, çocukken onun tarafından tacize uğradığımı gösterir güçlü delillere ulaştıkları bilgisi verilmişti. Babama karşı soğuk ve gönülsüz tavrım bu yüzden: sevgi fukaralığı!.. Ve kuşkusuz karşılıklıydı. Babamın bana

dair yorumlarından yöneticisiyle psikoloğumun da fark ettiği üzere... Ve bu, ilişkimizi şirazesinden çıkaran şiddetli bir şeyin varlığına bir başka kanıttı, ikisi de bu sonuca varmıştı. Babam bunun bir çılgınlık olduğunu anlatmak için çırpındı durdu. Böyle bir şey, hele hele oğlunun cinselliğiyle ilgili bir şey kendisinden kaynaklansaydı ne diye oğlunu psikolojik tedaviye yönlendirsindi?.. Ancak kanaatlerinde hiçbir değişiklik olmadı. Bu argüman belki bir ay önce olsa iş görürdü ancak babamla aramda acayip durumlar olduğuna dair çok fazla gösterge vardı. Âmirin babamın savunmasına cevabı ne olmuş, biliyor musunuz?

“Beyefendinin oğlunun psikolojik tedavi görmesi için bir gayret içine girmesi gerçeğinin tuhaf kaçtığı doğru. Ancak bir suçlunun dönüp dolaşıp suç mekânına geri dönmesinin sebeplerini de anlayabilmiş değiliz. Oğlunuzu meslektaşımın muayenehanesine yönlendiren sebepler öyle şak diye açıklanamaz. Bilinçaltınızdan söz ediyorum, beyefendi!..”

Babam klinikte nelere mâruz kaldığını bağır çağır anlatırken gülmemek için kendimi zor tuttum. Hatta buna şahit olan sevgilisi, girdiği şoktan hâlâ kurtulamamıştı. Bir psikolojik işkence uzmanı, kendi zehrini tatmıştı. Ben evlât edinilmiş olduğum hikâyesiyle sarsılmıştım; zavallılık sırası ondaydı, zayıf olan kimmiş, görecekti şimdi. Ne mi cevap verdim?.. Psikologlara çocukluğumun hislerinden ve korkularından dem vurmuştum. Sevgilisinin (o anda kıza küçümseyerek şöyle bir bakmayı da ihmal etmedim) bu çıkarıma varması benim suçum değildi. “En komik olanı da benim ‘yumuşak’ olduğumu düşünerek beni psikoloğa göndermen. Şimdi anladın mı yumuşağın kendin olduğunu? Öz oğluna musallat olan bir yumuşak!..” dedim. O an elimde değildi yüzümdeki hınzırca sırıtışa engel olmak.

Bu sözleri duyduğunda üzerime yürüdü. Geriye doğru sıçradım. Sevgilisi onu durdurmaya çalışıyordu. “Yapma bunu,

her şeyi daha da kötüleştireceksin!” diyordu. Odama kaçmayı başardım ve kahkahalarla kendimi oraya kilitledim. İntikamımı almıştım.

Hikâye nasıl mı bitti?.. Haftalar sonra, babamın sevgilisi eve geldi ve benimle odamda tek başına konuşmak istedi. Beni sıkıştırmak için odamda ortaya çıkan canavarın hatırasına sadece müstehcen detaylar eklediğimden, psikolog arkadaşıyla âmiri, çocuk davalarına bakan bir yargıçla iletişime geçmeyi düşünüyorlardı. Bu vaka, onların yetki alanlarını aşıyordu zira. Dediğine göre babamın, üzerimdeki velayetini yitirmesine neden olacak bir dava açılması kuvvetle muhtemeldi. Hatta yüz kızartıcı bir suçlamanın hedefi olacak, hapse girecekti.

“Babanı mahvedeceksin!.. Bu yüzden, neyle karşı karşıya olduğunuzu iyi düşün. Senin iyi niyetli olmana yardım olacaksa diye söylüyorum. Ondan habersiz geldim ve seninle konuşmamı da önermedi. Bunu ben istedim.” dedi bana. 24 yaşlarındayken, oldukça seksi bir esmer hatundu. Onun hayaliyle birkaç kez kendimi tatmin etmiştim, özellikle de uçları her daim dimdik olan memelerinin... Çünkü hiç sütyen takmazdı. Onu orada, odamda, babam postunu kurtarabilsin diye bana yalvarırken yakalamışken intikamıma muhteşem bir nokta koymaktan kendimi alamadım. Benimle yatarsa psikologlara anlattığım canavar hikâyesini inkâr edeceğimi söyledim. Ben hakarete uğramış kadın tepkisi beklerken odanın kapısını kilitledi ve hemen ardından bluzunu, kot pantolonunu ve yüksek topuklu sandaletlerini çıkardı. Üzerinde sadece külot olduğu hâlde yataya uzandı. “Gel!” dedi. Ve ben de gittim.

O yumuşak, sapkın, hasta ruhlu genç, bekâretini babasının metresinde kaybetmişti, onun şerefini iki paralık ederek... Harikulâde bir intikam, kabul etmeniz lazım!.. Hayır, sevgilisiyle aramızda geçeni hiç bilmedi. Vicdanımın sesini dinleyerek psikologlara anlattıklarımı inkâr ettiğimi düşünerek öldü. En azından, ben buna inanıyorum. Bazen sevgilisini elçi

olarak gönderdiğini düşünüyorum. Ve evet, kızın benimle seks yaptığını da biliyordu. Belki ben demesem babamın hesabına göre, o teklif edecekti zaten. Bunu bana düşündürten mi ne?.. Kız cüretime zerre kadar şaşırmamıştı ki!..

Psikologlarla konuşup her şeyin bir şakadan ibaret olduğunu anlatıp her şeyi inkâr ettikten sonra babamın hediyesi yepyeni bir otomobille gelmişti. Fakat babam sevgililerine pahalı hediyeler verecek biri değildi. Ne düşünüyorsunuz?.. Hiçbir şey, biliyorum!.. Sizi doğrudan ilgilendirdikleri zaman fikir sahibi olduğunuz bir an çıkıvermiş aklımdan. Bekâretimi kaybettiğim kaçık bir fahişe miydi? Gerçek biriydi o ve hayatımdaki ikinci kadındı.

22.

Nasıl yani?.. İşi aslını söylemezsem seanslarımız son mu bulacak?.. Tamam, tamam, itiraf ediyorum: Bir önceki seansta anlattığım her şeyi uydurdum. Psikoloğa falan gitmedim, babamı da bana işkence etmekle suçlamadım. Onun sevgilisiyle falan da sevişmedim. İyi ama, uydurduğumu nasıl anladınız?.. Haklısınız!.. Böylesine bir çatışma, babamın karşısında, özellikle de annemin ölümünden sonra sergilediğim zaafiyetle uyuşmazdı. Onunla ergenlik dönemimde başkaldırarak bile yüzleşsem hikâyemiz -benimki de babamınki de- berbat bir yöne giderdi. Biliyorum...

Afedersiniz, ben sadece!.. Demek istediğim, bütün bunlar, objektif olarak değilse bile subjektif bir şekilde meydana geldi. Babam beni bir psikoloğa götüreceğini söyledi ama ânında bu fikrinden caydı. Çünkü bunu yapsaydı benim için kaygı duyduğunu da itiraf etmiş olurdu. Ancak beni bir terapistle havale etme fikrini yumurtlayınca ondan size anlattığım şekilde intikam almayı düşündüm... Sevgilisi... Ah, siz sevgilisini merak ediyorsunuz!.. Evet, o sahiden de vardı. Onu arzuluyordum, babamın diğer sevgililerini hep arzuladığım gibi... Genç ve güzel kızlardı. Giyinmeleri ve soyunmalarıyla tahrik edicilerdi. Daha önce dediğim gibi evimizde bir havuz vardı ve onlar da bahçede bikinileriyle defile yapar gibi salınır dururlardı. O esmer, özellikle, beni deliye döndürürdü. Ara sıra sırtına krem sürmemi isterdi. Bunu yapar ve hemen odama koşardım,

mastürbasyon yapmam sonrasında bile geçmeyen sertleşmemi gizlemeye çalışarak... Babam onu şutladıktan sonra, aşkımla ilan etmek için onu aramayı bile düşündüm. Kollarımda onu teselli etmeyi hayal ederdim, bir yandan boynunu, dudaklarını, göğüslerini öperken... Biliyor musunuz, ergenlik döneminin hatıralarından biri de babamın odasının kapısında, o ve sevgilisinin sevişmelerinin sesini duymaya çalışarak geçirdiğim anlardır... Bir inleme, bir fısıltı, boğuk bir çığlık, artık ne olursa!.. Ama korkarım hiçbir şey duyamadım, hafızam zaman zaman duyduğumu iddia etse de... Sorun!.. Babam bir sevgiliyle sevişirken aklıma gelen ilk imge ne?.. Bir sodomi sahnesi belki de... Büyük penisli bir adamın kendisini ona sunmaya cüret eden bir kadını parçaladığı sahne... Bu minvalde bir şeyler duymayı istiyordunuz, değil mi?.. Sizleri tanıyorum ancak yeter!.. Tek kelime duymak istemiyorum. Benden uzakta ve benim katkım olmayan yorumlar yapın, ille de yapacaksınız. Neye mi yarıyorlar?.. Tanrı'm!.. Hikâyemi anlatmayı kabul etmemin asıl sebebi, onu kendim için bir düzene sokabilmektir ve sadece bu... Siz, bu işte bir figürandan başka bir şey değilsiniz, anlıyor musunuz?.. Bu yüzden, yorumlarınızla başrolü kapmaya çalışmayın.

İşimize mi bakalım?.. Tamam ama öyle yoldan çıkmayalım!.. Çünkü sona yaklaştık.

Bir ay kadar sonra karım Pariş'e döndü. Yeniden bir araya gelmiştik ama arada belirli bir soğukluk vardı. Öpücükler ve kucaklamalar yok değildi ancak dostlar alışverişte görsün misali şeylerdi onlar. Daha havaalanındayken gecikmesinin nedenini anlattı. Amcasının mirasını yöneten avukatlarla bir strateji yürütmüş ve hatta bütün bu ayarlamalar sayesinde banka hesabına da yüklü bir miktarda para girişi olmuştu. Takip eden hafta boyunca Parizyen hayatımıza kaldığımız yerden devam ettik. Şehrin o hep sunduğu haz ve mutluluk artık yoktu. Her şey ışıltısını kaybetmişti. Karım mutfak kursunu

bitirmişti ve ben de yüksek lisansımı vasat bir ortalamayla tamamlamak üzereydim. Daha sonra biraz Avrupa'yı gezip dolaştık, ardından egzotiklik peşinde, Güneydoğu Asya ülkelerine gidip Paris'e döndük. Böyle bir yıl geçti, aslında çoktan aldığımız bir kararı sürekli erteleyerek: buraya dönmek, kendi ülkemize.

Ne diye dönmüştük ki?.. İşte bu tam bir muamma!.. Bence uzak kalmanın bir anlamı yoksa köklerimize yakın olmanın beyhudeliğiyle yetinmek zorunda kalırız. Bu da sanıyorum, başından açıklanamaz bir geri dönüş tecrübesi geçmiş herkesin ortak güdüsüdür. Kendi adıma konuşuyorum, karım adına değil. Ama ne var, biliyor musunuz? Belki de o da ülkesine dönmekte daha büyük bir anlam bulmaya çalışıyordu, dönmemiz için ısrarcı olmasına yol açan başka bir nedenin yanında. Daha sonra anlatırım.

Ve nitekim döndük. Babamın hediye ettiği, onunkine komşu bir bölgede bulunan evi yenilemek ve dekore etmekle uğraştığımız ilk aylarda kiraladığımız bir dairede kaldık. Karım, tam da kendinden beklendiği üzere, malzeme, mobilya ve aksesuarların alımından kazandığı komisyonlarla kendisine büyük bir servet yapan dekoratörün yardımıyla ince detaylara girdi. Sonuç, tabii ki tatminkârdı. Ölçüsünde kişisel bir dokunuş ve incelikli tasarım bir araya gelmişti. Ev hazır olduğunda, karımın arzusu beni şaşırttı, kâğıt üzerinde de olsa evlenmek istiyordu. Bunda, toplumsal bir kabul isteği vardı, ailemin yani babamın doğal yaşam alanı olan güçlülerin ve para babalarının dünyasına ön kapıdan girme ihtiyacı... Onun kendiliğinden sunduğu arkadaşlık ve ilişkilerden çok etkilenmişti. Her gece kutlamalara ve yemekli davetlere sürükleniyordum. Her defasında onun bu etkinliklerdeki uyumlu ve becerikli tavırlarına hayran kalıyordum. Karımın ezelden utangaç olmadığını biliyorum ama bu girişkenliği de beni sürekli şaşırtıyordu.

Hem sevmiş hem de için için hazzetmemiştim onun bu hâllerinden. Açıklamaya çalışayım: Hoşuma gidiyordu çünkü benim eşim gibi biri, babamın üzerime yapıştırmaya çalıştığı o yaftanın zıttına bir kanıt olarak kabul edilebilirdi. Böyle bir kadını baştan çıkarmayı becerebilmişsem buna değer biri olduğum içindi. Aynı zamanda hoşuma gitmiyordu çünkü kendimi bu şekilde öne çıkarmam, o kadının fethinin işaret ettiğinin aksine, o kadar da matah biri olmadığımı hatta zavallının biri olduğum gerçeğini ortaya koyuyor olabilirdi.

Evliliğimiz başlı başına bir olaydı. Neredeyse bin seçkin kişinin katıldığı görkemli nikâh töreni, cemiyet sayfalarında boy boy fotoğraflar... Babam, o cemiyete borçlu olduğu güç ve prestiji için su gibi para harcadı. Karım gelinliğinin içinde nefes kesiyordu. O gece daha bir yakışıklı görünen babamın kolunda nikâhı kıyacak olan papazın önüne doğru yürürken salondan hayranlık dolu mırıltılar yükseldi. Ben bile hayran kalmıştım. Nikâhımda kendimi nasıl mı hissediyordum?.. Uyuşturulmuş... Benimle bir ilgisi yokmuş gibi katıldım olan biten her şeye. Karımı sevmediğinden değil, ancak o anda ben boş bir adamdım, içinde hiçbir şey olmayan... İyi veya kötü bir his taşı mıyordum, entelektüel bir repertuvara da sahip değildim. Bir android gibi hareket ediyordum, dışsal uyarıcılara minimum enerji harcayarak tepki veriyordum; aslında bir enerjinin kırıntısından da söz edemezsiniz. Kendimi mutluluk oyununa zorlasam da bu hissiyat, balayı süresince devam etti. Cennet gibi bir adaya gittik ve ben aval aval denize bakarak harcadım zamanımı. Babamın beni kurtardığı ve içinde moleküllerime ayrılmayı planladığım deniz... Bir ölüm arzusu değildi bu, bunun için bile bir hevesinizin olması gerekiyordu. Ben sadece suyun beni alıp götürmesini umuyordum, kolu kanadı kırık bir çocuk gibi... ve annesiz!.. Balayı boyunca aklımda sadece annem vardı. Onun eksikliğini hiç böylesine hissetmemiştim. Ve ilginçtir, bir erkeğin gerçek bir erkek olduğunu

sergilemesi gereken anda ben bir çocuğa dönüşmüştüm. Gizli gizli ağlıyordum ve bu gözyaşları daha da acıydı. Yüz hatlarını ve sesinin tınısını hatırlamak her seferinde daha zorlaşıyordu çünkü.

Karım, kendisiyle o kadar meşguldü ki gözü beni görmüyordu. Bunun için düzenlenegelen balayı ritüelinde seks yapmayışımız bile huzurunu bozamadı onun. Üzerinden bir yük kalkmış gibi hissettiğini bile düşündüm. Zira sevişmelerimiz onun için aman aman bir şey değildi. Belki hiçbir zaman da olmamıştı. Paradoksal gelebilir kulağa ama balayımız, duygusal ayrılığımızın miladı olmuştu. O anda yürürlüğe giren mantık evliliği idi, benden ziyade onun için...

23.

Dayatılmış bir birliktelik yaşadığımız gerçeğini görmezden gelerek dört yıl daha sürdürdük ilişkimizi. Her şey alabildiğine şizofrenikti. Karım yüksek sosyeteyle takılıyordu, her daim ağzı kulaklarındaydı. Ben de bir gece okulunda, boktan geçen günün yorgunluğu üzerlerine çökmüş ve ders dinlerken uyuyakalan zavallılara ders veriyordum. Ancak eşimin katıldığı parti ve davetlerde ona eşlik etmemem için iyi bir sebebim vardı. Bütün o davetlerde beni çileden çıkaran şey, babamın ergenlik dönemimde, bana rol model olarak dayattığı gerzeklere aynı mekânda tahammül etmek zorunda kalmaktı. İnsanı katıksız salaklığa götüren rotadan bir milim bile sapmamışlardı. Tek fark, şu anda, puro içebilmeleri, geriye taradıkları saçlarını jöleleyip en az kendileri kadar ebleh olan karılarının görmezden gelmeleri eşliğinde daha pahalı fahişelerle yatmalarıydı.

Arkadaş fukaralığım devam ediyordu ve bu dönemde de olmayacak. Meslekdaşlarımla ya da öğrencilerimle sevgi dolu bir bağ kurmuş olabilir miydim?.. Kurmayı denedim. Ama karımın zengin tayfası gibi onların da içi kurumuştı. Yoksulluğun da tıpkı zenginlik gibi ama tamamen aksi yollarla insanların içini boşaltma gücüne sahip olması ilginçtir. Sohbetinden hoşlandığım tek âdemoğlu, babamın şoförüydü; çocukken defalarca yardımına koşan ve bana arkadaşlık eden...

Yoksul çoğunluğun dışında biriydi, bu yüzden de onu çok severdim. Hâlimden hoşnut değildi ama ona dayatılan koşullara

da isyan etmezdi. Aslında ensesine vurulup lokması alınacak biri de değildi. Uyanıktı, mevcut durumdan maksimum faydayı elde etmek için koşulları değerlendirir, olmayacaksa hemen geri adım atardı. Diğer hizmetlilerin yakınmaları onu zıvandan çıkarırdı. Maaşın azlığına dair bir sızlanma duysa hemen soruverirdi: “İyi ama daha fazla kazanmaya çalışmak için ne yaptın?” Bence şans verilse soğukkanlı bir yönetici olurdu. Bir seferinde, öğrenimini neden yarıda bıraktığını sordum. Cevabı şaşırtıcıydı: “Fayda-maliyet ilişkisi rasyonel değildi. Eğer okusaydım kurslara ve uyduruk bir üniversiteye yapacağım masrafları karşılamak için şu anda aldığım altı kat fazlasını kazandıracak bir işte en az sekiz sene çalışmak zorunda kalardım. Öte yandan bursla okuyacağım işe yaramaz bir fakülteye giderek hiçbir zaman bunun gibi bir işi bulamazdım.”

Yurdum insanının bu kadar aydınlık kafalı olması ve bizimki gibi bir ülkede iyi bir hayat yaşamak için okumanın gerekli olduğu safsatasından kendini kurtarmış olması cidden etkileyiciydi. İşte o kafaya hayrandım ve bundan kendime pay çıkarırdım. Çocukken ve başım döndüğü sıralar, bu şoför hep yanımdaydı, gerçekliği, bir umutsuzluk sisi olmadan görebilmem için didinirdi... Hayır, ondan iyi bir psikanalist olmazdı!.. Sizler, çoğu zaman, bu sisi daha da yoğunlaştırırsınız.

Babam onu çok severdi çünkü günlük ihtiyaçlarımın yükünü ona bırakırdı. Onu öylesine tutardı ki karısıyla beraber yanıma taşınması için davet etti. Karısı evin kâhyalığını sırtlandı ve bu göreviyle hizmetçi sirkülasyonunu durdurmayı başardı. Güvenilir bir takım oluşturdular, her zaman hazır ve nazır, en önemlisi de sessiz... Bir filmdeki baş kâhyanın dediği gibi, sanki hiç yokmuşlar gibi yaşamayı öğrendiler. Bizim şoförün karısından pek hazzetmiyordum. Onda daha en başında zenginlere karşı bir hazımsızlık gözlemlemiştim. Her hâlükârda, bu nâhoş durum, günlük hayatımı çok etkilemiyordu. Gereğinden fazla muhabbete girmiyordum kendisiyle

çünkü. Bana bir şey söylemesi ya da iletmesi gerektiğinde not kağıtları kullanmayı tercih ediyordu. Bence güzel el yazısı ve kusursuz Portekizcesiyle gururlandığı içindi bu. Kocasının aksine, ortaokulu bitirmişti. Ailesi, iç bölgelere yerleşen İtalyan göçmenlerdendi. Ekonomik kriz döneminde elde avuçta bulunan üç kuruş parayı da kaybetmiş bir küçük tüccar ailesinin kızıydı. Kocasına âşık olduğu ve iyi bir işe girme umudu olmadığından, onunla başkente kaçmayı kabul etmişti. Tam bir klişe hikâye...

Özel şoförümüz, babam için de pek kıymetliydi. Çünkü benimle ilgisi olmayan babamın kişisel sıkıntılardan yakayı sıyrmasına da yardımcı oluyordu. Ağzı sıkıydı, babama sunduğu özel hizmetler -böyle diyebiliriz adına- konusunda tek kelime etmezdi. Ancak, bana az da olsa aktarıldığı kadarıyla, ne tür işler olabileceğini tahmin edebiliyordum. Örneğin yurt dışına kara para transferinde uzman tiplere yüklü miktarları babam onunla yolluyordu. Faydalı olduğu başka bir durum da şuydu: Bir kadın artık babamın peşini bırakması gerekiyorsa onu ikna eden ya da düpedüz defeden kişiydi o.

Böyle işler gören birini takdir etmemi ayıp, tuhaf karşılamış olabilirsiniz. Ancak şunu da hesaba katmalısınız. Ben onun böyle görevlerinden habersizken bağ kurmuştum onunla. Ve ahlâki yargılar, sevgi bağının oluşumundan sonra verilirse çok daha hafif olacaktır. Genelde, bu hataya seve seve düşeriz, bizim insanlığımızı vurguladığına inandığımız için... Hatta sevgi bağı, kendi varlığının çok öncesinde oluşmuş olumsuz kanıları bile törpülüyordur. Örneğin siz artık beni eskisi gibi acımasızca yargılamıyorsunuzdur. Pardon, aramızda bir sevgi bağı oluşmadı mı?.. Yanıldığınızı düşünmekteyim.

Nerede kalmıştık?.. Ah, evet, evliliğimin zorluklarında!.. Karım mutsuzluğumu fark etmekten o kadar uzaktı ki ona bundan söz edemiyordum bile. Bu yüzden, psikanaliz yaptırmak istediğimi öğrendiğinde biraz şaşkınlıkla karşıladı.

O gece, hiçbir sansüre başvurmaksızın konuştuk. O dayanılmaz insanları bir araya getiren parti ve davetlere daha fazla katlanamadığımı, boktan bir işte çalıştığımı ve bu artiste manque¹ durumundan psikanaliz yardımıyla çıkmayı umduğumu söyledim. Evet, çünkü bir şey yaratmaya ihtiyacım vardı!.. Kim bilir, belki bir kitap yazmaya... İlginç fikirlerim vardı ama onları düzenlemek için yeterli motivasyona sahip değildim. Bir keresinde, Paris'teyken ondan habersiz denemiş olmama rağmen...

Karım sessizce dinledi beni. Bitirdiğimde bir süre suskun kaldı, ardından kendisini banyoya kapattı. Ağlamaktan kıpkırmızı olmuş gözlerle çıktı oradan ve bana sarıldı. İlgisizliğinden ötürü özür diledikten sonra her şekilde yanımda olduğunun sözünü verdi. Bana daha fazla zaman ayırabilmek için daha sade bir hayat sürecekti, faydalı bir işe girip çalışacak, hayatımıza katkı yapacaktı. Paris'te kazandığı mutfak sanatları bilgisini kullanabileceği bir büfe açma fikrine nasıl bakıyordum?.. O kadar param olmadığını, babama başvurmam gerektiğini söyledim. Tabii ki amcasından kalan parayı harcamayı düşünmüyorsa!.. O paranın lâfı edilince ânında irkilmişti. “Bence can sıkıcı ve dayanılmaz insanlar arasında bir yatırım ortağı bulmak mümkün.” dedi.

Hemen ardından umutsuz, üzgün bir sekse teslim olduk.

1 Artiste manque: Sanatçı olma potansiyel ve arzusuna sahip olan ancak bunu başaramayan kişi. Ç.N.

24.

Tıpkı size anlattığım gibi, sadece kendim için psikanalize gittim. Ancak beklediğimin tersine bütün psikanaliz boyunca her şey tatsız ve içtenlikten uzak geçti. Kendi ayağımla psikanalize gidip sorulara direnmenin çelişkisini de ayrıca söylemeliyim. Direniş burada, psikanalitik boyutuyla söz konusu. Anneme olan aşkı, ölümünün verdiği keder, babama karşı beslediğim nefret, aramızdaki dehşetengiz ilişki, evliliğimin badireleri, arkadaş eksikliği... Bütün bu verileri psikanalistimin başından aşağıya neredeyse pornografik bir şekilde bocaladım: Bir erkeğin spermini metresinin yüzüne boşaltması gibi... O da sıra dışı bir nevrotik hastanın sağaltıcısı olmanın ne denli coşku verici olduğu gerçeğini gizleyemiyordu. Örnek bir vakaydı ve ben de buna uyum göstererek davranmayı öğrendim. Psikanalizin enstrümanlarıyla üzerinde otopsi yapılmasına izin veren süper bir narsisttim, elbette bir noktaya kadar...

Psikanalistimin bana çok kızmasına şaşdırmamak lâzım. Muhteşem bir final umarken trajik bir son vermiştim ona. Geri zekalı, bir de gidip gazeteye benim sorunlarım üzerine konuştu!.. Bazı açılardan bana iyi gelmedi dersem yalan olur, analizi kastediyorum. Narsisizmin iteklemesiyle de olsa *Gelecek*'i yazmaya başladım ve ufukta edebi bir kariyer olasılığı belirliyordu. Evlilik hayatım da yoluna giriyordu sanki. Karım partilere ve davetlere gidiyordu tabii ki ama daha az. İlk başta

açık büfe restoranına odaklanmıştı. Kendine bir yatırım ortağı bulamayınca miras parasını gözüne kestirdi. Başlangıçta ben aklına getirmiş olsam da bu fikir hoşuma gitmedi ama itiraz da etmedim. Karımın para işlerine burnumu hiç sokmadım. Amcasının ona ne kadar para bıraktığını bile bilmiyordum. Tek derdim, başarısız bir girişim yüzünden bütün parasını kaybetmesiydi. Bu sürünceme iki ay kadar devam etti, elindeki parayı kullanmaya karar verene kadar... Bir yatırım danışmanıya evimizin çalışma odasında hesap kitap yapıyordu, ben de o sırada kağıttaki rakamlara baktım çaktırmadan. Çok şaşırmıştım; ortada çok büyük para dönüyordu, sandığımdan çok daha fazla... “Bu kadar parayı nereden bulacaksın?” diye sordum. “Mirasımdan!..” diye cevapladı. Bu daha da şaşırtıcıydı çünkü söz konusu rakam, bana amcasının mirasından kaldığını söylediği paranın iki katından da fazlaydı. Şaşırdığımı söyleyince benim sahiden de hayatın gerçeklerine pamuk ipliğiyle bağlı bir filozof olduğumu söyledi. “Parayı bankada öylece bıraktım mı sanıyorsun? Danışmanımın yönlendirmeleriyle harika yatırımlar yaptım. Öyle değil mi, canım?..” dedi, yanında duran kel kafalı ve eşine az rastlanır şişmanlıktaki adamcağıza... Hesap makinesini tıkırdatırken sadece “Öyle!” diyerek mırıldandı.

Fakültede verdiğim dersler yüzünden hiçbir şeye dikkat etmez olmuştum. Aklımda sadece Antônimo, Hemistiquio ve Farfarello vardı. Kitabımdaki karakterler, “kötü”nün edebiyat ve düşüncede insanı nasıl da bambaşka yönlere götürebilecek bir güce sahip olduğunu unutturmuştu bana. Bakışım körleşince ben de “kötü”nün derinliklerinde zihnimi bulandırmıştım. Yani buna ne denir ki şimdi?.. Karım haklıydı, gerçeklerle bağı kopmuş kayıp bir filozoftum. Bu da korkunç bir felsefi hataydı.

25.

Bir cumartesi, gün batmak üzereydi. Hizmetçi, babamın şoförünün benimle konuşmak istediğini söylemek için çalışma odamın kapısını çaldığında evde bir başıma kitabımı yazıyordum. “Telefonu bağlayabilirsin.” dedim. “Mutfakta, efendim!” diye cevap verdi genç kız. Pat diye çıkıp gelme âdeti olmadığından, önemli bir sorun var diye düşündüm. Hakkıydım!.. Şoför, babamın, karısını da kendisini de kovduğunu söyledi. Kuru bir sesle: “Babanız bizi evin kasasından 25 bin dolar çalmakla suçluyor.” dedi.

Şoke olmuşum. Öylesine güvenilir bir çift, nasıl olur da?.. Duruşunu bozmadan sözlerine devam etti: “Babanız, polise gitmeyeceğini ancak tazminat adına tek kuruş ödemeyeceğini söyledi. Ben ve karımın biraz paraya ihtiyacımız var, en azından bir otele yerleşip sonra bir ev tutabilmek için..

Soğukkanlılığına hayret etmemek mümkün değildi. Ne bir yakınma ne bir damla gözyaşı!..

Çok üzüldüğümü ve bu suçlamanın tamamen babamın hatası olduğuna inandığımı söyledim. Kendini savunmak için tek kelime etmedi. O anda, şoför bir haysiyet abidesiydi. Bana düşense sadece onu paraya boğmaktı. Yaptım da... Evde sakladığım beş bin dolarla kalmayıp cüzdanımda ulusal paradan ne kadar varsa hepsini ona verdim. Miktar beni tatmin etmeyince yüklüce bir çek yazdım. Karısıyla beraber on ayda alacakları maaşa az çok denk bir miktar...

Vedalaşırken elimi sıktağında, gözlerinin dolduğunu gördüm. Onun durumunda, bu, yas tutanların ağlamasına denkti. “Teşekkürler oğlum!.. Dikkat et kendine!..” dedi. Bunlar baba sözleriydi, hiç sahibi olmadığım babamın... Gidince yarım kalan bölümü de bitirebildim. *Gelecek*’in yıkıcı bölümünü!..

Keyfim kaçınca bir açıklaması vardır diye babama aradım. “Benden çaldılar, ben de onları kovdum.” demekle yetindi. Ben de açtım ağzımı yumdum gözümü. “Ve sen sadece bir ah-maksın!” diye cevap verdi, telefonu yüzüme kapatmadan önce. Karım eve geldiğinde, olanları anlattım. Bunun bizim sorunu-muz olmadığını, onun kadar benim de dert edecek başka şey-lerimiz olduğunu söyledi.

Ve hem de ne dertler, ne dertler!.. Bir hafta geçmemiştii ki baba olacağım haberini aldım. Bunu hiç planlamamıştık ve bu yüzden karımın hamileliğini açıklarkenki siniri bana olağan geldi. Eczane testine inanamayıp laboratuvarı test yaptırdığından bile haberim olmamıştı, tıpkı test kiti aldığından haberim olmadığı gibi... Aralıksız ağlıyordu, bir çocuk sahibi olmamızın sırası mıydı?.. Dikkatsizce davrandığını ve onun hatasının bedelini ödememem gerektiğini söyledi. Bebeğimiz olacağını öğrenmek beni de çok sarsmıştı. Elimde test sonuç-larıyla bahçede dolandım durdum, bir oğul olmayı terk etmeden bir babaya dönüşmek, kaderin bir cilvesiydi. Demek istediğim, babama, olması gerekenden daha da fazla bağımlıydım ve psikanalistim sözcükleriyle söylersek, daha annemin ölümünün yasını bile tutmuş değildim, balayı sırasında ortaya çıktığı gibi... Öte yandan babama duyduğum nefret, ona göre, ancak bu yası tuttuktan sonra yumuşayacaktı. Lütfen benzer yorumlara başlamayalım. O anda, bu yorumların bir çocuğım olması fikrini kabullenmem için yeterince anlam ifade ettiğı bir gerçek... O çocuk, yetişkinlerin dünyasına girişimi simgeleyebilirdi. Ertesi gün için psikanalistimle ekstra bir seans ayarladım. Uygun psikolojik destekle, bir çocuk sahibi

olmamın benim için çok olumlu olacağında hemfikirdi. Ancak hayatımda olacaklar için ona sorumluluk yüklemenin bir hata olacağını da ekledi. Muayenehaneden, babalık için tamamıyla hazır olduğum hissiyle çıktım. Eve gitmeden önce bir mücevherat dükkânına uğrayarak karım için güzel bir elmas gerdanlık aldım. İlk annelik hediyesi olacaktı.

Geldiğimde, karımı, karanlıkta odadaki koltuğa oturmuş buldum. Ben daha ağzımı açmadan, gece boyunca çok düşündüğünü ve kürtaj yaptırması gerektiği sonucuna vardığını söyledi. Fikrince böyle bir vakitte bebek, evliliğimizin sorunlarına bir başkasının eklenmesi demekti. Ve nedenlerini bir bir sıraladı: Sakin bir evlilik hayatı rutinine tam manasıyla kavuşmamıştık, ilk zamanlarda çok vaktini alacak bir iş yeri açmak üzereydi ve kitabımı ne zaman bitireceğimi öngöremiyordum.

Bu mantıklı argümanlara tepkim, duygularına seslenmek oldu. İnsanlık tarihinde kimsenin çocuk sahibi olmaya hazır hissetmediğini ya da hissedemeyeceğini ve hayatı böylesine harikulade kılanın bu olduğunu söyledim. Bir çocuğun, “tersine sürülmesi gereken çorak arazide¹” ilerleyebilmem için bir itici güç olacağını belirttim / João Cabral de Melo Neto²... Taşı gedğine oturtmak için araya bir iki satır sıkıştırıvermeyi hep istemişimdir. İşte tam zamanıydı. Devamında, karıma hediyesini verdim, olayı taçlandırmak için şimdi hatırlıyor olmaktan bile utanç duyduğum bir cümle bile sarf ettim: “Dünyanın en güzel annesine!..” Henüz yaktığı abajurun ışığında parıldayan kolyeyi görünce gözyaşları arasında bir gülümseme oturdu yüzüne. Beni bir daha asla hayal kırıklığına uğratmayacağını söyleyerek kucakladı.

1 1920-99 yılları arasında yaşamış Brezilyalı şair ve diplomat. Ç.N.

2 João Cabral de Melo Neto'un bir şiirinden alıntı. Ç.N.

26.

Hikâyem, yavaş yavaş sonuna yaklaşıyor ve her ne kadar devam etmek istesem de söyleyecek pek bir şey kalmadı. Yazık!.. Sizinle birlikte vakit öldürmek bana iyi geliyordu. Gerçi mümkün olduğunda yine uğrayacağınızı zaten söylediniz, biliyorum. Ancak bu pek de akıl kârı değil sanki!.. Kendimi nasıl hissediyorum, biliyor musunuz? Afrika'nın doğal parklarındaki rehberlerden biri gibi... Uzun yıllar önce, televizyondaki bir belgeselde sözü geçen şu hikâye, giderek büyüyen bir şekilde hafızama kazındı. Safariye çıkaracağı turist kendisine teslim edilince rehber, günler boyunca etraflarını saran vahşi doğayı detaylı olarak gösterir. Birlikte geçirdikleri yoğun zamanlar onları yakınlaştırsa da turistin sayılı günleri biter. Vedalaşma sırasında, rehber, yabancından, bir gün yine safaride buluşacaklarını söylediğini işitir. Yalnız yaşayan rehber, tecrübesine dayanarak bunun doğru olmadığını bilir. Herkes aynı şeyi söyler. Yalan olmasa bile çünkü tam da o anda, herkes bir gün o topraklara döneceğine gerçekten inanır. Ama uygar hayatına dönünce rehber, seyahatin basit bir hatırasına dönüşür. Sanıyorum bu hikâye beni, kişisel ilişkiler bağlamında, Sísifos'un efsanesini çağrıştırdığı için çok etkiledi... Rehber, Sísifos'dur¹ ve onun taşı da, hiç meyve vermeyen arkadaşlıkları.

1 Yunan mitolojisinde Tanrıların cezalandırdığı ilk insanoğlu olan Sisifos, sonsuza dek bir kayayı dağın tepesine dek çıkarmaya mahkum edilir. Zirveye her ulaştığında taş yere yuvarlanır. Ç.N.

Babama, baba olacağımı yüz yüze söyleme fırsatım olmadı. Şoförü ve kâhyayı kovmasından sonraki gün seyahate çıkacaktı ve karımın hamile olduğu haberi, bizim telefonumuzla onu New York'ta buldu. Onu arayan karım oldu "Hamile olduğumu haber vermek için arıyorum." dedi ve onun dediklerini çıt çıkarmadan dinledi. Sonra "Teşekkürler!.. dedi ve telefonu bana verdi. "Bir torunu hak etmiyordun ama hayat böyle: hak etmeyi ödüllendirir." dedim. Provokasyonuma tepki vermedi. "Tebrikler!.." diye yanıtladı. Ve kapattı. Karım, genelde arabulucu olsa da benim nâhoş sözlerime bir şey demedi. Üstünü başını düzeltip dışarı çıktı. Acelesini "Hava almaya ihtiyacım var." diyerek açıkladı.

Kadim dostum şoföre veda ettiğimde, bir şeye ihtiyacı olduğunda beni bulmasını söylemişim ama bu kadar aceleci olacağını beklemiyordum. Aynı günün gecesi, üzerinde imzası ve karısının düzgün yazısının olduğu bir mesaj aldım. "Sizinle konuşmam gerek. Acil bir durum. Şehir merkezindeki bir otelde kalıyorum. Adres aşağıda. Lütfen bugün gelin!.." İlk başta, daha fazla para istediğini düşündüm. Ama biraz düşündükten sonra, parasal bir talep için otele gitmemi istemesinin mantıklı olmadığı sonucuna vardım. Meraklanmışım ve akşam yemeğinden sonra otele gitmeye karar verdim.

Eşimle son akşam yemeğimizi yerken ağzımızdan tek tük kelimeler çıktı sadece. Şoförümün mesajı üzerine herhangi bir tahminde bulunmadı, ben de ısrarcı olmadım. Yemekten sonra karım uyumaya çekildi. Otele gidişimi ertelemeyi bile düşündüm ama yapacak daha iyi bir şeyim yoktu ve o otele gittim.

Malum oteli görmeden, mütevazı hatta düpedüz köhne bir yer deseniz kimse yadırgamazdı. Ancak hiç de öyle değildi. Görkemli bir lobisi olan 4 yıldızlı bir oteldi. Bu da bana şoförüm ile karısının verdiği parayı çarçur ettiklerini düşündürttü. Geldiğimi haber verince biraz beklemem gerektiği

söylendi. Hayatım boyunca boğmaya çalıştığım sınıf önyargılarının tamamının içimde tekrar tomurcuklandığı bir yarım saat geçti. Öfkem kabarmaya başlamıştı. Benden daha alt sınıflardan olan şoförümle karısının beni saçma sapan bir biçimde bekletmeleri olacak iş değildi. Üstüne üstlük şehrin kıytırık bir otelinin içler acısı ortamına mecbur bırakılmıştım. Öfkem gözümü açmış, lobi halısındaki lekeleri bile fark etmiştim. Kirli kül tablaları ve cilası dökülmüş mobilyalar da cabası... İçerleyişimin bir ifadesi olarak çekip gidebilirdim. Lâkin şoförün benimle bir an önce konuşması gereken hayati konu neydi diye de merak etmekten kendimi alamıyordum.

Yarım saat sonra, odaya çıkmama izin verildi. Kapıyı açan, şoförün karısıydı. Beni oturmam için buyur etmeden önce soğukça selamlaştık. Odaya bir göz attım. Babamın eski kâhyasının düzen takıntısı aynen devam ediyordu. Yatak örtüsü jilet gibiydi, kapalı bavullar bir köşeye muntazam bir biçimde dizilmişti. Tertemiz kadehler, masanın üzerine kapatılmıştı. Ancak çöp sepetine iki boş kutu atılmıştı. Şoförüm bir süre banyoda oyalandıktan sonra terlemiş ve yüzünde kaygı dolu bir ifadeyle çıktı geldi. “Çok sıcak değil mi?.. Klimanın derecesini biraz daha düşüreyim.” derken elini gevşekçe uzatması, hiç onun tarzı değildi.

Karşıma oturmuştu, karısı ayakta, yanında duruyordu, terlemeye devam ediyordu, klima en soğuğa ayarlı olmasına rağmen... “Pek iyi görmedim seni, nasılsın?” diye sorunca “Sadece korkuyor!” diye atıldı karısı. Şoför, bunun üzerine ağlamaya başladı. Kendimi ne kadar garip hissettiğimi tahmin edebilirsiniz. Onu ilk kez kontrolden çıkmış görüyordum. Hiçbir şey anlamadığımı söyledim ve onlara yardım edip edemeyeceğimi bilebilmem için bana hemen ne olup bittiğini söylemelerini istedim.

“Babanız... Bizi ölümle tehdit etti!” diye fısıldadı şoför.

Babamdan öylesine nefret ediyordum ki ondan her şeyi umuyordum. Evet çok daha iğrenç ve ahlâksızca hareketlere kâdirdi ama bu kadarı da düşünülemezdi. Babam gibi bir herifin kendi sosyal konumunu, birini öldürmek veya öldürmeye azmettirmekle tehlikeye atamayacağını teyit etmek için sesimin tonunu yükselttim. Üstüne üstlük, kovuldukları koşulları hesaba katınca, böylesi bir cürme yeltense bile, bütün deliller ona işaret ederdi. Bu kesin bir şeydi, babam her şey olabilirdi ama asla bir aptal değildi.

Susar susmaz, kadın histerik bir kahkaha attı. “Siz, zenginler, kendinizi bizden üstün sanıyorsunuz, değil mi? Duyduğumuz hatta bizzat yaşadığımızın doğruluğundan şüphe etmeye kadar bile vardırabiliyorsunuz bir şeyi!” dedi. Küstahlığı asabımı bozmuştu. Babamı polise şikayet etmemelerini çok garip bulduğumu belirttim. “Polis, yoksulların değil ki!.. Zenginlerin...” diye karşılık verdi. Şikâyet etmemelerinin somut sebebi, babamdan çalınmış 25 bin olamaz mıydı?.. Kadın, kıpkırmızı oldu, cevap vermedi. Kocasına döndü ve her şeyi bana anlatmasını söyledi.

Şimdi işiteceklerinizin bir kısmı, sanığı olduğum dava dosyasında yer almadı. Hayatta kalanları korumak istedim çünkü.

Karısının buyruğunu işiten şoför, hayranlık beslediğim, dahası soğukkanlı ve dik duruşuyla hatırladığım adam ayağa kalktı, yanıma yaklaştı. Yüzü neredeyse yüzüme degecekken mırıldandı: “Babanızla karınız!..”

Lâfın sonunu getirmedi, buna gerek de yoktu. Çocukluğumda sık sık başıma geldiği gibi bir baş dönmesi başladı. Yatağa uzanmak için izin istedim ve orada kim bilir ne kadar öylece kaldım. İçimde öfke yoktu, belki sadece düş kırıklığı... Ve ilginçtir, babama karşı hissettiğim düş kırıklığı, karıma olan dan daha büyüktü. Bu da onunla olan ilişkiye dair hâlâ umut beslediğim anlamına geliyordu. Onca şeye rağmen... Kendimi biraz daha iyi hissettiğimde, kocasıyla baş başa konuşabilmek

için kadından, odadan çıkmasını istedim. Bunun üzerine, o da bana tüm bildiklerini anlattı.

Karımla babam arasındaki ilişki daha Avrupa'da başlamıştı. Onun yüzünden ülkemize gelerek bir ay geçirmiş, beni Fransa'da yalnız bırakmıştı. Şoför, o zaman boyunca ona hizmet etmişti, onu alışverişe götürmek, babamla buluşmaya götürmek için... Bir otelde kalmıştı, sevgilisini her gece ziyarete gidiyordu. Ülkeye dönüşümüzle birlikte kaldıkları yerden devam etmişlerdi, sadece daha seyrek... Düşünümüzden önceki gün, karım bütün akşam üzerini babamla bir motel odasında geçirmişti. Bir süre birbirlerinden uzak kalmışlardı ama yaklaşık iki aydır aşkları tekrar canlanmıştı.

Hikâyenin bu noktasında, kalbim donuverdi... Bu, belki de karımın benden değil, babamdan hamile kaldığı anlamına geliyordu.

Tekrar gözüm kararmaya, başım dönmeye başladı. Bütün oda dönüyordu. Acınacak durumdaydım ancak yine de şoförün hikâyesini dinleyecek kadar takatim vardı. Eşimin başlarda, edepsizliğini uluorta yaşamasına, kendinden bir şey gizlememesine inanamadığını söyledi. Ancak karısının buna dair iyi bir açıklaması vardı: “Zenginler için biz fakirler, insan değiliz. Duymayız, görmeyiz, anlamayız. Sadece yük hayvanlarıyız.”

Tarih, astlarını hafife aldıkları için gözden düşen güçlülerin ibret hikâyeleriyle dolu olduğundan şoförün karısına hak vermemek mümkün müydü?.. Bunun üzerine, babamın neden onları ölümle tehdit ettiğini sordum. Her şey karısının babama şantaj yapmaya karar vermesiyle başlamıştı. Kadının doğduğu şehre, ülkenin içlerine taşınma niyetindeydiler ancak orada bir ev almak ve aynı zamanda bir tatlıcı açmak için yeterince para biriktirememişlerdi. Kendilerine ait bir işyeri ikisinin de hayaliydi. Uzun tartışmalardan sonra karısı, şoförü babamı karımla yaşadığı ilişkiyi bana açıklamakla tehdit

etmesi için ikna etmişti. Şantaj karşısında babam hiçbir tepki göstermemiş. Evin kasasına gidip içinden aldığı yirmi beş bin doları şoföre vermiş ve “Şimdi uzayın gözümün önünden ve bir daha karşıma çıkmayın!” demiş. Onca para avuçlarına konunca karısının da kendisinin de hevesi iyiden iyiye kabarmış. Babamdan nefret ettiğim için bir haksızlık yaptığına kolaylıkla inanacağımı düşünmüşler ve böylece onlara para vermekte tereddüt etmeyeceğimi de... Her şey planlandığı gibi gitmişti, küçük bir detay dışında: ikisi o otele yerleştiklerinde bir telefon gelmiş. Hattın öteki ucundaki kişi, kendisini tuzağa düşüren kişilere çok öfkelenen babamın intikam için bir kiralık katil tuttuğunu söylemiş. Telefondaki kişi, yeraltı dünyasıyla sıkı fıkı biriymiş. Onun da paraya ihtiyacı varmış, bu yüzden çifti uyarmaya karar vermiş. Eğer ona da ödeme yapılırsa söz konusu infazın engellenmesini sağlayabileceği vaadini vermiş. Onlar da o an, bu aşagılık herifin muhtemelen kendisi için çalışan sözde kiralık katille işbirliği içinde olduğunu anlamışlar. Şoför, ikinci telefonda, koruma için ne kadar ödemeleri gerektiğini sorduğunda, babamın otuz bin dolar ödeyeceğini söylemiş ve “Ama siz bize yirmi beş bin dolar öderseniz, anlarız. derken küçük bir kahkahayı da kaçırırvermiş ağzından. Haydutların düşüncesi çok basit bir mantığa dayanıyordu: Biraz daha az kazanarak cinayet işlememek, biraz daha kazanmak için öldürmekten yeğdir. Şoförümle karısının elleri kolları bağlanmış, çaresiz ödemişler parayı.

Konuşa bile kaybedecek daha fazla bir şeyler olmadığını anlayan şoför, karısının babam ile gelini arasındaki aşk ilişkisini bilmem gerektiğini söylediğini belirtti. Bu, hem intikam hem de bir güvence vaat ediyordu; aile skandalı patlak verince babam başka bir katil tutmaya cüret edemezdi. Çok fazla göze batardı böyle bir durum. Karısının savları onu ikna etmişti ve işte o da bana bunları anlatıyordu. “Yarın şehri terk edeceğiz, bir daha dönmek üzere... Sizi hayâl kırıklığına uğratmak

istemezdim ama yapılması gereken buydu.” diyerek gözyaşları arasında noktaladı sözlerini.

Otelden çıktığımda neredeyse gün ağarıyordu. Katili ayarlayan adamın telefon numarası cebimdeydi.

Baş dönmem geçmişti.

27.

Bütün bunlar fazlasıyla iç bunaltıcıydı. Babamın karımla ilişki yaşaması ve çalışanlarının şantajına uğraması, onları ortadan kaldırmak için kiralik katil tutması... Benim kurgum, şu pembe dizi gerçekliğinden çok daha elle tutulur bir şeydi. Tek emin olduğum şey buydu.

Karımla yüz yüze gelmeyi midem kaldırmadığından eve dönmek istemiyordum. Ama bir otele gitmek daha da acıklı bir şey olurdu. Bunun üzerine, kendimi çekyatlı çalışma odasına kilitledim. Tabii ki hiç gözümü kırpmadım. Gerçekliğimi yitirmiştim. Birisine içimi dökmek gerekiyordu ama tek bir dostum yoktu. Sadece Milano'da yaşayan teyzem vardı. Onu aradım. Uykusundan uyandırdım, lafı dolandırmadan anlattım. Hattın öbür yanına uzunca bir sessizlik yerleşti ve sonunda ağlamaklı bir sesle her şeyi zaten bildiğini söyledi. Paris'teki en son akşam yemeğimizde anlatmak istediğini, ancak kocasının engellediğini söyledi. Bu konu yüzünden restoranda tartışmışlardı ve buluşmamızın tadı kaçmıştı. Nasıl öğrendiğini sordum. Bir akşamüzeri, Marais'de bir köşede onları öpüşürlerken gördüğünü söyledi. Onu görmemişlerdi. Öyle büyük bir şok yaşamıştı ki tansiyonu fırlamış ve soluğu hastanede almışlardı. Bana tanık olduğu şeyleri anlatmak istediğini ve kocasının bir aptallık yapabileceğim kaygısıyla buna engel olduğunu tekrarladı. Söylememesi için kendisini boşanmakla bile tehdit etmişti. "Bağışla beni, oğlum, benden duymam belki

de daha iyi olurdu!” dedi teyzem hıçkırıklara boğularak. Telefonu kapadım.

Çalışma odamdan çıktığımda öğlene geliyordu. Karım kahvaltısını yapıyordu. Günaydın dileğine cevap vermeden, her şeyi bildiğimi söyledim. “Neymiş o her şey?..” dedi. Sanki sıradan bir şeyden bahsediyormuşum gibi “Seninle babamın arasındaki ilişkiyi!..” diye cevap verdim, kendime kahve koyarken. O ağlarken ben yemeğe devam ettim, dizleri üzerine çökmüş benden af diliyordu. Dramatik efektlerle bu sahneyi tasvir etmek, zavallılığa prim vermek olurdu. Sonra karım zırlamaya bir son verdi, detayları anlatmasını emrettim, evet emrettim. Daha Paris’teyken babamın büyüüne kapıldığını ve onunla baş başa olabilmek için seyahate çıktığını anlattı. “Zaten sana miras filan da kalmamıştı.” dedim. “Hayır!” diye cevap verdi. Aslında cevabını bildiğim bir soruyu daha sordum, restoranını açacak parayı nereden bulmuştu. Babamın verdiğini ikrar etti ve hikâyenin gerisini anlattı. Bize gönderdiği parayı kesmekle tehdit ederek ona ülkeye dönmesi için baskı yaptığını söyledi. Onunla olan ilişkisini bitirmek için her yolu denediğini ve kâğıt üzerinde evlenme fikrinin de bu olayın önünü kesmesi için ortaya attığını anlattı. “Bu sırada... diye devam etti karım, “Evleneceğimiz haberini duyunca birden sadistleşti.” Nikâhtan bir gün önce, onunla bir motelde buluşayım diye tutturmuştu. “Yoksa oğluma her şeyi anlatırım!” diyerek de tehdit etmişti. Düğünden sonra, babam defalarca onunla beraber olmuş, zamanla bu buluşmalar seyrekleşmiş ve günün birinde kendiliğinden sonlanmıştı. “Ama, iki ay önce babamı tekrar görmeye başladın!..” dedim, sessizliğinin uzadığını fark ettiğimde. Önce gözlerini ovuşturdu, ardından derin bir nefes aldı, paraya ihtiyacı olduğu için o haltı yediğini belirtti. Gerçekten de açık büfe mekânını açmak istiyordu ve sermaye bulması için babama teslim olmasından başka bir çaresi yoktu:

“Parayı sen bile istesen karşılığını benden seks olarak tahsil edecekti. Bu yüzden bunu doğrudan yapmayı uygun gördüm. Böylece sözde mirası kanıtlamak için somut bir miktar param olacaktı.”

Esaslı soruyu patlattım: “Karnındaki bebek ondan olabilir mi?..”

Şiddetle reddetti, babamla yatağa girmeden önce her zaman tedbirini aldığını tekrarladı durdu. Ancak yalan söylediği belliydi. Nasıl mı anladım?.. Yoksa karımı kürtaşı düşünmeye iten sebep başka ne olabilirdi? Nedenlerini sayarken bu olasılığı da hesaba katmıştı. Evet buna rağmen, siz de hemfikirsinizdir, hiçbiri ikna edici değildi.

O anda gülünç bir fikir takıldı aklıma: Her şey, serbest girişimciliğin suçuydu. Tatlıcı dükkânı açmak isteyen eski hizmetliler, ayaküstü restoranı olsun isteyen karım ve bütün bu girişimcilik arzusu olmasa bunların hiçbiri yaşanmayacaktı. Karımı kendi sessizliğiyle olduğu yerde bıraktım ve kafamı toplayıp bir plan yapmak üzere çalışma odama döndüm.

28.

Farklı seçeneklerim vardı. Karımdan boşanıp ortadan kaybolabilirdim. Onu affedebilir, benimle evli kalmaya devam etmek istiyorsa kürtaj yapmasını ve babamı bir daha görmemesini talep edebilirdim. Babamı öldürtebilirdim, onun eski hizmetlilere reva gördüğü gibi ya da... Kendi ellerimle onu boğazlayabilirdim. Başından beri halim selim olagelmiş biri nasıl da elini kana bulama çılgınlığına kapılır, garibinize gidebilir. Lâkin ve de aslına bakarsanız bütün seçeneklerin en akla yakın olanı buydu.

İnanın bana onu anlık bir intikam duygusuna kapılarak öldürmedim. Hayatımı başından beri cehenneme döndürmüş olan bir anomaliyi ortadan kaldırmak istedim. Çocukken bana işkence ederdi babam, annemin ölümünden sonra beni yüzüstü bırakmıştı, karımı baştan çıkarmış ve sonra onunla yatmaya zorlamıştı ve sonunda babalık imkân ve hazzımı da gasp etmişti onu hamile bırakarak. Bütün bunların anlamı neydi?.. Cevabını bulmayı güç ve geç de olsa başardım: Arzusuyla hakikat arasına fark koymayı başaramayan bir herif vardı ortada, işte anomali olan buydu. Eylemlerinin sonuçları nereye varır, bir saniye bile düşünmüyordu. Bir şey ona haz veriyorsa yapıyordu, ahlâki ya da sevgiden kaynaklı bir engeli hiç hesaba katmadan... Bana dair sadizminin temel açıklaması buydu. Çocukken hayatımı kurtarmasının tek sebebi bençe şuydu: Öz oğlunda, en süfli arzularını tatmin etme imkânı

bulduğunu düşünüyordu. Hatta ne var, biliyor musunuz? Çocukken benimle yatan canavarın hikâyesini anlatırken yalan söyleyip söylemediğimden emin olamıyorum.

Orada, çalışma odamda, annem de geldi gözümün önüne. Böyle bir herife nasıl âşık olabilmisti? Özünü saklamış mıydı acaba ondan? Hayır, büyük olasılıkla, içindeki canavarı fark etmişti ancak aşkıyla onu düzelterceğine inanıyordu!.. “Aşk, Güneş’i ve diğer yıldızları yerinden oynatır!” Dante’nin bu dizesi aydınlanmamı sağladı. Evet, kurtuluş mümkündü. Ama “iyi” yoluyla değil, bu ihtimal geçmişte kalmıştı, annemin ve Güneş’i de diğer yıldızları da yerinden oynatan aşkının ölümlüyle... Yol, ahlâki bir homeopatiydi. “Similia similibus curantur / Benzer benzere şifa olur.” Yani “kötü” Artık “kötü”nün insanların içinde nasıl doğduğunu umursamıyordum. Benim için, o anda, kötülüğün en iyi çıkış olduğunu bilmek yetmişti.

Evet, haklısınız! Kaçak güreşmektense Tanrı’ya inandığımı açık seçik itiraf etmeliyim. Fakat inanmayı başarabildiğim tek Tanrı, benim imgelemim ve benzerliğimle varlığa büründü: Cennet ve yeryüzünün yaratıcısı değil ama babamla kendimi kurtarmak için indiğim Cehennem’in, Araf’ın yaratıcısı...

Bunun benim idealizimle hiçbir alâkası yok. Bana eskiden sormuştunuz, idealist biri olup olmadığımı. Hayır, değilim ancak bu, böyle kişilerin tarihin motor gücü olduğuna inanmadığım anlamına gelmiyor!.. Felsefî sistemlerin, her şeyden önce eylemlerimizi açıklamaya yaradığını öğrendim, birçok düşünürün aksine bu sistemler, birbirlerini tamamen inkâr etmiyor. Yani şöyle: İdealist biri değilim ancak öznenliğin hakikat olduğuna inanırım, bu da Kierkegaard’dan... Ve kişinin hakikatı, onun Tanrı inancı için ne kadar risk alabildiğiye doğru orantılıdır. Benimki büyük olmalı, girdiğim şu bahse bakılırsa!..

Babama uyguladığım tedavi, sahiden de arzularımın gerçekleşmesiydi. Prensip, homeopatik olabilirdi ama dozu değil... Onu öldürmeyi o kadar çok istemiştim ki!.. Rüyalarım bile girmişti ve şimdi infazı gerçekleştirecektim, üstelik kendi ellerimle. Onu kurbanı dönüştürmek, canavarlığından kurtarmanın, günahlarını bağışlamanın bir yolu olacaktı. Böylece onu bir baba olarak kabullenecektim. Tatmin olmak arzusunun bitimi mi demektir? Ama onun kurtuluşu, benim de ahlâki çöküşüm olmamalıydı, babamın yerini almayı değil onu geçmeyi istiyordum. Saatler süren ıstıraptan sonra başka bir karar aldım: Kendime, son nefesime kadar beni kamçılacak bir acı yaşatmalıydım: Hayattayken Cehennem!..

Bu kararları aldıktan sonra karıma bir mektup yazdım. Mektupta çıkarlarını korumak için iyi bir avukat tutmasını tavsiye ettim. Ardından Fransa'ya dönmeli ve çocuğunu orada doğurmalıydı. Son olarak, ne suçlama ne de veda vardı. Tavsiyelere harfiyen uyuldu. Hâlen çocuğuyla beraber (bir oğlan) benimle tanışmadan önce birlikte olduğu Amerikalının yanında, Paris'te yaşıyor. Şanslı hergele!..

Mektubu yazı masamın çekmecesine bıraktım, "Gelecek"-ten bir kopya bastırdım, karton bir dosyaya yerleştirdikten sonra bilgisayarıma format çektim. Yarım kalmış kitabımı yanıma alarak evimi sonsuza kadar terk ettiğimde karanlık basmıştı bile. Babam seyahatinden dönmeden önce yapılması gereken başka şeyler vardı.

29.

Babamı öldürdüğüm gün, aydınlık bir gündü, göz alabil-
diğine berraktı ancak gölgesizdi ve kayda değer bir tarafı da
yoktu. Ya da belki kül rengiydi, melankoliye meyyal olmayan
ruhlara bile dokunabilen o grilik... Bir kitap için iyi bir giriş
olurdu, öyle değil mi? Ancak artık benim için kitaplar yok.

Ensesine bir tahta darbesi ve bir de başının üzerine... Ne
var ki polisi aradığımda yalnız değildim. Babamın şoförüne
şantaj yapan adamın aracılığıyla hatırı sayılır bir paraya kira-
ladığım üç haydutu cinayetin ardından eve aldım. Telefon gö-
rüşmem bitince beni yakalayıp asla bırakmamalarını tembih-
lemiştim, son anda kararımdan cayacak bile olsam... ki bunu
da yapmadım.

“Gelin, beni alın!.. Babamı öldürdüm.” dedim ve telefonu
kapattım. Adamlar, anlaşılmaya sadık kaldı ve görevlerini yeri-
ne getirdi. İki kollarımdan tutup başımdan bastırdı. Koltukta
hareketsiz duruyordum. Üçüncü herif gözlerime asit dökme-
den hemen önce babamın kanepede yatan cesedini hâlâ göre-
biliyordum.

Ve sonra, ışık yok oldu!..

Bu sessizlik... Hâlâ orada mısınız?..

Remix

9 786050 632538

roman

